

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERMIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915.**

TELEFONY: KRÓL HUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALNÍ KRÓL' BIELSZOWICE, KNURÓW.

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL. HUTA.

POLSKA GOSPODARCZA

DAWNIJ
PRZEMYSŁ I HANDEL

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI
WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
BILANS RZĄDOWEJ AKCJI OBNIŻENIA CEN — C. P.	495	PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM:	
OGÓLNOPOLSKA KONWENCJA WĘGLOWA — INŻ. A. STEIN	497	ORZECZNICTWO SĄDOWE	522
ŻYCIE GOSPODARCZE:		KRONIKA BIEŻĄCA:	
Rezultaty akcji zniżki cen		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	522
Z MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU	500	NOWE SPÓŁKI AKCYJNE	523
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ:		NOWE EMISJE W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	523
GÓRNICZTWO WĘGLOWE	501	ZMIANY KAPITAŁÓW ZAKŁ. W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	523
PRZEMYSŁ NAFTOWY	502	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	523
Sprawa mieszanek benzynowo-spirytusowych — S. Ciszewski		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PRZEMYSŁ CUKROWNICZY	508	PODATKI I OPLATY	524
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	508	KREDYT	525
Konjunktury eksportowe włókiennictwa łódzkiego — M. K.		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	526
ROLNICTWO	509	Z BANKU POLSKIEGO	528
Ustalenie ceny buraków cukrowych na kampanję 1931/32 — W. G. Państwowa ocena masła i serów — E. W.		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL:		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL ZAGRANICZNY	510	OGÓLNE	529
Ramowa ustawa standaryzacyjna — M. Drozdowski		NIEMCY	529
HANDEL WEWNĘTRZNY	512	WŁOCHY	529
Ruch cen w styczniu 1931 r. — D.		SZWECJA	531
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	515	HOLANDJA	531
RYNEK AKCYJNY	518	IRLANDJA	531
CŁA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZNEGO	519	TURCJA	532
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	520	Z. S. R. R.	532
ZEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	520	JAPONJA	532
POCZTA I TELEGRAF	521	ALGIER	532
		KANADA	533
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	533
		BIBLIOGRAFJA	536

BILANS RZĄDOWEJ AKCJI OBNIŻENIA CEN

ZAINAUGUROWANA w styczniu r. b. przez Rząd akcja obniżenia cen artykułów przemysłowych miała, jak to było wielokrotnie podawane do wiadomości czytelnika, uzasadnione przyczyny, a przede wszystkim opierała się na przesłance konieczności przyśpieszenia i skoordynowania procesu spadkowego w cenach i zmniejszenia rozpiętości między cenami artykułów przemysłowych a cenami płodów rolnych. Pogłębiająca się bowiem z miesiąca na miesiąc ta rozpiętość stawiała producenta rolniczego w coraz katastrofalsze położenie, zmniejszając

jego możliwości konsumpcyjne i kurcząc przez to zbyt w przemyśle.

Do tych trudności wewnętrznych dochodziły jeszcze niebezpieczeństwa, płynące z handlu zagranicznego, a wynikające stąd, że ceny artykułów przemysłowych zagranicą spadały o wiele szybciej niż analogiczne ceny w Polsce. Przed naszym przeto przemysłem zarysowywała się niepokojąca perspektywa niekonkurencyjności w stosunku do produkcji zagranicznej, t. j. perspektywa utraty i tak już z przyczyn ogólnokryzysowych zwięzających się rynków eksportowych

i zalewu rynku krajowego towarami importowanymi, które zaczęły się kalkulować dla nabywcy krajowego coraz korzystniej w stosunku do krajowej wytwórczości przemysłowej. Gdyby ten proces różniczkujący rozwijał się swobodnie dalej, nie napotykając odporu, to nie przeszkodziłyby importowi żadne barjery celne, bo nie zdołałyby one nigdy wyrównać tak wielkich różnic w cenach.

Życie gospodarcze samo zrozumiało tę sytuację i poczęło się podporządkowywać koniecznościom niskim w cenach, lecz proces ten kształtował się w powolnym tempie, i to tylko w tych dziedzinach przemysłu, które spotykały się z rywalizacją rynkową, a nie posiadały poza sobą organizacji kartelowych, któreby je zabezpieczały przed konsekwencjami niskiej konjunktury. Dlatego też wyczekiwanie na swobodny przebieg procesu niskiego byłoby postawiło życie gospodarcze w jeszcze cięższe warunki, bo przedłużyłoby okres powstrzymywania się konsumenta od zakupów w oczekiwaniu na niższe ceny.

Przystępując do akcji, Rząd z góry wyznaczył sobie cel, do którego zamierzał dążyć, i określił metody swego działania, nie zamierzając ani o jeden dzień dłużej prowadzić swej akcji, niż tego będzie wymagał interes życia gospodarczego. Przyisywanie przeto tej akcji rządowej jakichś tendencji etatystycznych, płynących z programu zasadniczego, musiało być uważane przez Rząd co najmniej za nieporozumienie. Istotnie, gdy w jakiejś gałęzi wytwórczości niżka cen osiągnęła pewien wystarczający, według opinii rządowej, poziom, Rząd natychmiast zakańczal w tej gałęzi swoją akcję, podając to w sposób oficjalny do publicznej wiadomości.

Ponieważ Rząd wychodził w swej akcji z przesłanki dysproporcjonalnej rozpiętości między cenami płodów rolnych a cenami artykułów przemysłowych oraz ze zwiększającej się różnicy między cenami artykułów przemysłowych pochodzenia zagranicznego a pochodzenia krajowego, przeto celem akcji rządowej musiało być przyspieszenie zmniejszenia tych dysproporcji.

Zdążając do tego celu, Rząd przedsięwziął prace w 2 kierunkach, a mianowicie — z jednej strony dążył do podniesienia cen płodów rolnych (u producenta), a z drugiej — do obniżenia cen artykułów przemysłowych. Tą metodą obustronnego działania Rząd zmierzał do zmniejszenia rozwarcia t. zw. nożyc.

Początkowo zabiegi, działające w kierunku podniesienia cen artykułów rolnych, nie dawały rezultatu, odwrotnie nawet w miarę stosowania odpowiednich zarządzeń celnych oraz premij eksportowych — ceny artykułów rolnych nie tylko nie podnosiły się, ale przeciwnie — w dalszym ciągu spadały. Dopiero z chwilą zastosowania równoczesnego i akcji w kierunku obniżenia cen artykułów przemysłowych, w miarę jej postępów, ceny artykułów rolnych zaczęły się stopniowo

podnosić. I dzisiaj są widoczne rezultaty tej dwustronnej akcji, gdyż ceny zboża i artykułów hodowlanych podniosły się, a ceny artykułów przemysłowych, narażone głównie u źródła, t. j. u producenta przemysłowego, spadły.

Metody akcji rządowej utrzymane zostały w tych granicach, w jakich Rząd zamierzał je utrzymać, bez stosowania żadnych środków przymusowych. Jedyne tylko była stosowana metoda propagandy i wytwarzania odpowiedniej atmosfery w społeczeństwie, sprzyjającej obniżce cen. Metoda ta okazała się bardzo dobrą, gdyż tylko dzięki zrozumieniu sytuacji przez całe społeczeństwo, zarówno przez producentów, jak i konsumentów, okazało się możliwym zgeneralizowanie i przyspieszenie obniżki cen.

Ta sprzyjająca atmosfera ułatwiła także Rządowi nawiązanie bezpośrednich rozmów z przedstawicielami przemysłu w celu spowodowania obniżki cen artykułów przemysłowych.

Jednym z najgłówniejszych zadań, jakie z natury rzeczy ciążyły na Rządzie, była konieczność obniżenia w pierwszej linii cen artykułów przemysłu skartelizowanego, t. j. tego przemysłu, który posiada organizacyjne warunki obrony przed wahaniami rynkowymi. W chwili obecnej wszystkie przemysły skartelizowane zastosowały się do dezyderatów rządowych co do obniżenia cen artykułów swej wytwórczości.

I tak, cena węgla została obniżona o 3 do 5% w zależności od gatunku węgla i od konsumenta; cena żelaza została obniżona o 3'6%; cena produktów naftowych o 3 do 3'5%; obniżka w cenie nawozów sztucznych waha się od 5 do 23%; cena cementu spadła o 7 do 12%; cena artykułów włókienniczych i konfekcyjnych spadła o 4 do 26%; cena artykułów aptecznych spadła o 7 do 34%; cena artykułów perfumeryjno-kosmetycznych spadła o 8 do 25%; cena papieru rotacyjnego obniżona została o 5%, a cena celulozy o 15%; ceny artykułów spożywczych spadły o 10 do 37'5%; naczynia emaljowane o 6%; kopyta mechaniczne o 6%; artykuły gumowo-taśmowe i wstążkowo-bawełniane o 6 do 18%. Ograniczamy się tutaj do wymienienia tylko tych przykładów, jako najcharakterystyczniejszych, jakkolwiek obniżka cen zaznaczyła się w o wiele większej liczbie artykułów przemysłowych¹⁾.

Reasumując wyniki akcji rządowej, należy stwierdzić, iż dała ona spodziewane rezultaty, wprowadzając ożywienie rynkowe na drodze przyspieszenia spadku cen i powiększenia wskutek tego konsumpcji. Rezultaty te mają pierwszorzędne praktyczne znaczenie dla okresu bieżącego.

Niezależnie zaś od tego akcja rządowa niżki cen wprowadziła konieczność normalizacji cen na stałe i wysunęła na widownię kwestję przeanalizowania wszystkich składników kalkulacji wytwórczej i han-

¹⁾ Patrz str. 499.

dlowej. Temu pogładowi dała szczególniejszy wyraz uchwała Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, która stwierdziła, że kwestja usprawnienia metod kalkulacyjnych i obniżenia kosztów handlowych nie może zakończyć się wraz z akcją obniżenia cen, ale musi stanowić stałą troskę wszystkich zainteresowanych czynników gospodarczych.

Bilansując akcję rządową obniżenia cen, należy stwierdzić, że przeprowadzona ona została szybko, bez uciążliwych dla życia gospodarczego zarządzeń przymusowych i dała rezultaty, które niewątpliwie przyczynią się do złagodzenia różnych ujemnych zjawisk trwającego kryzysu gospodarczego.

Rząd wypełnił główne zadanie akcji, kładąc nacisk na obniżenie cen artykułów przemysłu skartelizowanego u źródła produkcji, i osiągnął ten cel, dając przez to możność życia gospodarczemu do konsekwentnego obniżenia cen w handlu hurtowym i szczególnie detalicznym. Ten dorobek obniżki cen u producenta powinien być dyskontowany w całej szerokości przez konsumenta i sprzedawcę detalicznego.

W ten sposób najgłówniejsza faza akcji obniżenia cen została zakończona. Dalsza jej realizacja leży w rękach samego społeczeństwa.

C. P.

OGÓLNOPOLSKA KONWENCJA WĘGLOWA

PO DŁUGOTRWALYCH i uciążliwych pertraktacjach została podpisana dn. 28 lutego r. b. w Katowicach Ogólnopolska Konwencja Węglowa na okres do dnia 31 marca 1934 r. z tem, że zostanie ona jeszcze przedłużona automatycznie na dalsze 2 lata, t. j. do 31 marca 1936 r., o ile najpóźniej na 6 miesięcy przed tym terminem nie sprzeciwi się temu co najmniej 6% zjednoczonych w Konwencji głosów. Jednocześnie został przyjęty nowy jej statut, w dość znacznej mierze różniący się od statutu poprzedniego. W myśl nowego statutu Ogólnopolska Konwencja Węglowa pod względem organizacyjnym, jak również zakresu działania nabiera cech większej samodzielności w stosunku do regionalnych konwencji węglowych: Górnośląskiej i Dąbrowsko-Krakowskiej, co w ciągłości swej jest dalszym etapem rozwoju procesu kartelizacji przemysłu węglowego w Polsce.

Założona bowiem w dn. 1 lipca 1925 r., jako jełno z posunięć sanacyjnych i organizacyjnych przemysłu węglowego w okresie deflacji i związanego z nią okresu kryzysu gospodarczego wogóle, a węglowego w szczególności—Konwencja Ogólnopolska była zawarta tytułem próby na 3 miesiące, nie miała początkowo cech trwałości, była nawet, z przerwami, wciąż przedłużana na przeciąg jednego lub kilku miesięcy i nosiła charakter dość luźnego porozumienia. Dopiero w sierpniu 1926 r. był przyjęty i podpisany statut Konwencji Ogólnopolskiej, przyczem została ona przedłużona do dn. 1 maja 1927 r. Jak nietrwiała jednak była i ta Konwencja, świadczy fakt, że kiedy w marcu tegoż roku konjunktura się pogorszyła i 2 kopalnie finansowo mocniejsze, nie chcąc ograniczać swych możliwości zbytu, z niej wystąpiły, osłabiło to ją do takiego stopnia, że stanęła ona wobec możliwości rozbicia. Przy pomocy Rządu udało się pogodzić zwalczające się czynniki i przedłużyć Konwencję na przeszło 3 lata, mianowicie do dn. 1 października 1930 r., przyczem wszystkie nie należące do Konwencji kopalnie, prócz małych t. zw. „odkrywek”, przystąpiły do niej, a ewentualne sprawy konwencyjnego przydziału kopalń w zakresie zbytu węgla zostały uregulowane w drodze arbitrażu, w którym Rząd częstokroć odgrywał rolę decydującą.

W tym stopniu swego rozwoju Konwencja Ogólnopolska była organizacją, łączącą w drodze umowy 2 samodzielne konwencje regionalne: Górnośląską

i Dąbrowsko-Krakowską (do których bezpośrednio i wyłącznie należały odpowiednie przedsiębiorstwa węglowe) i regulującą stosunki pomiędzy temi konwencjami.

W ten sposób już zasadniczo były ukształtowane w łonie Ogólnopolskiej Konwencji Węglowej 2 obozy, od których egzystencji ona całkowicie zależała, co niewątpliwie sprowadzało zakres jej kompetencji do bardzo wąskich ram, a co niekorzystnie odbijało się na sprężystości jej działania w dziedzinie uregulowania zbytu węgla wewnątrz kraju, a szczególnie w walce konkurencyjnej na rynkach zagranicznych.

Nowy statut czyni pod tym względem duży krok naprzód, podporządkowując w znacznym stopniu Konwencji Ogólnopolskiej regionalne konwencje, oraz uniezależniając jej istnienie nawet w razie ewentualnego rozwiązania jednej z konwencji regionalnych. Wzmocnienie wpływu Konwencji Ogólnopolskiej w konsekwencji pociągnęło za sobą konieczność ustalenia dla niej większego bezpośredniego kontaktu z jej uczestnikami w zakresie rozliczania t. zw. licencji, kontroli i ściągania ewentualnych kar. Uszczuplone w tym kierunku kompetencje regionalnych konwencji pozostały narazie bez zmiany w ustalaniu kwot dla poszczególnych ich uczestników, jak również stałym pozostaje, przynajmniej w ciągu pierwszych 3 lat, nawet w razie ewentualnych zmian w wysokości kwot w łonie poszczególnych konwencji — procentowy ich udział w Konwencji Ogólnopolskiej. Możliwość zmiany tego udziału przewidziana jest dopiero w drugim okresie trwania Ogólnopolskiej Konwencji Węglowej, t. j. w czwartym i piątym roku konwencyjnym.

Cel i zakres działania Konwencji Ogólnopolskiej pozostały w nowej umowie bez zmiany. Konwencja ma nadal za zadanie usuwanie oraz zapobieganie niezdrowej konkurencji przy zbyciu węgla i brykietów na rynkach objętych przez Konwencję, jak też spełnianie zadań, wynikających z umów, zawartych z zagranicznymi organizacjami gospodarczymi. Dla osiągnięcia tych celów Konwencja wyznacza ilości węgla i brykietów, przeznaczone do zbytu w odpowiednich okresach, stwarzając warunki, umożliwiające każdemu uczestnikowi umieszczenie na rynku całej przydzielanej mu ilości węgla i brykietów, jak też uzyskanie ustalonych cen oraz warunków dostawy i płatności.

Konwencja obejmuje tylko węgiel i brykiety, wysyłane: 1) koleją normalnotorową wewnątrz polskiego obszaru celnego (t. j. łącznie z W. M. Gdańskiem) i do Jugosławii, 2) drogą kolejowo-wodną przez przystanie przeładowcze na Dunaju u jego dopływów: do Jugosławii, Rumunii, Bułgarii i Turcji Europejskiej, 3) prawie cały węgiel wysyłany do Niemiec oraz 4) wszystkie wysyłki do Czechosłowacji, Austrii i Węgier. Rzeczywiście wysyłki węgla na inne rynki nie są co do cen i ilości żadnymi przepisami Konwencji krepowane.

Również tylko dla tego węgla obowiązują uczestników uchwalone przez Konwencję ceny minimalne, jako ceny loco kopalnia, pozostające po udzieleniu rabatów, których wysokość według nowej umowy jest ustalana i które nie mogą być przekraczane nawet w wypadku dotrzymania przepisanych cen minimalnych, przez co zapobiega się możliwości ewentualnego wprowadzenia przez poszczególnych uczestników fikcyjnych wyższych cenników z odpowiednio wysokimi rabatami, co mogłoby wywołać pewne zaniepokojenie rynku. Nowy jest również w zawartej umowie przepis zobowiązania przez uczestników pośredników z pierwszej ręki przestrzegania postanowień, dotyczących cen, rabatów oraz warunków płatności i dostawy.

Ponieważ ceny minimalne węgla Konwencja ustala w zależności od marki węgla, jego sortymentu, rejonów zbytu i odbiorców i od położenia kopalni pod względem przewozowym, do jej kompetencji należy zaliczanie węgla uczestników do jednej z 6 klas, przyjętych dla wszystkich sortymentów prócz mialu, i 4 klas mialu. Wytwarzanie innych sortymentów i sprzedaż ich pod inną nazwą, niż to jest w umowie wymienione, jest zabronione.

Znacznej zmianie w wyniku wyżej wymienionego rozszerzenia kompetencji i celem usprawnienia działalności Konwencji Ogólnopolskiej uległa jej organizacja.

Przedewszystkiem dotyczy to składu Komitetu Wykonawczego, powołanego do czuwania nad realizacją celów Konwencji Ogólnopolskiej i pełnienia jej funkcji, wymienionych w umowie. Do Komitetu Wykonawczego konwencje regionalne nie wysyłają już, jak przedtem, równej liczby reprezentantów, lecz Konwencja Górnośląska deleguje do niego 6 członków i 3 zastępców, a Konwencja Dąbrowsko-Krakowska 3 członków i 2 zastępców, przyczem Komitet Wykonawczy jest zdolny do powzięcia uchwał w obecności 2 delegatów Konwencji Górnośląskiej i 1 delegata Konwencji Dąbrowsko-Krakowskiej. Przewodniczącego, jak również 2 jego zastępców, wybiera Komitet Wykonawczy corocznie zwyczajną większością głosów zasadniczo ze swego grona, jednak na przewodniczącego może on powołać Generalnego Dyrektora Konwencji Ogólnopolskiej, który wówczas nie przyjmuje udziału w głosowaniu. Komitet Wykonawczy uchwała zasadniczo jednomyślnie. Wyjątki od tej zasady, w których uchwała się zwyczajną większością głosów, stanowią sprawy ustalania ogólnej licencji i kontyngentu do Austrii i Węgier oraz sprawy, dotyczące konkurencji z węglem zagranicznym, i inne sprawy o mniejszym znaczeniu. Od uchwał Komitetu Wykonawczego przysługuje zasadniczo prawo odwołania się w ciągu 2 dni do Walnego Zebrania, wnoszone w przewidzianych wypadkach albo przez przegłosowanego członka Komitetu Wykonawczego, albo przez 10% głosów, reprezentowanych na Walnym Zebraniu, lub też w pew-

nych określonych wypadkach przez samych zainteresowanych uczestników.

Walne Zebranie wszystkich uczestników Konwencji zwołuje przewodniczący Komitetu Wykonawczego lub Dyrektor Generalny Konwencji Ogólnopolskiej, przyczem musi ono być również zwołane, jeżeli co najmniej 10% głosów żąda tego w określonej sprawie. Ogólna liczba głosów uczestników Konwencji Ogólnopolskiej wynosi 10.000 i są one podzielone w ten sam sposób, jak dotychczas, t. j. każdy uczestnik ma tyle głosów, ile nań przypada z tytułu jego udziału w ogólnej licencji w ostatnim miesiącu. Przewodniczącym Walnego Zebrania nie jest, jak dotychczas, stałe prezes lub wiceprezes Konwencji Ogólnopolskiej, lecz zostaje on każdorazowo przez Walne Zebranie obrany i obowiązki jego kończą się z chwilą zamknięcia Zebrania. Walne Zebranie może powziąć uchwałę prawomocną w sprawie, która znajduje się na porządku obrad danego posiedzenia po raz pierwszy, tylko wówczas, gdy na posiedzeniu jest reprezentowane przynajmniej $\frac{3}{4}$ głosów Konwencji Ogólnopolskiej, w przeciwnym wypadku zwołuje się Walne Zebranie w II terminie, na którym wystarczy już uzyskanie wymaganej w danej sprawie większości głosów, reprezentowanych na posiedzeniu. Do prawomocności uchwał Walnego Zebrania wymagana jest jednomyślność tylko w sprawach wyjątków od cen, przeważnie zaś kwalifikowana większość, i to w znacznym stopniu, bo od 95% do 85% wszystkich głosów, i tylko w sprawach mniejszej wagi większość zwyczajna.

Dalszym organem Konwencji Ogólnopolskiej jest Komisja Techniczna, powołana dla rozpatrywania spraw natury technicznej, zleconych jej przez Komitet Wykonawczy lub Walne Zebranie, przedewszystkiem zaś dla opinjowania przy zaklasyfikowaniu węgla i oznaczania zdolności produkcyjnej kopalń. Komisja Techniczna składa się z 6 członków, z których 4 wyznacza Konwencja Górnośląska, a 2 — Konwencja Dąbrowsko-Krakowska, i uchwała zwyczajną większością głosów.

Zarząd nowej Konwencji Ogólnopolskiej składa się z jednej osoby — jej Generalnego Dyrektora, któremu powierzone jest kierowanie wszelkimi sprawami, wynikającymi z wykonania umowy konwencyjnej. Generalnego Dyrektora powołuje Komitet Wykonawczy jednomyślnie, a odwołuje zwyczajną większością głosów.

Kompletnemu zreorganizowaniu uległa w nowej umowie Konwencji Ogólnopolskiej sprawa kontroli, która dotychczas nie mogła być w całości przeprowadzana z powodu przeciążenia organów rewizyjnych. Obecnie kontrola powierzona została oddzielnej organizacji uczestników Konwencji Ogólnopolskiej w formie spółki akcyjnej i ma być obowiązkowa, wyczerpująca, stała i bezwzględna. Ponieważ przytem ewentualne wykroczenia przeciwko postanowieniom o cenach i warunkach płatności i dostawy mogą być nieszkodliwe dla interesów Konwencji Ogólnopolskiej i jej poszczególnych uczestników, Zarząd spółki ma bezapelacyjne prawo częściowego i zupełnego zwalniania od kary, o ile korzyści z takiej transakcji kontrawencyjnej były usprawiedliwione w świetle ogólnie przyjętych zwyczajów i konieczności handlowych i zostały dobrowolnie zgłoszone.

Drugim zadaniem tej spółki akcyjnej jest zastępstwo prawne Konwencji Ogólnopolskiej stałe, a konwencyj

regionalnych na ich zlecenie. Dotychczas bowiem Konwencja Ogólnopolska nie była osobą prawną i w sprawach z zakresu Konwencji Górnośląskiej posługiwała się Związkiem Przemysłowców Górniczo-Hutniczych, będącym osobą prawną, w sprawach zaś z zakresu Konwencji Dąbrowsko-Krakowskiej uciekała się do sposobu weksli kaucyjnych. Oprócz wymienionych czynności spółka akcyjna może wykonywać za zgodą Walnego Zebrania Konwencji Ogólnopolskiej jeszcze inne o charakterze poruczonej.

Do tego rodzaju czynności spółki akcyjnej możnaby zaliczyć zawieranie i wykonywanie umów o dostawę węgla kolejowego oraz o dostawę węgla dla wojska, w czym Konwencja naogół już dotychczas pośredniczyła, jak również inne zbiorowe dostawy. Poza tem spółka akcyjna ma reprezentować polski przemysł węglowy przy międzynarodowych umowach.

Kapitał zakładowy spółki akcyjnej ma wynosić zł 1,000,000, podzielony na 10,000 akcji imiennych po zł 100 każda, które dzielą się między uczestników Konwencji Ogólnopolskiej w stosunku do liczby ich głosów na Walnym Zebraniu. Zarząd spółki akcyjnej ma być identyczny z osobą Generalnego Dyrektora

Konwencji Ogólnopolskiej, do którego też do czasu utworzenia spółki akcyjnej, przewidzianego w ciągu 3 miesięcy, należą jej prawa. Szczegółowe opracowanie statutu spółki akcyjnej, jak również opracowanie t. zw. umowy syndykackiej, w których mają być uregulowane stosunki pomiędzy akcjonariuszami, zostały powierzone Komitetowi Wykonawczemu.

Z powyższego zarysu widoczne jest, jak daleko postąpiła sprawa zjednoczenia obydwu regionalnych konwencji od początku egzystencji Konwencji Ogólnopolskiej do jej obecnej postaci. Z luźnego porozumienia, nieodpornego na działanie zewnątrz i wewnątrz czynników, podważających go, doszła ona do kartelu podobnego do syndykatu, brak bowiem wsoólnego biura sprzedaży, jak to ma miejsce w syndykacie, zrównoważa się poniekąd pod względem rygorystycznym stworzeniem wyżej wymienionej spółki akcyjnej. Połączenie zaś funkcji zarządów spółki akcyjnej i Konwencji Ogólnopolskiej w osobie jej Generalnego Dyrektora, który jednocześnie może być przewodniczącym Komitetu Wykonawczego, stwarza możliwości jednolitej i mocnej polityki i sprawnej działalności.

Inż. A. Stein

ŻYCIE GOSPODARCZE

REZULTATY AKCJI ZNIŻKI CEN

Spadek cen poszczególnych artykułów w okresie od dn. 1 stycznia do dn. 24 b. m. kształtował się, jak następuje:

	1/I 1931	24/III 1931	Spadek %
Węgiel — za 1 tonnę			
1) konsumentom przy odbiorze miesięcznym 51 — 500 t:			
a) gruby i orzech II	40'50	39'29	3'00
b) kostka	42'00	40'74	3'00
2) konsumentom przy odbiorze miesięcznym po yżej 500 t oraz dla rolnictwa bez względu na ilość:			
a) gruby i orzech II	40'50	38'88	4'00
b) kostka	42'00	40'32	4'00
3) dla gazowni, elektrowni, zakładów wodociągowych, hut, cementowni, wapienników, cegielni, przemysłu włókienniczego, fabryk papieru, przemysłu metalurgicznego, chemicznego, magistratów:			
a) gruby i orzech	40'50	38'48	5'00
b) kostka	42'00	39'90	5'00
Żelazo ¹⁾			
w Warszawie — za 1 tonnę	490 00	475'00	3'06
Produkty naftowe			
Nafta — za 1 litr	0'63	0'61	3'00
Benzyna — za 1 litr	0'85	0'82	3'50
Nawozy sztuczne — za 100 kg			
Superfosfat 16% (cena luzem parytet Poznań)	13 67	11'83	14'00
Sjarczan amonu (luzem f-co stacja wysyłająca)	35'09	33'18	5'00

¹⁾ Ceny żelaza zostały obniżone we wszystkich punktach sprzedaży o zł 15 na 1 tonnie.

Azotniak 22% (w opakowaniu f-co Chorzów)	38'72	35'20	9'00
Nitrofos 15½% (w opakowaniu f-co Chorzów)	36'00	27'75	23'00
Cement			
Loco skład w Warszawie:			
za beczki 200 kg	25'50 26'00	24'30	7'00
" " 180 kg	24'00 24'50	22'25	9'00
" worek 50 kg	6'00- 6'50	5'75	12'00
Artykuły włókiennicze i konfekcja			
Madapolam (f-ka Poznański) — za 1 m	1'28	1'20	6'20
Bojka (f-ka Poznański) — za 1 m	1'22	1'04	15'00
Szewiot czarny (f-ka Leonhard) — za 1 m	18'60	14'80	20'00
Boston granatowy (f-ka Leonhard) — za 1 m	23'60	20'60	13'00
Przędza baweln. pojed. Nr. 32 — \$ za 1 kg	0'84	0'62	26'00
Krośniak — za 1 m	1'16	1'02	12'00
Płótno bułgarskie — za 1 m	1'38	1'19	14'00
Madapolam Nr. 400 — za 1 m	1'49	1'38	7'00
Oxford drukowany — za 1 m	1'19	1'06	11'00
Półbut męski chromowy czarny wagi 840 g — za 1 parę	33'70	27'00	20'00
Pantofelek damski lakierowany wagi 410 g — za 1 parę	33'70	27'20	19'00
Guziki (komplet — 2 gr. małych i 1 średnich)	13'50	13'00	4'00
Stożki do kapeluszy damskich	41'40	33'80	19'00
Stożki do kapeluszy męskich	40'05	35'60	11'00
Swetry wełniane tańszy gatunek — za 1 szt.	17'50	14'00	21'00
Kapelusz f-ki Geoppert — \$	3'18	2'90	9'00
Pantofle czarne lakier. szpilkow. — za 1 parę	28'00	23'00	18'00
Pantofle tańszy gatunek chrom. — za 1 parę	22'00	18'00	18'00
Średnia koszula męska fabryczna	12'00	11'00	8'00
Koszule z tanich zefirów	7'50	6'50	13'00

Kołnierze tanie — za tuzin	7 20—7 70	6 00—6 50	16 00
Bluzki i suknie z meteoru i t. p. tkanin	45 00	40 00	11 00
Bluzki i suknie z tweedu	35 00	30 00	14 00
Wełniane wyroby dziane w hurcie	14 00	12 80	8 00
Wełniane wyroby dziane w detalu	18 00	16 00	11 00
Krawaty 3 gatunków, stanowiących masową konsumpcję	54 00	48 00	11 00
	36 00	30 00	17 00
	30 00	24 00	20 00
Szelki średni gatunek—za 1 tuz.	48 00	44 20	8 00
Szelki tańszy gatunek—za 1 tuz.	27 00	22 80	15 00

Artykuły apteczne¹⁾ (ceny bez opakowania — za 100 g)

Benzyna ciężka	0 28	0 25	11 00
Gliceryna	0 70	0 65	7 00
Kreda z mięta	0 40	0 35	12 00
Lignina	0 50	0 45	10 00
Naftalina	0 18	0 15	17 00
Olej rycynowy	0 72	0 65	10 00
Panama	0 65	0 60	8 00
Parafina	0 38	0 30	21 00
Rumianek I gatunek	1 00	0 90	10 00
Soda amonjakalna (bielidło)	0 09	0 07	22 00
Soda krystaliczna do prania	0 06	0 05	17 00
Sól glauberska	0 06	0 05	17 00
Terpentyna zwyczajna I	0 30	0 25	17 00
Wata higroskopijna „Superior”	2 00	1 40	30 00
„ „ „ „Extra”	1 90	1 25	34 00

Artykuły perfumeryjno-kosmetyczne

Mydło „Pulsa” o wadze 200 g — za 1 szt.	2 00	1 60	20 00
Kule „Pulsa” — za 1 szt.	2 00	1 50	25 00
Mydło glicerynowe — za 1 szt.	1 50	1 35	10 00
Kule Warsz. Labor. Chem.— za 1 szt.	2 00	1 70	15 00
Mydło do prania I gat.— za 1 kg	2 55	2 35	8 00
„ „ „ II „ — „ 1 „	1 65	1 50	10 00
Lux	1 00	0 80	20 00
Mydło lanolinowe Stępniewicza o wadze 75 g	0 50	0 40	20 00

Papier i celuloza

Papier drukowy rotacyjny w rolach — za 1 kg	0 65	0 62	5 00
Celuloza sulfitowa — za 100 kg	52 87	45 00 — 46 00	15 00

Artykuły spożywcze

Chleb żytni — za 1 kg	0 44	0 44	—
Słonina — za 1 kg	2 80	1 90	32 00
Szynka i golonka — za 1 kg	7 50	6 00	20 00
Półdewica — za 1 kg	8 00	7 00	12 50
Kiełbasa krak. i mortadela — za 1 kg	5 00	4 50	10 00
Kiełbasa zwyczajna — za 1 kg	4 00	3 00	25 00
Rolada specj. — za 1 kg	6 00	5 00	17 00
Kiszka kaszana — za 1 kg	2 00	1 60	20 00
Żeberka — za 1 kg	2 50	1 70	32 00
Nóżki surowe — za 1 kg	1 50	1 00	33 00
Kości — za 1 kg	1 00	0 80	20 00
Cynadry — za 1 kg	3 00	2 00	33 00
Boczek wędzony — za 1 kg	4 00	2 50	37 50
Smalec biały — za 1 kg	3 60	2 50	31 00
Salcesony — za 1 kg	4 00	3 00	25 00
Balerony — za 1 kg	6 00	5 00	17 00
Parówki — za 1 kg	6 00	5 20	13 00
Kiełbasa serdelowa i paszтетowa — za 1 kg	4 00	3 50	12 50
Kiełbasa połędwicowa i cytrynowa — za 1 kg	6 00	5 00	17 00
Schab — za 1 kg	4 00	3 00	25 00
Sadło świeże — za 1 kg	3 00	2 00	33 00
Głowizna przy sprzedaży jatkowej — za 1 kg	1 40	1 20	14 00
Otoki przy sprzedaży jatkowej — za 1 kg	2 40	1 50	37 50
Siekanka przy sprzedaży jatkowej — za 1 kg	1 80	1 50	17 00

¹⁾ Druga rubryka podaje ceny, ustalone przez Radę Drogi-stowską Rzpliej, obowiązujące w detalicznych składach aptecznych (drogerjach).

Różne

Naczynia emalowane (t-ka Wulkan) — za 1 szt.	2 35	2 20	6 00
Kopyta mechaniczne — za 1 szt.	8 50	8 00	6 00
Artykuły gumowo-taśmowe i wstążkowe:			
bawełn. 135/143	40 00	34 00	15 00
jedw. 109/1	220 00	180 00	18 00
półjedw. 173	135 00	127 50	6 00

Z KOMITETU EKONOMICZNEGO MINISTERÓW. — Dn. 23 b. m. odbyło się pod przewodnictwem P. Premjera Sławka posiedzenie Komitetu Ekonomicznego Ministrów. Przedmiotem obrad były wnioski Ministra Robót Publicznych: w sprawie popierania budownictwa mieszkaniowego, w sprawie wytycznych polityki elektryfikacji kraju, oraz w sprawie skoordynowania polityki turystycznej.

Z MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU

BIURO INSPEKЦИИ PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH. — Nowy statut organizacyjny Ministerstwa Przemysłu i Handlu, zatwierdzony uchwałą Rady Ministrów z dn. 12/III r. b., przewiduje nowy organ Ministerstwa na prawach Departamentu: Biuro Inspekcji Przedsiębiorstw Państwowych, podległych Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Biuro Inspekcji Przedsiębiorstw — w myśl § 8 statutu — „referuje wszelkie sprawy, dotyczące organizacji przedsiębiorstw, a w szczególności sprawy, związane z organizacją rad administracyjnych, komisji rewizyjnych i dyrekcji, załatwia sprawy, związane z czynnościami Najwyższej Izby Kontroli Państwa; przeprowadza z polecenia Ministra nadzwyczajne inspekcje przedsiębiorstw; załatwia sprawy przedstawianych Ministrowi sprawozdań władz przedsiębiorstw i referuje bilanse przedsiębiorstw; uzgadnia wnioski budżetowe, dotyczące przedsiębiorstw, oraz opracowuje roczne sprawozdania porównawcze z działalności przedsiębiorstw, załączane do budżetu”.

Na szefa Biura Inspekcji Przedsiębiorstw — które znajduje się obecnie w stadium organizacji — został powołany P. Czesław Peche, dotychczasowy — od roku 1926 — Szef Sekretariatu Ministra Przemysłu i Handlu, Redaktor Naczelny naszego wydawnictwa.

NOWA ORGANIZACJA DEPARTAMENTU ORGANIZACYJNEGO. — W wyniku przeprowadzanej reorganizacji Ministerstwa Przemysłu i Handlu skasowany został Sekretariat Ministra, którego funkcje zostały w dużej części przekazane Wydziałowi Prezydjalnemu. Obecnie Departament Organizacyjny składa się z 3 wydziałów: Prezydjalnego, pod kierownictwem Nacz. Wydz. P. St. Arczyńskiego, pełniącego jednocześnie obowiązki zastępcy Dyr. Departamentu, Administracyjno-Prawnego, pod kierownictwem Nacz. Wydz. P. St. Sokołowskiego, oraz Budżetowo-Rachunkowego, pod kierownictwem Nacz. Wydz. P. Miłosława Juszkiewicza. Sprawy personalne zostały wydzielone z Departamentu, przyczem utworzone zostało Biuro Personalne pod kierownictwem Rady Ministerjalnego P. St. Frölicha.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO W LUTYM 1931 R.¹⁾

— Sytuacja polskiego przemysłu węglowego w lutym w porównaniu ze styczniem uległa ponownemu pogorszeniu w związku z dużym spadkiem zapotrzebowania zarówno wewnątrz kraju, jak i zagranicą. Poza czynnikami natury koniunkturalnej wymienić należy jako główne przyczyny poważnego spadku zbytu węgla łagodny przebieg zimy, jako też dalsze zaostrożenie się kryzysu gospodarczego, tak w kraju, jak i zagranicą.

Spadek zbytu krajowego uwidocznił się przedewszystkiem małym zapotrzebowaniem na sortymenty przemysłowe, wskutek ograniczenia produkcji niektórych gałęzi przemysłu przetwórczego; również i zapotrzebowanie na sortymenty opałowe pod wpływem łagodnej temperatury kształtowało się zniżkowo.

Tak samo eksport uległ znacznemu zmniejszeniu pod wpływem ogólnej depresji na europejskim rynku węglowym, przyczem najpoważniej obniżył się wywóz węgla na rynki wolnej konkurencji i przeważnie na te kategorie rynków, dokąd wzrósł wywóz węgla w styczniu. Dotyczy to przedewszystkiem węgla okrętowego i wysyłek do Włoch i Francji. Znaczny wzrost eksportu w styczniu na powyższe rynki miał charakter przejściowy i był wywołany strajkiem w Południowej Walji.

W wyniku tej koniunktury oraz w związku z mniejszą o 2 w lutym w stosunku do stycznia (23 wobec 25) ilością dni roboczych wydobycie węgla kamiennego spadło o 19·54%.

Zapasy węgla na zwalach kopalnianych wzrosły.

Stan przemysłu koksarskiego w lutym w porównaniu ze styczniem wykazał pewne pogorszenie zarówno co do produkcji jak i ogólnego zbytu.

W przemyśle brykierskim przy zmniejszonej produkcji nastąpił dość znaczny spadek zbytu ogólnego.

Liczbowo stan przemysłu węglowego w lutym — według danych tymczasowych — ilustruje następujące zestawienie (w tys. tonn):

Rejony węglowe	Wydobycie	Zbyt w kraju	Eksport	Zapasy na zwalach ²⁾
Śląski	2.062	1.002	753	1.098
Dąbrowski	541	293	132	570
Krakowski	181	134	1	84
Razem:	2.784	1.429	886	1.752
Styczeń 1931 ³⁾	3.460	1.760	1.192	1.589
Wzrost (+) lub zmniejszenie (-) w stosunku do stycznia	- 676	- 331	- 306	+ 163

Z danych zestawienia tego wynika, że wydobycie węgla kamiennego w lutym wynosiło 2.784 tys. t, wykazując spadek w stosunku do stycznia o 676 tys. t. Również zmniejszyło się przeciętne dzienne wydobycie (przy 23 dniach roboczych) o 17 tys. t, wynosząc ok. 121 tys. t.

Ogólny zbyt węgla kamiennego w lutym wynosił 2.315 tys. t, czyli zmniejszył się o 637 tys. t w porównaniu z miesiącem poprzednim, przyczem na zbyt krajowy przydada 1.429 tys. t, t. j. o 331 tys. t mniej, na eksport zaś 886 tys. t, a zatem o 306 tys. t mniej niż w styczniu.

Zapasy węgla na zwalach kopalnianych zwiększyły się o 163 tys. t i wynosiły 1.752 tys. t.

Liczba robotników, zapisanych z końcem miesiąca w kopalniach węgla kamiennego całego Państwa, wynosiła:

Rejony	Styczeń	Luty	Spadek w stos. do stycznia 1931
Śląski	80.016	78.937	— 1.079
Dąbrowski	27.692	27.154	— 538
Krakowski	8.936	8.791	— 145
Razem:	116.644	114.882	— 1.762

W związku ze zmniejszeniem się załogi robotniczej w kopalniach węgla kamiennego liczba zarejestrowanych bezrobotnych w całym górnictwie zwiększyła się o 1.016 osób.

Wydatność pracy, a więc przeciętne wydobycie węgla na 1 robotniko-dniówkę, w kopalniach węgla kamiennego wynosiła 1.302 kg, a zatem zmniejszyła się o 14 kg.

Przeciętne wydobycie na 1 robotniko-dniówkę całej załogi w poszczególnych rejonach węglowych w lutym w porównaniu ze styczniem ilustrują następujące dane (w kg):

Rejony	Styczeń 1931	Luty 1931
Śląski	1.428	1.420
Dąbrowski	1.050	1.031
Krakowski	1.152	1.123

Dane powyższe wskazują na dość znaczny spadek wydajności w rejonach: krakowskim i dąbrowskim, a w mniejszej mierze w rejonie śląskim.

Przeciętne zarobki robotnicze na dniówkę opłaconą całej załogi w poszczególnych rejonach za styczeń w porównaniu z 2 poprzednimi miesiącami ilustruje poniższe zestawienie (w zł):

Rejony	Listopad 1930	Grudzień 1930	Styczeń 1931
Śląski	10·64	10·70	10·52
Dąbrowski	9·09	9·09	9·03
Krakowski	8·49	8·38	8·31

Dane powyższe wskazują, że w styczniu w porównaniu z grudniem 1930 r. przeciętne zarobki na dniówkę opłaconą uległy nieznacznej niżce w rejonach: dąbrowskim i krakowskim, nieco wydatniejszej zaś w rejonie śląskim.

Płace robotnicze w miesiącu sprawozdawczym pozostały niezmiennione.

Ceny węgla w kraju loco kopalnia w lutym pozostały bez zmiany, nie uległy również zmianie ceny węgla, eksportowanego do krajów konwencyjnych, prócz Czechosłowacji, do której ceny zostały obniżone z dniem 16 lutego o 6—10% w zależności od sortymentów. Ceny węgla f. o. b. Gdańsk/Gdynia w związku z wyraźną tendencją zniżkową na światowym rynku węglowym, uległy w lutym dalszej niżce i wynosiły dla grubych gatunków węgla górnośląskiego sh 11/3, a dla węgla dąbrowskiego sh 10/6 za tonnę, przyczem importerzy skandynawscy nie tylko wstrzymują się z udzielaniem nowych zleceń, ale nawet ociągają się z odbiorem już zakontraktowanych ilości, spodziewając się dalszej niżki cen.

Węglowe taryfy kolejowe w miesiącu sprawozdawczym nie uległy zmianie.

W związku z konferencją armatorów w Helsingborgu i Kopenhadze w sprawie unieruchomienia pewnej ilości tonnażu frachty morskie za węgiel z Gdańska/Gdyni do państw skandynawskich wykazały nieznaczną poprawę. Za statek ok. 3.000 t płacono z Gdańska/Gdyni do Sztokholmu sh 4/3, do portów południowej Szwecji sh 4/6 — 4/9.

Większe ożywienie w transakcjach na przewóz węgla daje się zauważyć w kierunku portów francuskich, głównie Rouen i innych portów kanałowych: za standartowy typ statku 2.500 t

¹⁾ Dane tymczasowe za styczeń — p. zesz. 9/1931, str. 338.

²⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, zużytego na cele własne kopalni, na deputaty robotnicze, oraz węgla, skreślonego przy sprawdzaniu zapasów.

³⁾ Liczby poprawione.

placono sh 5/6 do Rouen. Również mocniejszą tendencję wykazały stawki frachtowe na węgiel do Włoch.

Produkcja koksu w lutym porównaniu ze styczniem zmniejszyła się o 11.667 t, wynosząc 107.031 t, również zmniejszył się ogólny zbył koksu o 12.430 t i wynosił 107.188 t. Liczba robotników w koksniarniach wynosiła 2.315 osób.

Produkcja brykietów w lutym porównaniu ze styczniem zmniejszyła się o 6.263 t, wynosząc 23.083 t; również zmniejszył się ogólny zbył brykietów o 5.613 t i wynosił 23.666 t. Załoga robotnicza w brykieciarniach wynosiła w lutym 211 osób.

Węgla brunatnego wydobyto w lutym 3.737 t, t. j. o 815 t mniej w porównaniu ze styczniem, również zmniejszył się zbył krajowy; robotników zatrudnionych było 285.

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO W I POŁOWIE MARCA 1931 R. — Eksport węgla kamiennego w I połowie marca w porównaniu z przeciętną za połowę lutego, przy większej o ½ ilości dni roboczych (12 wobec 11½) zmniejszył się o 24 tys. t do 419 tys. t.

Na rynki konwencyjne wywieziono ogółem 120 tys. t, t. j. o 3 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę lutego, przyczem na rynki środkowo-europejskie, t. j. do Austrii, Węgier i Czechosłowacji, wywieziono 107 tys. t, czyli o 5 tys. t mniej, na inne rynki konwencyjne, t. j. do Jugosławii i W. M. Gdańska, 13 tys. t, a zatem o 2 tys. t więcej. Na rynki pozakonwencyjne wywieziono 282 tys. t, t. j. o 10 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę lutego, przyczem eksport do państw północnych wynosił 179 tys. t, t. j. zmniejszył się o 20 tys. t, wywóz do innych europejskich państw pozakonwencyjnych zwiększył się o 12 tys. t i wynosił 97 tys. t, natomiast zmniejszył się wywóz na rynki pozazachodnie o 2 tys. t, wynosząc 6 tys. t. Ilość wywiezionego węgla okrętowego zmniejszyła się o 11 tys. t do 17 tys. t.

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego zagranicę (łącznie z węglem okrętowym) w okresie 1—15 marca zmniejszyła się w porównaniu z przeciętną za połowę lutego o ok. 3 tys. t, wynosząc 35 tys. t, przyczem z rejonu śląskiego stanowiła ok. 30,5 tys. t, a z rejonu dąbrowskiego ok. 4,5 tys. t.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

POŚWIĘCENIE OTWORU NAFTOWEGO „CZESŁAW” W WIETRZNI. — W dniu 14 b. m. został poświęcony otwór świdrowy w Wietrznie „Czesław”, nazwany tak na cześć Naczelnego Redaktora „Polski Gospodarczej” i szefa Biura Inspekcji Przedsiębiorstw Państw. w Min. Przemysłu i Handlu P. Czesława Pechego. Przy poświęceniu, oprócz patrona, obecni byli PP.: Prezes Rady Administr. „Polminu” Gen. Inż. Litwinowicz, Naczelnik Wydz. Nafty M. P. i H. Inż. Salomon de Friedberg, z Okr. Urzędu Górniczego w Jasle Inż. Morawski, z „Polminu”: Nacz. Dyrektor Inż. Dażwański oraz Dr. Schramm i Inż. Pierściński, Dyr. Longchamps i in. przedstawiciele władz oraz przemysłu naftowego.

Założony otwór stanowi własność firmy „Pollon”, spółki z ogr. por., utworzonej przez „Polmin” oraz zasłużonego przemysłowca P. Longchamps w myśl programu, który dąży do stworzenia dla „Polminu” podstawy surowcowej przez asocjację z krajowymi producentami.

Sądząc z rezultatów osiągniętych w sąsiednich otworach, wróżyć można nowej kopalni pomyślny rozwój.

SPRAWA MIESZANEK BENZYNOWO-SPIRYTUSOWYCH.¹⁾ — Od przeszło dwu lat odbywa się na łamach prasy, tak fachowej, jak i codziennej, polemika pomiędzy przedstawi-

cielami rolnictwa, a zwłaszcza przemysłu gorzelnianego, a przedstawicielami przemysłu naftowego na temat wprowadzenia na rynek krajowy mieszanki benzynowo-spirytusowej dla celów napędowych.

W dyskusji tej niejednokrotnie w związku z zmniejszającą się produkcją ropy wysuwana była perspektywa niedalekiego kryzysu w dziedzinie samowystarczalności produktów naftowych, przedewszystkiem zaś benzyny, a co za tem idzie i konieczność importu tych produktów.

W tym samym mniej więcej czasie sfery rolnicze, rozważając środki zaradcze, zmierzające ku poprawie ciężkiego położenia rolnictwa, poczęły domagać się, między innymi, szerszego zastosowania spirytusu dla celów technicznych. Opierając się następnie na wspomnianych alarmach o niedalekiej konieczności importu benzyny, wysunęły projekt częściowego zastąpienia benzyny spirytusem przez wprowadzenie dla napędu samochodów mieszanek benzynowo-spirytusowych.

Akcja ta spotkała się z przeciwnością przemysłu naftowego, wykazującego z jednej strony niesłusność alarmów o kryzysie samowystarczalności produktów naftowych, przedewszystkiem zaś benzyny, z drugiej zaś strony straty, które poniósłby w takiej sytuacji zarówno sam przemysł, jak i Skarb Państwa.

W artykule niniejszym chciałbym dać krótki zarys korzyści, jakie osiągnie rolnictwo przez wprowadzenie mieszanek benzynowo-spirytusowych, oraz strat, jakie przez to poniesie przemysł naftowy, jak również wykazać efekt tych korzyści i strat dla całości gospodarstwa narodowego.

Przed przystąpieniem do tego należy w pierwszym rzędzie zbadać obawy przed niedalekim kryzysem samowystarczalności benzyny.

Opierając się na rozważaniach Dr. I. Wygarda¹⁾ i W. Wali-góry²⁾ na powyższy temat, należy stwierdzić, że brak benzyny na pokrycie zapotrzebowania krajowego może nastąpić przy obecnej produkcji ropy po 1940 r.

Produkcja ropy	Wytwór- czość benzy- ny i gazoliny		%owy stosunek wy- twórczości benz. i gazol. do pro- dukcji ropy
	cysterny	cysterny	
1925	81.193	10.336	12'7
1926	79.609	11.128	13'9
1927	72.260	11.807	16'3
1928	74.300	12.886	17'3
1929	67.469	13.621	20'2
1930	66.276	15.996	24'1

Produkcja benzyny i gazoliny	Zapotrzebo- wanie kra- jowe		%owy stosunek zapotrzebowania krajowego do pro- dukcji benz. i gazol.
	cysterny	cys'terny	
1925	10.336	3.200	31'0
1926	11.128	3.215	29'0
1927	11.807	5.046	42'7
1928	12.886	6.940	53'9
1929	13.621	8.942	65'7
1930	15.996	9.791	61'3

Z przytoczonych zestawień widzimy, że gdy absolutne liczby produkcji ropy się zmniejszają, to także liczby produkcji benzyny i gazoliny rosną. Porównując rok 1930 z rokiem 1925, stwierdzamy: 18,4%-owy spadek produkcji ropy i 54,5%-owy wzrost wytwórczości benzyny i gazoliny.

Możliwości wytwórczości benzyny mimo to są bardzo duże. Mianowicie, przez odpowiednie ulepszenie obecnej destylacji ropnej, jak również budowę destylacji rozkładowej (cracking) otrzymamy z pierwszej destylacji 21% benzyny (z ropy borysławskiej i wzrastającej produkcji rop specjalnych), drogą zaś roz-

¹⁾ Artykuł niniejszy, o charakterze dyskusyjnym, porusza wciąż aktualną w wielu krajach i w Polsce sprawę mieszanek benzynowo-spirytusowych, przedstawiając ją przedewszystkiem z punktu widzenia interesów przemysłu naftowego. (Red.)

¹⁾ P. Dr. I. Wygard: „Najbliższa przyszłość naszego przemysłu naftowego i jego zdolność do zaspokojenia potrzeb Państwa” („Przegląd Techniczny” Nr. 17 i 18 z 1930 r.).

²⁾ P. W. Wali-góra: „Mieszanki benzynowo-spirytusowe” („Przemysł Naftowy” Nr. 13 z 1930 r.).

kładu oleju gazowego i olejów lekkich około 15%, czyli na 100 kg ropy 36 kg benzyny. Da to na całą produkcję ropy po doliczeniu gazoliny około 30.000 cystern benzyny.

Na podstawie przypuszczalnych obliczeń wzrostu pojazdów mechanicznych, opartych na wzroście w ostatnich 6 latach, Dr. Wygard we wspomnianym artykule wyprowadza zapotrzebowanie benzyny w 1940 r. na 24.100 cystern, gdy produkcja benzyny dojść mogłaby nawet do 30.000 cystern.

Opierając się na powyższym, należy stwierdzić, że alarmy o kryzysie samowystarczalności są oparte na błędnych przesłankach, a w każdym razie są znacznie przedwczesne (w jednym z artykułów tego rodzaju, który ukazał się w 1928 r. przewidywano omawiany kryzys już w lutym 1930 r.).

Rozpatrzymy teraz korzyści, jakie osiągnie rolnictwo dzięki wprowadzeniu mieszanek benzynowo-spirytusowych. Otóż sfery rolnicze¹⁾ motywują potrzebę zastosowania spirytusu dla celów napędowych koniecznością zwiększenia produkcji tego artykułu przez co zwiększy się: 1) wyzyskanie zdolności przetwórczych gorzelń rolniczych, 2) plantacje rośliny okopowej w okolicach, upośledzonych pod względem komunikacyjnym, 3) produkcję wywaru, będącego idealną paszą i potężnym bodźcem kultury rolnej.

Przyjmując obecne zapotrzebowanie roczne benzyny na rynku krajowym na 10.000 cystern, maksymalną zaś możliwość użycia spirytusu dla celów domieszki na 30%, otrzymamy możliwość zwiększenia produkcji spirytusu — jak obecnie — o 3.000 cystern, czyli o 375.000 hl. Ponieważ wytwórczość gorzelń rolniczych w 1929/30 r. wynosiła 829.520 hl²⁾, przeto po wprowadzeniu mieszanek benzynowo-spirytusowych wzrośnie produkcja ta do 1.200.000 hl.

W 1929/30 r. ilość czynnych gorzelń rolniczych wynosiła 1.445³⁾, wobec czego przeciętna wytwórczość 1 czynnej gorzelni we wspomnianym roku wynosiła 574 hl, co przy uwzględnieniu pełnej wytwórczości przedwojennej 1.155 hl⁴⁾ daje stopień obecnego wykorzystania zdolności wytwórczej gorzelń rolniczych w wysokości 50%. Wprowadzenie przeto do użytku mieszanek benzynowo-spirytusowych pozwoliłoby powiększyć wykorzystanie tych zdolności do 83%, co posiadałoby bezsprzecznie dla tego przemysłu bardzo duże znaczenie. Korzyści natomiast samego rolnictwa byłyby przez zwiększenie produkcji spirytusu w omawianych rozmiarach o wiele mniejsze. Mianowicie, z ogólnego zbioru ziemniaków w 1929 r. 317.498.000 q⁵⁾ zużyte zostało przez gorzelnie w kampanii 1929/30 r. 6.865.000 q⁶⁾, czyli 2,2% ogólnego zbioru. Jak zaznaczono powyżej, przy całkowitem wprowadzeniu mieszanek benzynowo-spirytusowych produkcja spirytusu zwiększyłaby się o 375.000 hl, czyli do 1.200.000 hl, na co zużyłoby ok. 9.000.000 q ziemniaków. Wyniosłoby to ok. 3% ogólnego zbioru.

Dla rolnictwa to zwiększenie przeróbki ziemniaków posiadałoby jeszcze jedną i to bardzo realną korzyść, mianowicie dostarczyłoby mu zwiększonej ilości wywaru, które gorzelnie dają rolnikom, dostarczającym ziemniaki, jako premję. Wartość wspomnianego wywaru według Prof. Iwanowskiego wynosi 11% wartości użytych do zacieru surowców.

Przeprowadzając to obliczenie dla produkcji 375.000 hl spirytusu, otrzymamy: 3.200.000 q ziemniaków po $\text{zł } 4 = \text{zł } 12.800.000$, 70.000 q jęczmienia po $\text{zł } 20 = \text{zł } 1.400.000$; razem $\text{zł } 14.200.000$, a zatem wartość uzyskanego wywaru wyniesie $\text{zł } 1.562.000$.

Podane przez P. A. Iwańskiego dalsze korzyści, a mianowicie zwiększenie — dzięki użyciu wywaru jako paszy dla bydła — produkcji mięsa i mleka, jak również zwiększenie wydajności

gleby — dzięki użyciu nawozu, danego przez bydło po odżywianiu go wywarem, są tylko korzyściami wtórnymi.

Obliczenie P. Dr. Stroynowskiego¹⁾, sprowadzające się do tego, że zwiększenie produkcji spirytusu o 10 hl daje w rezultacie zwiększenie zbioru zbóż po 4 latach o 8 q z 1 morgi, również nie może być podstawą do obliczania korzyści rolnictwa.

Reasumując powyższe, należy stwierdzić, że korzyści bezpośrednie z zastosowania spirytusu dla celów napędowych sprowadzałyby się dla przemysłu gorzelnianego do zwiększenia wykorzystania zdolności przeróbczej z 50% na 83%, oraz dla rolnictwa — do otrzymania wywaru o wartości $\text{zł } 1.562.000$.

Teraz rozpatrzyć należy, co na tem straciłby przemysł naftowy.

Wskutek trudnych warunków wiercenia (głębokość znaczna pokładów), zwiększonych wskutek tego kosztów wydobywania ropy oraz małej wydajności poszczególnych otworów — ropa w Polsce jest znacznie droższa aniżeli zagranicą. I tak, gdy obecna cena naszej ropy wynosi $\$ 210 - 215$ za cysternę, to w sąsiedniej Rumunii kosztuje ona $\$ 40 - 45$. Z tych też względów, jak również wobec niemożności wykorzystania całkowitej zdolności przeróbczej rafinerji (zdolność przeróbcza rafinerji wynosi 150.000 cystern, obecna zaś przeróbka — 65.000 cystern, co stanowi 43% zdolności przeróbczej) — ceny produkowanych w Polsce przetworów ropnych są znacznie wyższe aniżeli zagranicą. Ponieważ wytwórczość nasza przekracza zapotrzebowanie rynku krajowego, przeto przemysł naftowy zmuszony jest blisko 40% uzyskanych z ropy produktów eksportować po cenach bardzo niskich, zupełnie niewspółmiernych z ceną ropy i kosztami przeróbki. W ostatnich miesiącach ceny eksportowe jeszcze bardziej spadły wskutek przyczyn, obszerniej omówionych w zesz. 49 „*Polski Gospodarczej*”²⁾, i znajdują się obecnie na poziomie niezwykle niskim.

Przez wprowadzenie mieszanek benzynowo-spirytusowych położenie przemysłu naftowego pogorszyłoby się jeszcze bardziej, zwolniona bowiem wskutek zastosowania spirytusu benzyna w ilościach (jak obecnie) 3.000 cystern musiałaby być wywieziona zagranicę. Ponieważ cena krajowa benzyny wynosi $\$ 700$, w eksporcie zaś uzyskuje się $\$ 200$ za cysternę, przeto strata wynosi $\$ 500$, co przy 3.000 cystern da $\$ 1.500.000$, czyli około $\text{zł } 13.500.000$.

Jest to strata dla przemysłu naftowego bardzo znaczna, która mogłaby pociągnąć za sobą upadek kopalnictwa naftowego. Rafinerje bowiem w tym wypadku musiałyby żądać od producentów obniżenia cen ropy. Ponieważ przy obecnej cenie ropy zarobki producentów są niewielkie i właściwie w całości obracane na nowe wiercenia, przeto obniżka cen mogłaby spowodować zastanowienie nie tylko wierzeń, ale i wydobywania ropy z mało produktywnych otworów, które, niestety, dziś w Polsce stanowią większość.

Poza wymienionymi stratami przemysłu naftowego znaczne straty poniesie jeszcze i Skarb Państwa. Mianowicie, od benzyny sprzedawanej w kraju jest pobierany podatek spożywczy w wysokości $\text{zł } 1.540$ od cysterny, któremu spirytus nie podlega. Przy wywozie przeto benzyny zagranicę dochód Skarbu Państwa z tego źródła zmniejszy się o $1.540 \times 3.000 = \text{zł } 4.620.000$. Znacznie większą jeszcze stratę ponosi Skarb Państwa wskutek dopłaty do cen spirytusu, sprzedawanego na cele napędowe. Otóż w/g danych P. Dr. Wygarda³⁾, Państwowy Monopol Spirytusowy sprzedaje spirytus na wspomniane cele po $\text{zł } 52$ za litr, gdy nabywa go od gorzelń rolniczych po $\text{zł } 85,53 - 100,02$, do

¹⁾ P. „Zagadnienie paliwa spirytusowego w Polsce”.

²⁾ P. Dr. I. Wygard: „Najbliższa przyszłość naszego przemysłu naftowego i jego zdolność do zaspokojenia potrzeb Państwa” („Przegląd Techniczny” Nr. 17 i 18 z 1930 r.).

³⁾ P. „Polski przemysł naftowy wobec obecnej sytuacji eksportowej” („Polska Gospodarcza” zesz. 49/1930).

¹⁾ P. „Zagadnienie paliwa spirytusowego w Polsce”, Warszawa, 1929, str. 10 — 13.

²⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 7/1931.

³⁾ P. „Wiadomości Statystyczne G. U. S.” Nr. 5/1930.

czego dochodzą jeszcze dalsze koszty za transport, rektyfikację, administrację w wysokości ok. *gr* 29 za litr. Przyjmując powstałą w ten sposób różnicę między ceną własną (cena nabycia plus koszty dodatkowe) a ceną sprzedażną spirytusu na cele napędowe na ok. *gr* 60, otrzymamy stratę Skarbu Państwa powstałą wskutek pokrycia tej różnicy, w kwocie *zł* 22,500.000, czyli łącznie ze stratą na podatku spożywczym *zł* 27,000.000.

Należy tu wspomnieć o dwóch jeszcze sprawach. Pierwsza z nich, to powoływanie się przemysłu gorzelnianego na wprowadzenie mieszanek benzynowo-spirytusowych w innych krajach (w Czechosłowacji, Niemczech, Szwecji i Francji). Otóż, należy stwierdzić, że żadne z państw, posiadających własne kopalnie ropy, mieszanek nie wprowadza. Druga sprawa, to niebranie przez sfery rolnicze pod uwagę faktu, że obok benzyny otrzymuje się jeszcze z ropy naftę, olej gazowy, oleje smarowe, parafinę, asfalt i t. d. Produktów tych, stanowiących bądź artykuły pierwszej potrzeby, bądź nieodzowne materiały tak dla przemysłu, jak i dla obrony kraju, nie zastąpi spirytus i w razie doprowadzenia przemysłu naftowego do upadku, trzeba je będzie importować.

Reasumując powyższe rozważania, należy stwierdzić, że korzyści, jakie odniósłby przemysł gorzelniany i rolnictwo, są niewspółmierne z temi stratami, jakie spowodowałyby to dla przemysłu naftowego, a także i Skarbu Państwa.

Ciężkie położenie rolnictwa jest powszechnie znane i znalezienie sposobów jego polepszenia jest konieczne. Należy jednak unikać, by polepszenie położenia jednej z dziedzin gospodarstwa narodowego miało następować z wielką krzywdą drugiej, tem bardziej, że z punktu widzenia ogólnego interesu niema po temu potrzeby, gdyż przemysł naftowy zdolny jest zaspakajając zapotrzebowanie rynku krajowego na benzynę prawdopodobnie przez najbliższe 10 lat co najmniej.

Biorąc pod uwagę nakreśloną sytuację, należy patrzeć na akcję wprowadzania na rynek mieszanek benzynowo-spirytusowych jako na imprezę narazie próbną, której pełna realizacja nastąpi w dalszej przyszłości, gdy zajdzie tego rzeczywista konieczność.

S. Ciszewski

PRZEMYSŁ NAFTOWY W STYCZNIU 1931 R. ¹⁾. —

Wydobycie ropy w miesiącu sprawozdawczym spadło, utrzymało się jednak na poziomie wyższym niż w styczniu r. ub. Przeciętna dzienna produkcja ropy wynosiła 181 cyst. brutto wobec 184 cyst. w grudniu i 179 cyst. w styczniu r. ub.

Większy miesięczny wzrost produkcji ropy w rejonie marki podstawowej uzyskano jedynie w otworze „Gdańsk” w wysokości 287 t. Znacznie natomiast zmniejszyła się wydajność, od ciągłego wyrabiania zasypu, otworu „Generał Sikorski” (o 391 t), oraz, przy podwiercaniu, otworu „Emil Parnas” (o 241 t). Przy spadku produkcji kilku innych otworów wydobycie ropy marki podstawowej z 3.700 cyst. w grudniu ograniczyło się do 3.581 cyst. Natomiast ropa marek specjalnych wykazuje znów pewien, choć nieznaczny wzrost. Produkcja tego gatunku marek zwiększyła się z 2.018 cyst. do 2.048 cyst., stanowiąc od stycznia r. ub. bardzo poważny wzrost, bo o 316 wagonów.

Produkcję poszczególnych kopalń ilustruje poniższe zestawienie (w cysternach 10-tonnowych):

Miejscowość	Grudzień 1930	Styczeń 1931
Mrażnica	1.420	1.328
Tustanowice	1.394	1.373
Borysław	884	879
Bitków	272	260
Schodnica	269	278

Rypne	159	165
Wańkowa	118	123
Grabownica	96	87
Potok	89	93
Pasieczna	84	75
Lipinki	82	86
Harkłowa	81	85
Urycz	81	81
Równie	78	63
Krościenko	52	60
Duba	42	42
Węglówka	41	40
Rosulna	39	36
Strzelbice	28	26
Wietrzno	27	24
Humniska	27	25
Korczyzna Biecz	24	25
Ropienka	22	29
Mrażnica II	17	17
Słoboda Rung.	16	16
Toroszkówka	15	16
Męcinka	15	14
Rogi	14	13
Kobylanka	14	13
Stara Wieś	14	18
Turzepole	13	14
Libusza	13	15
Majdan	12	11
Białkówka	11	10
Kryg	9	9
Męcina Wielka	9	6
Klimkówka	8	8
Bóbrka	8	8
Iwonicz	8	8
Wulka	7	8
Szymbark	6	5
Zmiennica	6	6
Kosmacz kołomyjski	6	5
Krosno	6	6
Opaka	6	6
Polana	5	—
Mokre	5	4
Dobrucowa	4	4
Paszowa	4	4
Inne	58	102
Razem:	5.718	5.629

Procent ropy, zużytej na opał i manko, pozostał w wysokości niezmienionej 5% produkcji brutto.

Zapasy ropy, zamazynowanej w zbiornikach na kopalniach i tłoczniach, stanowiły bez większych zmian 2.162 cyst. Nadwyżka ropy, pochodząca z tytułu manka tłocznioowego, dała ilość 886 t.

Ceny ropy kształtowały się niskowo. „Polmin” zależnie od gatunku płać — w *zł* za cysternę 10-tonnową loco zbiorniki:

Kryg czarna	1.599
Rymanów	1.750
Rogi parafin.	1.787
Wańkowa	1.881
Borysław	1.882
Rogi bezparafin.	1.919
Rypne	1.975
Krościenko bezparafin.	2.013
Iwonicz	2.069
Krosno	2.107
Urycz	2.163
Harkłowa	2.201
Majdan — Rosulna	2.220
Mokre	2.257
Grabownica	2.445
Bitków Fr.-Pol.	2.454
Schodnica	2.539
Bitków Nobel	2.552
Bitków Dąbrowa	2.728
Toroszkówka	2.871
Klęczany	3.198
Stara Wieś	3.574

Ruch wiertniczy naogół znacznie osłabł. W wierceniu było o 23 otwory mniej niż w miesiącu poprzednim i o 45 otworów mniej niż w styczniu r. ub. Największy spadek wierceń

¹⁾ Dane za grudzień — p. zesz. 9/1931, str. 339; dane tymczasowe za styczeń — p. zesz. 11/1931, str. 426.

zaznaczyły kopalnie boryslawskie (-4), ograniczając ilość czynnych rygów do 3. Ograniczyła się też liczba wierceń: w Bitkowie (-3), Schodnicy (-2), Tustanowicach (-1), Majdanie (-2), Harklowej (-1), Szymbarku (-1) i Węglówce (-1). Wzrost wierceń dał się zauważyć: w Rypnem (+2), Potoku (+2), Uryczu (+1) i Pasiecznej (+1). Unieruchomiono wiercenia: w Rzepienniku, Wołoskiej Wsi, Krzywcu, Jablonce, Mołotkowie i Krościenku.

Na wszystkich kopalniach odwiercono 7.314 m (w styczniu 1930 r. 8.161, w grudniu 8.272). Z tych ilości odwiercono w rejonie marki podstawowej: w Tustanowicach - 810, w Mraźnicy - 532, w Boryslawiu - 29 m i w Popielu - 3 m. W rejonach marek specjalnych większe ilości metrów odwiercono: w Schodnicy 598 m, Potoku 578 m, Pasiecznej 524 m, Lipinkach 427 m, Wańkowej 368 m, Bitkowie 335 m i w Turzempolu 309 m.

Tablica I

Produkcja i obrót ropą - w styczniu 1931 r.

MIESIĄC I ROK	JASŁO I KRAKÓW				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu mies.	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu mies.	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu mies.	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu mies.
	C		Y		S		T		E		R		N		Y	
Grudzień 1930	816	7	831	417	4.462	278	4.175	1.509	440	6	441	233	5.718	291	5.446	2.159
Styczeń 1931	851	7	774	446	4.365	269	4.226	1.509	413	7	431	207	5.629	284	5.431	2.162
Styczeń 1930	658	7	638	389	4.499	299	3.790	2.038	395	6	427	170	5.552	312	4.855	2.597

Tablica II

Produkcja i zużycie gazów ziemnych - w styczniu 1931 r.

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
	t y s i ą c e m e t r ó w s z e ś c i e n n y c h															
Grudzień 1930	8.005	2.850	4.535	620	31.526	11.788	19.637	101	4.328	3.064	1.010	254	43.859	17.702	25.182	975
Styczeń 1931	8.447	2.693	5.086	668	32.984	11.247	21.581	156	4.300	3.031	993	276	45.731	16.971	27.660	1.100
Styczeń 1930	6.972	2.062	4.416	494	34.763	12.838	21.758	167	4.065	2.918	846	301	45.800	17.818	27.020	962

Tablica III

Liczba otworów wiertniczych i robotników na kopalniach ropy i gazów - w styczniu 1931 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w														Liczba robotników	Ilość otworów ropodajnych	Przeciętna dzienna produkcja otworów - kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wylączenie gazowe	Samopłynące	Pompowane i łyżkowane	Tłokowane	Rekonstruk.	Likwidacja	Razem				
			Produkcyjne	Bez produkcji	Razem												
Grudzień 1930	35	7	50	92	142	34	148	20	2.110	444	11	9	2.960	10.283	2.624	715	
Styczeń 1931	33	7	39	80	119	31	149	20	2.129	446	20	19	2.973	10.098	2.634	689	
Styczeń 1930	31	26	56	108	164	30	135	17	1.986	418	12	16	2.835	10.773	2.477	723	

Liczba robotników, zatrudnionych na kopalniach ropy i gazów ziemnych, zmniejszyła się o 185.

Na poszczególne okręgi przypadają:

Okrąg	Grudzień 1930	Styczeń 1931
Drohobycz:		
rejon marki podstawowej	5.311	5.247
" marek specjalnych	1.525	1.518
Jasło	2.375	2.312
Stanisławów	1.072	1.021
Razem:	10.283	10.098

Wydobycie gazów ziemnych wzrosło do 45.731 tys. m³. Przeciętne zatem dzienne wydobycie zwiększyło się o 61 tys. m³ i było prawie takie same, jak w styczniu 1930 r. Na poszczegól-

nych kopalniach zwiększono wydobycie w Daszawie, Gelsendorfie, oraz w Mraźnicy, Wańkowej, Pasiecznej, Bialkówce, Męcince, Toroszkówce i Wulce.

Produkcja gazowa ważniejszych kopalń wynosiła (w tys. m³):

Miejscowość	Grudzień 1930	Styczeń 1931
Mraźnica	8.075	7.823
Daszawa	8.008	9.162
Tustanowice	7.460	7.169
Boryslaw	4.115	4.178
Bitków	3.761	3.689
Bialkówka	3.452	3.578
Gelsendorf	2.415	3.137
Sądkowa	759	693
Męcinka	744	1.247

Humniska	679	687
Rypne	651	716
Pasieczna	501	567
Strachocina	446	432
Grabownica	370	338
Schodnica	332	330
Duba	245	237
Inne	1.845	1.748

Razem: 43.859 45.731

Przeciętna dzienna konsumpcja gazowa wynosiła 1.439 tys. m³ wobec 1.383 tys. m³ w m. poprzednim i 1.446 tys. m³ w miesiącu styczniu r. ub.

Manko gazowe utrzymało się na poprzednim poziomie, stanowiąc 2% wydobycia.

Największe ilości gazów ziemnych (w m³ na minutę) czerpano z otworów świdrowych: „Mazur VI” (Daszawa) 66'00, „Polmin I” (Gelsendorf) 62'12, „Polmin II” (Daszawa) 61'96, „Jasiołka” „Białkówka (55'63), „Księżę Pole I” (Daszawa) 46'00, „Sasyk VIII” (Mrażnica) 14'70, „Gdańsk I” (Mrażnica) 18'55, „Sosnkowski III” (Mrażnica) 13'98.

W styczniu r. b. było czynnych 29 rafinerij nafty, które zatrudniały ogółem 3.802 robotników i majstrów (w grudniu r. ub. 3.849). Z tej liczby 3.736 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów, 66 robotników zaś było zatrudnionych przy innych robotach. Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych w Drohobyczu zatrudniała w tej liczbie 655 robotników (654).

Tablica IV

Produkcja i obrót produktami naftowymi — w styczniu 1931 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość z przeróbki ropy	Wysyłka do spo- życia w kraju	Zapotrzeb. rafineryj	Eksport	Wymiana między- rafineryjna		Im- port	Z a p a s y	
					wysyłki z rafineryj	przywóz do rafineryj ²⁾		w dn. 1/1 1931	w dn. 31/1 1931
Gazolina z gazu ziemnego	— ¹⁾	137	81	—	43	3 523	—	1.246	1.814
Benzyna surowa	800	124	2	497	—	55	—	9.973	10.205
„ rekt. do 700	2	24	—	—	—	—	—	245	223
„ „ 700/720	1.153	606	—	—	—	—	—	360	907
„ „ 720/740	7.749	3.906	15	2.007	—	1	—	7.729	9.551
„ „ 740/750	993	581	4	413	—	—	—	2.105	2.100
„ „ 750/770	899	494	3	13	53	43	—	6.526	6.905
„ „ 770/790	— ³⁾	79	—	125	—	—	—	1.943	1.589
Benzyna z destyl. rozkład.	— ⁴⁾	121	1	140	—	—	—	4.805	4.379
Benzyny razem:	8.613	6.072	106	3.195	96	3.622	—	34.932	37.673
Nafta rafinowana	17.465	17.696	7	836	23	111	—	3.883	2.897
„ destylowana	— ⁵⁾	170	—	423	—	—	—	16.856	14.090
Olej gazowy	10.710	4.972	135	3.338	—	11	—	9.518	11.794
„ opał. z destyl. rozkład.	— ⁶⁾	188	56	11	—	—	—	2.653	2.353
Oleje rafin. do c. g. 0'890	543	338	1	125	—	20	—	682	781
„ destyl. do c. g. 0'890	124	107	16	—	—	—	—	2.562	2.563
„ rafin. do 3/50 E	485	148	—	269	—	1	—	1.683	1.752
„ destyl. do 3/50 E	427	—	—	135	20	29	1	3.517	3.819
„ raf. powyż. 3/50 E	2.145	1.458	10	597	18	55	—	4.682	4.799
„ dest. powyż. 3/50 E	2.394	3	2	273	130	130	2	13.365	15.483
„ cylindr. do pary nasyc.	156	229	5	2	16	38	—	1.143	1.085
„ „ „ przegrzan.	234	165	1	—	71	34	20	952	1.003
„ samochodowe	367	154	1	54	15	4	15	969	1.131
„ lotnicze	51	7	—	—	—	2	—	20	66
„ wulkanowy letni	413	4	—	15	258	—	—	843	979
„ „ zimowy	776	751	—	21	1	1	—	920	924
„ specjalne	455	96	8	111	31	2	17	1.376	1.604
Oleje smarowe razem:	8.570	3.460	44	1.602	560	316	55	32.714	35.989
Smary stałe	176	135	11	9	5	7	—	639	662
Parafina	3.145	852	—	2.230	7	11	—	4.263	4.330
Świece	20	—	1	—	—	—	—	23	42
Asfalt	1.817	162	421	560	—	—	—	18.140	18.814
Koks	888	181	290	304	124	—	—	4.993	4.982
Produkty uboczne	400	99	230	—	—	—	—	1.659	1.730
Ropał, gudron i pozostałości	4.520	447	1.107	30	617	1.032	—	35.346	38.697
Olej parafinowy	— ⁷⁾	—	9	—	498	510	—	45.380	40.474
Gacz	662	—	—	—	—	—	—	4.036	4.698
Ogółem:	49.859	34.434	2.417	12.538	1.930	5.620	55	215.035	219.225

¹⁾ Potrącono 2.669 t gazoliny, domieszanej do benzyn ciężkich (jako nie pochodzącej z przeróbki ropy).

²⁾ 25 t strata manipulacyjna na gazolinie.

³⁾ Potrącono 150 t, wziętych z zapasów i domieszanych do benzyn innych.

⁴⁾ „ 164 t, „ „ „ „ „ „ „

⁵⁾ „ 2.173 t, „ „ „ do rafinacji.

⁶⁾ „ 45 t, „ „ „ i domieszanych do olejów pędnych.

⁷⁾ „ 4.909 t, „ „ „ do dalszej przeróbki.

Przeróbka ropy w rafineriach wyniosła ogółem 54.059 t, czyli o 2.000 t więcej w stosunku do miesiąca poprzedniego (52.056 t), i była wyższa w porównaniu z przeciętną przeróbką miesięczną w r. ub. (52.740 t). Według poszczególnych gatunków ropy przeróbka wynosiła:

	Tonn	%
Borysławska (Standard)	38.151	70
Specjalna małoparafinowa	9.718	18
" bezparafinowa	6.190	12

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych przerobiła 8.030 t ropy, czyli o 261 t mniej niż w grudniu r. ub. (8.291 t).

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 49.859 t, czyli ze stratą przy przeróbce stanowiła 7,8% (przeciętnie w r. ub. 8,3%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju w porównaniu z odnośnymi danymi w r. ub. przedstawiała się następująco (w tonnach):

	Stycz. 1931	Stycz. 1930	Przec. mies. 1930
Benzyna	6.178	6.903	8.166
Nafta	17.873	17.626	12.120
Oleje gazowy i opalowy	5.351	6.959	5.980
Oleje smarowe	3.504	4.515	4.250
Parafina	852	952	810

Ogólne spożycie produktów naftowych w kraju wyniosło w styczniu r. b. 36.851 t (w 1930 r. przeciętnie miesięcznie 34.100 t), w tym wysyłki z rafinerij do składów wynosiły 34.434 t, pozostałe zaś 2.417 t zostało zużyte w rafineriach (przeważnie ropa, gudron, pozostałości i olej gazowy). W r. ub. spożycie wynosiło w odpowiednim okresie 38.760 t.

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerij, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 12.538 t,

czyli był mniejszy niż przeciętny eksport w r. ub. (miesięcznie 16.015 t).

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Styczeń 1931	Przec. mies. 1930
Benzyna	3.195	3.415
Nafta	1.259	2.514
Oleje gazowy i opał.	3.349	3.686
" smarowe	1.602	3.130
Parafina	2.230	1.889

Wartość eksportu głównych produktów naftowych w styczniu (według danych Gł. Urz. Stat.) przedstawiała się następująco (w tys. zł):

	Styczeń 1931	Przec. mies. 1930	Przec. mies. 1929
Benzyna	1.049	1.086	1.252
Nafta	136	396	845
Oleje pędne	512	377	716
Oleje smarowe	280	833	855
Parafina	986	1.694	2.275
Razem:	2.963	4.386	5.943

Tak znaczne zmniejszenie się ilości i wartości wywozu zagranicę przypisać należy fatalnej koniunkturze sprzedażnej na rynkach zagranicznych w związku z nadprodukcją wytworów ropnych i dumpingiem sowieckim.

Ruch zapasów produktów naftowych w rafineriach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	1/II 1931	1/I 1931	1/II 1930
Benzyna	37.673	34.932	17.853
Nafta	16.987	20.739	16.842
Oleje gazowy i opalowy	14.147	12.171	20.836
Oleje smarowe	35.989	32.714	34.769
Parafina	4.330	4.263	3.486
Inne produkty	110.099	110.216	94.066
Razem:	219.225	215.035	187.852

Tablica V

Eksport do poszczególnych Krajów — w styczniu 1931 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna		Nafta		Olej gazowy i opalowy	Oleje smar.		Parafina	Asfalt	Koks	Wazelina, smary stałe, mydło naftowe	Pozost. destyl. 1)	Półprodukty	Razem
	rektyfikow.	surowa	rafinowana	destylow.		rafinowane	destylow.							
Anglja	—	—	—	—	—	15	—	112	—	—	—	—	—	127
Austria	39	—	—	—	233	38	—	102	50	56	6	—	—	524
Belgia	11	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	131
Czechosłowacja	1.032	497	—	393	44	148	367	—	10	50	2	—	—	2.543
Dania	198	—	—	—	15	14	—	—	15	—	—	—	—	242
Francja	28	—	44	—	610	61	—	41	—	—	—	—	—	784
Grecja	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	25
Holandja	183	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	183
Jugosławia	—	—	—	—	—	—	—	84	—	—	—	—	—	84
Litwa	—	—	—	15	16	16	11	—	—	—	—	—	—	58
Łotwa	10	—	236	15	—	14	30	—	—	—	—	—	—	305
Niemcy	105	—	—	—	—	31	—	131	412	198	—	30	—	907
Rumunia	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	1	—	—	19
Szwajcaria	15	—	—	—	2.281	15	—	—	—	—	—	—	—	2.311
Szwecja	14	—	43	—	—	103	15	—	—	—	—	—	—	175
Węgry	—	—	—	—	—	44	—	63	—	—	—	—	—	107
Włochy	24	—	15	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	60
Razem:	1.759	497	328	423	3.199	548	444	558	507	304	9	30	—	8.585
Gdańsk loco	838	—	203	—	74	60	21	316	53	—	—	—	—	1.565
" tranzyt	101	—	295	—	76	560	—	1.356	—	—	—	—	—	2.388
Ogółem:	2.698	497	836	423	3.349	1.158	444	2.230	560	304	9	30	—	12.538

1) Ropa, gudron i pozostałości z ropy bezparafinowej.

Ogólne zapasy produktów haftowych uległy zatem w porównaniu z odpowiednim okresem 1930 r. dalszemu wzrostowi, zwłaszcza zapasy benzyny i olejów smarowych.

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Ceny pozostały na dawnym poziomie. Produkcja gazoliny wynosiła w styczniu 3.582 t (w grudniu r. ub. 3.585 t), 7. ogólniej ilości 45.731 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach, przerobiono w gazoliniarnach 24.302 tys. m³, czyli 53%, podczas gdy w grudniu r. ub. przerobiono 24.472 tys. m³ (56%). Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie w styczniu 1474 kg gazoliny (w grudniu r. ub. 1465 kg, w 1930 r. przeciętnie 1346 kg), przyczem stosunek ten wynosił w Borysławiu 15,5 kg, w Bitkowie zaś 9 kg (w 1930 r. przeciętnie 139 kg i 959 kg). Do rafinerii nafty wysłano jako do-

mieszkę do benzyn ciężkich, celem otrzymania benzyny motorowej, 3.309 tonn gazoliny (w grudniu r. ub. 3.413 t).

W ruchu było 20 zakładów gazolinowych. Zakłady te zatrudniały 249 robotników (w grudniu r. ub. 252 robotników).

PRODUKCJA I ZBYT WOSKU ZIEMNEGO W STYCZNIU 1931 R. — Wydobyte wosku ziemnego, przy ograniczonym ruchu wyniosło jak w styczniu r. ub. 50 t, t. j. o 5 t mniej niż w grudniu r. ub. Eksport wosku ziemnego obejmował, jak w miesiącu poprzednim, wyłącznie tylko Niemcy, dokąd wysłano 66 t. Konjunktura eksportowa wosku ziemnego była zatem nieco lepsza od grudnia (w którym wysłano 55 t) i znacznie lepsza niż w styczniu r. ub.

Zapasy zamagazynowanego wosku ziemnego ograniczyły się na 66 t. Liczba robotników na kopalniach i w topiarniach pozostała bez większych zmian (519 osób).

Produkcja i zbyt wosku ziemnego — w styczniu 1931 r.

MIESIĄC I ROK	Pro- dukcja	EKSPORT									Zapasy w końcu miesiąca	LICZBA ROBOTNIKÓW			
		Austria	Belgia	Czecho- słowacja	Francja	Niemcy	Włochy	Ameryka	Jugosław.	Razem		Na kopal- niach		W topiar- niach	Razem
		T O N N Y										na dole	na górze		
Grudzień 1930	55	—	—	—	—	55	—	—	—	55	107	317	116	88	521
Styczeń . . 1931	50	—	—	—	—	66	—	—	—	66	66	313	118	88	519
Styczeń . . 1930	50	—	—	—	—	9	—	36	—	45	63	258	155	27	440

PRZEMYSŁ CUKROWNICZY

USTALENIE CENY BURAKÓW CUKROWYCH NA KAMPANIE 1931/32 — p. str. 509.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

KONJUNKTURY EKSPORTOWE WŁÓKIENICTWA

ŁÓDZKIEGO. — Według danych Związku Eksportowego Polskiego Przemysłu Włókienniczego w Łodzi eksport wyrobów włókienniczych i przędzy w lutym r. b. przedstawia się następująco: towarów bawełnianych białych wywieziono 11.451 kg za zł 197 tys., towarów bawełnianych kolorowych 74.089 kg za zł 664 tys., towarów półwełnianych 17.488 kg za zł 267 tys., towarów wełnianych 40.300 kg za zł 654 tys.; przędzy bawełnianej i kolorowej wywieziono 9.358 kg za zł 86 tys., przędzy wiganjowej 9.780 kg za zł 28 tys., czesankowej 23.372 kg za zł 333 tys. Stożków do kapeluszy wywieziono w lutym 364 kg wartości zł 17 tys. Ogółem wartość eksportu włókienniczego Łodzi w lutym wynosiła zł 2.245 tys. przy ogólnej wadze 186.212 kg. Prócz tego wyeksportowano w lutym 261.044 kg przędzy czesankowej niebarwionej wartości zł 3.347 tys.

W porównaniu z lutym r. ub. ogólna wartość eksportu włókienniczego wykazała spadek, spowodowany w pierwszym rzędzie silną konkurencją na niektórych rynkach odbiorczych. W porównaniu jednak z eksportem styczniowym wywóz włókienniczy w lutym wykazuje wzrost.

Eksport tkanin utrzymuje się mniej więcej na niezmiennym poziomie, wydatny natomiast spadek wykazuje pozycja przędzy wiganjowej, której w lutym 1930 r. wywieziono z Łodzi 126.779 kg wartości zł 426 tys. Spadek wywozu tego artykułu mógłby jednak być opanowany, gdyby zlikwidowane zostały trudności, czynione przez władze celne rumuńskie przy cieniu przędzy wiganjowej. Artykuł ten bowiem przy imporcie do Rumunii cłony jest według wysokich stawek ochronnych jako bawełna, gdyż Rumunia nie wprowadziła do swej taryfy pozycji przędzy wiganjowej. Sytuację przemysłu łódzkiego utrudnia fakt, iż 2% domieszka wełny dyskwalifikuje przędzę tę przy cieniu według stawek dla bawełny. Trudności, czynione przez władze celne rumuńskie, przyczyniły się do zahamowania pomyślnie rozwijającego się eksportu wiganji, z drugiej zaś strony ułatwiło to konkurencję przemysłu włoskiego i czeskosłowackiego na rynku rumuńskim. Pogorszenie sytuacji datuje się zwłaszcza od podjęcie przez rumuńską fabrykę w Bohusi produkcji przędzy wiganjowej.

Udział poszczególnych krajów w eksporcie wyrobów włókienniczych przedstawia się następująco (w tys. zł):

Anglja	530.8
Rumunia	392.8
Kraje bałtyckie (Łotwa, Finlandja i Estonja)	392.1
Kraje północne (Szwecja, Norwegja, Danja i Holandja)	283.2
Ameryka	247.5
Bliski Wschód (Syrja, Palestyna, Egipt, Persja, Grecja, Turcja)	118.9
Afryka	100.3
Austria, Węgry, Jugosławja	74.1
Niemcy	45.6
Daleki Wschód (Chiny, Japonja)	30.6
Różne kraje	29.4
Razem: 2.245.2	

Poza wspomnianym powyżej ujemnym zjawiskiem, jakim jest silny spadek eksportu na rynek rumuński, który doniedawna pochłaniał przeszło 50% całego wywozu włókienniczego Łodzi, zwrócić należy uwagę na pewne momenty dodatnie, świadczące o aktywności polityki eksportowej włókiennictwa łódzkiego.

W pierwszym rzędzie podkreślić należy bardzo silny wzrost eksportu konfekcji, t. j. gotowej odzieży i bielizny z okręgu łódzkiego na rynki zamorskie. Eksport ten jest pod względem liczbowym niezupełnie dokładnie uchwytany, bo kieruje się nie bezpośrednio na rynki odbiorcze, które są przeważnie państwa Ameryki Południowej i niektóre kolonie angielskie, ale finansowany jest w dużej mierze przez wielkie domy eksportowo-importowe angielskie i niemieckie. W każdym bądź razie jest to czynnik dodatni, a wzrost wywozu konfekcji polskiej jest w dużej mierze zasługą Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi, która przed 1½ rokiem zapoczątkowała źródłowe badania w krajach, które mogłyby stać się pojemnymi rynkami zbytu dla tych artykułów. Po przeprowadzeniu tych badań, zrealizowanych w porozumieniu z Min. Przem. i Handlu i Państwowym Instytutem Eksportowym, uzyskany został pokaźny materiał orientacyjny dla akcji eksportowej.

Poszczególne firmy łódzkie korzystały w dużej mierze z tych materiałów i oparły swą akcję eksportową na pracach przygotowawczych Izby. Prace te obecnie dają już konkretne bardzo dodatnie wyniki, zwłaszcza na rynku angielskim.

Drugim pomyślnym zjawiskiem w całokształcie poczyną eksportowych są wysiłki Związku Eksportowego Polskiego Przemysłu Włókienniczego, zmierzające do zwiększenia wywozu na rynki amerykańskie. Związek wysłał w tym celu swych delegatów, którzy zbadali dokładnie możliwości transakcyjnych na tych rynkach, a przeprowadzone przez nich rokowania dały pomyślne wyniki. Związek zamierza więc stworzyć w Meksyku — wzorem istniejących na Dalekim Wschodzie — składy konsygnacyjne, co ułatwi realizowanie transakcji eksportowych. Ostateczne załatwienie tej sprawy uzależnione jest od uzyskania odpowiedniej pożyczki.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

USTALENIE CENY BURAKÓW CUKROWYCH NA KAMPANJĘ 1931/32 R.

Plantatorzy wyczekują corocznie z niecierpliwością na ustalenie ceny buraków i warunków ich odstawy w następnej kampanji. W tym roku niepokojono się szczególnie o dalsze losy plantacji ze względu, że przesilenie w światowym przemyśle cukrowniczym i niebywały spadek cen na rynkach zagranicznych zmusiły organizacje cukrownicze do zawarcia porozumienia międzynarodowego w celu obniżenia produkcji cukru eksportowego, a tem samem do ograniczenia plantacji płodów cukrodajnych. Już w r. ub. nastąpiło w Polsce skurczenie się obszaru plantacji zgórá o 33% w porównaniu do obszaru z 1929 r., co w związku z doskonałym plonem w 1930 r. i niemożnością przerobu całego plonu w cukrowniach kontraktujących spowodowało dla plantatorów dotkliwe trudności gospodarcze i straty pieniężne.

Po dojściu 15 lutego do skutku międzynarodowego porozumienia przemysłu cukrowniczego co do ograniczenia wywozu cukru i p wyjaśnieniu wysokości kontyngentu wywozowego, przyznanego naszemu przemysłowi, nastąpiło również porozumienia na przyszłą kampanję pomiędzy Związkiem Zawodowym Cukrowni w Warszawie a Związkiem Stowarzyszeń Plantatorów na obszarze całego kraju oprócz woj. zachodnich.

Ostatnie porozumienie zawiera nieznaczne zmiany w warunkach odbioru buraków w cukrowniach w porównaniu z warunkami, ustalonymi w 1930 r., i zmiany są nie tyle rzeczowego, ile formalnego charakteru, a to w celu usunięcia licznych nieporozumień, jakie wynikały przy stosowaniu umowy plantatorskiej w konkretnych wypadkach na tle komentowania warunków odbioru buraków.

Odnosnie do powierzchni plantacji porozumienie między stronami ustaliło zasadę, że cukrownie będą kontraktowały na przyszłą kampanję taki obszar plantacji, jaki zostanie ustalony przez zarząd cukrowni z zainteresowanym plantatorem na zasadzie wzajemnego porozumienia. W razie sporu w tym względzie obowiązuje powierzchnia z 1930 r., pozostawiając do uznania plantatorów przyjęcie takiej powierzchni hodowli, jaką uprawiał w 1930 r. z dopuszczalnym odchyleniem $\pm 15\%$, albo też — przestrzeni z 1928 r. z dopuszczalnym odchyleniem do $- 25\%$ lub $+ 5\%$.

Cukrownie związkowe będą przyjmowały w 1931/32 r. buraki zebrane z zakontraktowanej powierzchni, jednak nie więcej niż 90% ilości, jaka była dostarczona od danego plantatora w 1928/29 r., zatem wprowadza się tutaj ograniczenie w porównaniu z r. ub., albowiem wówczas to zobowiązanie cukrowni stanowiło 100% tej ilości. Przyjęta ilość buraków uzyskuje ceny następujące: a) do 71% tej ilości, jaka była dostarczona przez plantatora w 1928/29 r., będzie przeznaczona do wyrobu cukru na spożycie krajowe i będzie zapłacona po $\text{zł } 5.35$ za 1 q z dodatkiem 0.15 kg cukru w naturze za 1 q; b) reszta buraków, lecz nie więcej niż 19% ilości w 1928/29 r., będzie przeznaczona do wyrobu cukru eksportowego i będzie zapłacona po $\text{zł } 3$ za 1 q bez dodatku cukru.

Dziesięć cukrowni z 44 związkowych zobowiązało się do odbioru w 1931/32 r. nie 90%, lecz 85% ilości buraków w 1928/29 r. odnosząc to ograniczenie do buraków kategorii a.

W razie osiągnięcia z zakontraktowanego obszaru plonu, przewyższającego kategorie a i b, lub w wypadku uprawy większej powierzchni buraków, niż przewiduje umowa, nadwyżka zbioru stanowi własność plantatora, który może rozporządzać nią według swego uznania z tem ograniczeniem, że nie ma prawa sprzedaży tej nadwyżki innej cukrowni, chyba za zgodą cukrowni kontraktującej. Plantator związkowy może uzupełnić

z tej nadwyżki ilość buraków kat. a i b, niedostarczoną przez innych plantatorów związkowych tej samej cukrowni.

To postanowienie wprowadza pewne ułatwienie, którego nie było w poprzedniej umowie, lecz jest rzeczą wątpliwą, czy znajdzie zastosowanie w praktyce. Raczej można przewidywać, że plantatorzy będą mieli z nadwyżką plonu takie same kłopoty, jak w r. ub., kiedy zbiory wypadły niezwykle obficie.

Pozostały bez zmiany postanowienia umowne co do bezprocentowych zaliczek i terminów zapłaty za dostarczone buraki. Co do ceny na buraki kategorii b, to cenę podstawową po $\text{zł } 3$ za 1 q uzależniono się od osiągnięcia w kamp. 1931/32 r. przeciętnej ceny za cukier eksportowy w wysokości $\text{zł } 34$ za kryształ biały f.o.b. Gdańsk lub f.o.b. Gdynia. O ile ta cena będzie wyższa lub niższa, plantator otrzyma więcej lub też mniej w stosunku $\frac{1}{14}$ różnicy ceny cukru. Wyrównanie zapłaty za buraki kat. b nastąpi 20 października 1932 r. po ustaleniu przeciętnej ceny cukru, wywiezionego zagranicę w całym okresie kampanji.

Utrzymano bez zmiany świadczenia cukrowni w postaci nasienia i wysłodków, ponadto przyznano plantatorom prawo otrzymania bezpłatnie do $\frac{1}{4}$ kg melasu na każdy q buraków kat. a z warunkiem zużycia go we własnym gospodarstwie, bez prawa odstąpienia komukolwiek dla celów przemysłowych. Ustalono też ostateczny termin odbioru buraków przez cukrownie na 1 grudnia 1931 r.; przedłużenie tego terminu może nastąpić za zgodą obu stron zainteresowanych. Cukrownia, będąca w ruchu, obowiązana jest do przyjmowania buraków jeszcze na 2 dni przed ukończeniem ruchu.

Integralną częścią umowy są wskazówki do brania prób i określania stopnia zanieczyszczenia buraków przy ich odbiorze. Te wskazówki zawierają w ostatnim układzie pewne zmiany, które mają zapobiec licznym nieporozumieniom, jakie wynikały przy odstawach w r. ub. Jakkolwiek nie ma w nich zmian merytorycznych, to jednak umieszczono w nich dokładniejsze określenia sposobów pobierania prób i ich traktowania przy ustaleniu stopnia zanieczyszczenia. Te uzupełnienia mają dać plantatorowi rękojmię większej bezstronności przy braku dostawionych buraków. Wreszcie, porozumienie przewiduje bardzo ważne dla plantatorów postanowienie, że plantator, który dostarczał do danej cukrowni buraki w 1928/29 r., musi być przyjęty przez tę cukrownię na ogólnych warunkach, chociażby nie dostarczał jej buraków w dwóch następnych kampanjach. To postanowienie stosuje się jednak tylko do plantacji, położonych w promieniu danej cukrowni.

Naogół biorąc, nowa umowa jest pomyślniejsza dla plantatorów niż umowa zeszłoroczna, i przyznać trzeba, że wprowadzone do niej pewne ograniczenia co do przestrzeni uprawy, a zwłaszcza co do odbioru plonu, są wywołane ograniczeniem produkcji cukru w zależności od położenia rynku światowego i międzynarodowego porozumienia przemysłu cukrowniczego.

W. G.

PAŃSTWOWA OCENA MASŁA I SERÓW.—Zwyczajem lat ubiegłych, w ostatnich miesiącach 1930 r. odbyły się jesienne oceny masła i serów, dokonywane przez Komitet Państwowych Ocen Masła i Serów, powołany rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dn. 21/VI 1927 r.

Oceny okręgowe, odbywające się periodycznie 2 razy do roku (na wiosnę i na jesieni) poprzedziła t. zw. powszechna ocena masła i serów dla obszaru całego Państwa, przeprowadzona w dn. 11 i 12 września 1930 r. we Lwowie.

Na ocenę powszechną nadesłano 233 prób masła i 17 prób sera. Przeważająca ilość prób, bo 244, czyli 96.14%, pochodziła z mleczarni spółdzielczych, a tylko 9 prób (3.86%) nadesłały mleczarnie prywatne i dworskie. Wobec znacznej ilości mle-

czarny prywatnych w Polsce powyższy objaw świadczy, iż prywatny przemysł mleczarski nie docenia jeszcze w należytej mierze dodatniego wpływu przeprowadzonych przez Komitet ocen na sprawę postępu w technice przemysłu mleczarskiego w Polsce.

Z ogólnej liczby prób masła, nadesłanych przez spółdzielnie mleczarskie, na woj. południowe przypada 130 prób masła, na woj. centralne i wschodnie 59, na woj. poznańskie i pomorskie 35.

Powszechna ocena masła we Lwowie jest drugą z kolei powszechną oceną, zorganizowaną przez Komitet Państwowych Ocen Masła i Serów od czasu jego istnienia. Pierwsza powszechna ocena masła i serów odbyła się dn. 30 sierpnia 1929 r. we Wrześni. Na ocenę we Wrześni nadesłano 131 prób, a więc o 78 prób mniej niż na ocenę ostatnią — we Lwowie.

Wynik powszechnej oceny przedstawia się w sposób następujący:

	Ilość prób	%
Klasa I (masło wyborowe) . . .	1	0'43
" II (" b. dobre) . . .	101	43'35
" III (" dobre) . . .	124	53'22
" IV (" wadliwe) . . .	7	3'00

Dla porównania wyników omawianej powszechnej oceny z oceną, przeprowadzoną w 1929 r. we Wrześni, służyć może poniższa tablica:

	Ocena we Lwowie:		Ocena we Wrześni:	
	ilość prób	%	ilość prób	%
Klasa I	1	0'43	5	4'00
" II	101	43'35	74	56'00
" III	124	53'22	47	35'00
" IV	7	3'00	5	4'00

Okręgowe oceny masła, na które, jak wiadomo, mogą nadsyłać próbki jedynie mleczarnie z określonych terenów, odbyły się w dn. 30 października r. ub. w Wilnie, 4 listopada w Lublinie, 29 listopada w Warszawie i 3 grudnia we Wrześni.

Na ocenach okręgowych zbadano ogółem 184 próbki masła, z czego 179 prób, czyli 97'29%, nadesłały mleczarnie spółdzielcze, a tylko 5 prób, czyli 2'71%, nadesłano z mleczarni prywatnych z okręgu ocen we Wrześni.

Rezultaty jesiennych okręgowych ocen masła ilustruje poniższe zestawienie:

Z NACZELNEJ RADY ZRZESZEŃ KUPIECTWA POLSKIEGO. — W dn. 13 marca r. b. odbył się Zjazd Delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, który podjął szereg uchwał w sprawie akcji obniżania cen przez zmniejszenie kosztów produkcji i wymiany, w sprawie struktury i racjonalizacji handlu, wskaźników cen oraz nacisku administracyjnego na ceny.

M. in. Zjazd uchwalił, co następuje:

„Zjazd poleca zrzeszeniom, wchodzącym w skład Naczelnej Rady, niezwłoczne podjęcie prac nad szczegółowym zbadaniem struktury pionowej pośrednictwa handlowego w obrocie artykułami: a) produkcji wielkoprzemysłowej, b) produkcji rzemieślniczej i chałupniczej, c) produkcji rolnej, d) produkcji zagranicznej (importowanymi). Zarazem Zjazd poleca specjalne zbadanie warunków i możliwości ograniczenia poziomej rozbudowy drobnego handlu detalicznego.

Równocześnie celem ustalenia rzeczywistych możliwości racjonalizacyjnych w stosunkach między przemysłem i handlem — Zjazd postanawia podjęcie na terenie izb przemysłowo-handlowych prac między naczelnymi organizacjami przemysłu i handlu, mających na celu doprowadzenie do: 1) porozumienia ośnośnie zasadniczych zagadnień strukturalnych wymiany, 2) unormowania warunków współpracy produkcji i handlu w poszczególnych gałęziach gospodarstwa narodowego bądź na terenie całego Państwa, bądź na terenach lokalnych”.

„Zjazd, rozwijając program racjonalizacji handlu, wzywa organizacje zrzeszone do dalszego zintensyfikowania prac w zakresie branżowej organizacji handlu, podnosząc potrzebę położenia

	K l a s a :							
	I		II		III		IV	
	Ilość prób ogółem	%	Ilość prób	%	Ilość prób	%	Ilość prób	%
Wilno . . .	37	—	14	38	21	37	2	5
Lublin . . .	40	—	14	35	26	65	—	—
Warszawa .	62	1 1'6	22	35'5	37	59'7	2	3'2
Września .	45	1 2'2	18	40'0	26	57'7	8	—

Łącznie z powszechną oceną we Lwowie ilość prób, zbadanych w okresie jesiennym 1930 r., wynosi 408, co w porównaniu z wiosną, kiedy oceniono 248 prób, wykazuje wzrost o 160 prób. Liczba ta wskazuje, że dalsza pokaźna ilość mleczarni została wciągnięta w orbitę działalności Komitetu Państwowych Ocen Masła i Serów.

Niewątpliwie dużą siłą atrakcyjną dla poszczególnych mleczarni stanowią tutaj nagrody, udzielone przez Komitet za próbki masła, które uzyskały najlepszą ocenę. Zainteresowanie jednak ocenami sięga również głębiej w dziedzinę techniki produkcji masła, gdyż wyniki ocen są publikowane i szeroko omawiane zarówno na łamach prasy fachowej, jak i w wydziałach inżyniersko-technicznych spółdzielczych central handlowych maślarskich. Stanowią one bogaty materiał dla dalszych prac nad podniesieniem poziomu techniki wyrobu masła. Należy stwierdzić, iż praca Komitetu Państwowych Ocen Masła i Serów, pomimo że trwa stosunkowo niedługo (pierwsza ocena odbyła się 22/X 1928 r.), posiada już swoje tradycje i z roku na rok wywiera coraz silniejszy wpływ na całokształt mleczarstwa spółdzielczego.

Ilość ocenionych prób przez Komitet Państwowych Ocen Masła i Serów od początku jego istnienia w poszczególnych latach ilustruje następujące zestawienie:

1928	296
1929	655
1930	630
Razem:	1.582

Stały ten wzrost świadczy o wzrastającej popularności, jaką uzyskiwały oceny masła wśród spółdzielni mleczarskich w Polsce.

E. W.

OBNIŻENIE STAWEK ZWROTU CEŁ PRZY WYWOZIE MAKI — p. str. 519.

PODWYŻSZENIE CEŁ WYWOZOWYCH NA TRZODĘ CHLEWNA I MIĘSO WIEPRZOWE — p. str. 519.

H A N D E L

jak największego nacisku na konieczność stałego zaznajamiania kupiectwa polskiego poprzez organizacje branżowe z najnowszymi doświadczeniami Zachodu w dziedzinie metod prowadzenia przedsiębiorstw handlowych.

Doceniając trudności przejmowania nowoczesnych form handlu, związanych z poważnymi nakładami kapitału (domy towarowe, przedsiębiorstwa wielofilowe i t. p.), Zjazd wzywa organizacje zrzeszone do zwrócenia szczególnej uwagi na sprawę modernizacji, a równocześnie urentownienia handlu w drodze skierowania prac na tory możliwości zastosowania pewnych form zbiorowego wysiłku, jak związki rabatowe, centralizacja zakupów, zbiorowa reklama i t. p.

Zjazd wzywa wreszcie organizacje zrzeszone do podjęcia ściślejszych badań nad kształtowaniem się kalkulacji kosztów własnych w poszczególnych branżach, celem ustalenia odpowiednich wzorów i sprawdzianów w tej dziedzinie, polecając równocześnie organom Naczelnej Rady opracowanie w tym zakresie programu prac do wykonania przez poszczególne zrzeszenia, wchodzące w jej skład”.

H A N D E L Z A G R A N I C Z N Y

RAMOWA USTAWA STANDARYZACYJNA. — Po dłuższych przygotowaniach projekt ustawy o standaryzacji wywozowych zagranicę wytworów produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz ich przetworów, czyli t. zw. ramowej ustawy standaryzacyjnej, został ostatecznie uzgodniony pomiędzy zainteresowanymi resortami gospodarczymi. Prawdopodobnie projekt ten niezadługo

stanie się przedmiotem obrad Rady Ministrów, poczem wniesiony zostanie przez Rząd do Izb Ustawodawczych.

Należy stwierdzić, że potrzeba takiej ustawy daje się w Polsce odczuwać coraz silniej, niemal z miesiąca na miesiąc.

W ciągu ubiegłych dwóch lat w dziedzinie racjonalizacji eksportu rolniczego Rząd uczynił cały szereg posunięć, jednak zawsze, z wyjątkiem dekretu jajczarskiego, opierając swe zarządzenia na ustawodawstwie celnym, a mianowicie posiłkując się cłami wywozowymi, w celu uniemożliwienia wywozu produktów pod względem jakościowym nie odpowiadających ustalonym przepisom.

Posiłkowanie się cłami wywozowymi dla normowania jakości eksportowanych towarów z punktu widzenia zasad polityki celnej spotyka się z zastrzeżeniami, co ważniejsze jednak — nie osiąga dostatecznych rezultatów.

Przy pomocy nałożenia cła wywozowego na towar jakościowo zły nie osiąga się jeszcze właściwego wpływu i możliwości kontrolowania warunków i sposobów przygotowania tego towaru do eksportu. Cła wywozowe mogą regulować tylko jakość towaru w chwili, gdy on przekracza granicę celną, natomiast na ich podstawie nie można zapewnić właściwych warunków, w jakich przeznaczony na eksport towar winien być do wywozu przygotowywany, a więc zarówno dotyczących sposobów przerobu, jak i selekcji eksporterów z punktu widzenia potrzeb ekonomicznych danej gałęzi handlu eksportowego.

Ramowa ustawa standaryzacyjna pozwoli na usunięcie tych braków dotychczasowych zarządzeń w dziedzinie racjonalizacji jakościowej eksportu rolniczego.

Przewiduje ona, że nadzorowi Państwa przy eksporcie podlegać mogą wytwory produkcji roślinnej i zwierzęcej, uznane za nadające się do uregulowania ich wywozu zagranicę w drodze ich standaryzacji. Uznanie nastąpić może w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ministrem Skarbu, po wysłuchaniu opinii zainteresowanych organów samorządu gospodarczego oraz organizacji gospodarczych.

W celu zagwarantowania eksporterom możliwości przystosowania swych przedsiębiorstw do warunków, jakie na nie nałoży standaryzacja produktów, przez nie wytwarzanych, względnie wywożonych, projekt ustawy przewiduje, że rozporządzenie Rady Ministrów, postanawiające standaryzację jakiegoś artykułu, będzie mogło wejść w życie nie wcześniej niż w 3 miesiące po jego wydaniu.

Jednocześnie rozporządzenie to określać będzie, któremu z Ministrów powierzone zostanie sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem przez przedsiębiorstwa eksportowe przepisów ustawy odnośnie danego towaru. Wchodzi tu w grę Ministerstwo: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa, przyczem intencją ustawy jest, aby w wypadkach, gdy chodzi o towar, którego przygotowanie do eksportu związane jest bezpośrednio z produkcją rolniczą, nadzór mógł być powierzony Ministrowi Rolnictwa w celu umożliwienia bliższego oddziaływania na samą produkcję rolniczą. Natomiast o ile chodzi o towary, których eksport poprzedzony jest fazą produkcji przemysłowej, lub których eksport znajduje się w rękach handlu, niezwiązane bezpośrednio z produkcją, i które dopiero po przejściu tej „fazy handlowej” stają się produktem eksportowym — nadzór powierzony być winien Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Ustawie nie będą podlegały towary, które z charakteru swego nie stanowią przedmiotu handlu eksportowego, a więc: przewożone tranzytem przez obszar celny, wywożone w małym ruchu granicznym, lub przeznaczone do własnego użytku osób, wyjeżdżających zagranicę.

Również z pod działania ustawy wyjęte być mogą przedmioty o charakterze niehandlowym, względnie towary, wywożone przez producentów rolnych dla celów rolniczych.

Rozporządzenia wykonawcze będą określać szczegółowe warunki, jakim winny odpowiadać wywożone zagranicę towary, podlegające ustawie. Mogą to być zarówno ogólnie określone warunki jakościowe, eliminujące jedynie towar zepsuty lub fałszowany, jak i standarty w ścisłym tego słowa znaczeniu. Rozporządzenia będą również mogły określać warunki przygotowania towaru dla eksportu, jak również opakowanie i ewentualnie specjalne znakowanie eksportowanych towarów.

W celu ewentualnego skoncentrowania kontroli eksportu, względnie nadania mu właściwego kierunku, projekt ustawy przewiduje możliwość ustalania punktów granicznych, przez które eksport będzie się mógł odbywać, oraz miejsce odprawy celnej wywozowej.

Wywozem zagranicę towarów, które podlegać będą standaryzacji, będą mogły trudnić się przedsiębiorstwa, które zostaną wpisane do specjalnych rejestrów przedsiębiorstw eksportowych. Oprócz rejestrów lokalnych, prowadzonych przez władze wojewódzkie lub upoważnione do tego organa samorządu gospodarczego, Minister Przemysłu i Handlu będzie prowadził centralny rejestr przedsiębiorstw eksportowych na podstawie wpisów, dokonanych w rejestrach lokalnych. Prawo wpisania do rejestru przedsiębiorstw eksportowych będzie, według projektu, przysługiwało firmom, posiadającym świadectwo I lub II kategorii na prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego albo I—IV kategorii na prowadzenie przedsiębiorstwa przemysłowego. Prócz tego, prawo wpisania do rejestru posiadać będą producenci rolni, odpowiadający specjalnym warunkom, które określą rozporządzenia wykonawcze, oraz spółdzielnie i ich związki, należące do związków rewizyjnych. Ponadto rozporządzenia wykonawcze mogą ustalić warunki, dotyczące urządzeń, pomieszczeń i personelu fachowego, jakie posiadać winny przedsiębiorstwa, które mają być wpisane do rejestru eksportowego.

Obok przepisów, dotyczących jakości towaru eksportowanego, przepisy, ustalające warunki dla przedsiębiorstw eksportowych, są drugim zasadniczym punktem ustawy standaryzacyjnej. Pozwolą one na stopniowe przystosowywanie struktury organizacyjnej handlu eksportowego do właściwych form, przede wszystkim zaś będą pozwalały kierować nasz handel eksportowy ku tak bardzo pożądanej koncentracji. W kierunku poprawy strony organizacyjnej handlu eksportowego i ułatwienia kontroli zmierza przepis o obowiązku wysyłania towarów zagranicę pod własną firmą i o prowadzeniu specjalnych ksiąg towarów wyeksportowanych.

W zależności od decyzji Rady Ministrów nadzór nad eksportem towarów, podlegających przepisom ustawy standaryzacyjnej, będzie sprawować Minister Przemysłu i Handlu lub Rolnictwa, przyczem zasady wykonywania tego nadzoru będą ustalane przez tych Ministrów wspólnie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Ministrowie ci mogą sprawować nadzór przez władze administracji ogólnej, lub przez upoważnione przez nich organa samorządu gospodarczego, albo instytucje względnie organizacje, do tego powołane.

Organa, powołane do wykonywania nadzoru, mają prawo i obowiązek sprawdzania strony formalnej, t. j. czy zachowane są przepisy, dotyczące wpisu do rejestru, prowadzenia ksiąg i t. p., jak również warunków przygotowania towaru do eksportu i samej jego jakości. Kontrola może być wykonywana w pomieszczeniach przedsiębiorstw eksportowych, w punktach granicznych i miejscach odprawy celnej, a w wypadkach wyjątkowych — także w czasie przewozu. Badanie ksiąg przedsiębiorstwa eksportowego może się odbywać tylko na każdorazowe polecenie Ministra, sprawującego nadzór.

Osoby, wykonywające nadzór, są obowiązane do przestrzegania ścisłej poufności co do stanu interesów i wszelkich szczegółów, o których się dowiedziały wskutek wykonywania nadzoru.

Organizacja nadzoru może być, jak z tego widać — rozmaita. Może opierać się na sporadycznej kontroli przedsiębiorstw eksportowych i poszczególnych partij towarów, przy czym nie każdy transport i nie każda jednostka opakunkowa podlega kontroli, lub też może być stałą kontrolą graniczną lub w punktach odprawy celnej, przez którą przechodzić będą wszystkie transporty wywożonego towaru. Ta ostatnia forma kontroli towaru nie wyklucza kontroli samych przedsiębiorstw.

Ustawa nie wprowadza zakazu, w ścisłym tego słowa znaczeniu, wywozu towaru, nie odpowiadającego wymogom standaryzacji, natomiast nakłada kary na eksporterów, nie stosujących się do przepisów.

Kary przewidziane są za wywożenie towarów, nie odpowiadających przepisom jakościowym, przy czym w razie przychwycenia takiego towaru przy kontroli — ulega on konfiskacie, niezależnie od kary grzywny, nałożonej na przedsiębiorstwo, oraz za niestosowanie się do innych postanowień ustawy względnie przepisów wykonawczych.

Niezależnie od kary grzywny, która może być nałożona na przedsiębiorstwa eksportowe, względnie na ich kierowników za niestosowanie się do przepisów ustawy, przedsiębiorstwa takie mogą być skreślone z rejestru przedsiębiorstw eksportowych, tracąc w ten sposób prawo zajmowania się handlem wywozowym danego towaru.

W razie jeśli przedsiębiorstwo utraciło warunki, niezbędne do wpisania go do rejestru, winno ono automatycznie ulec skreśleniu z rejestru eksportowego.

Osoby, sprawujące nadzór, za przekroczenie obowiązku zachowania poufności ulegają karze grzywny do zł 1.000.

Wykonanie ustawy projekt powierza Ministrom: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Komunikacji oraz innymi Ministrami, stosownie do ich zakresu działania, przy czym w zakresie orzecznictwa karnego wykonanie ma być poruczone Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości, względnie tylko temu ostatniemu.

Na wejście w życie tej ustawy oczekuje szereg spraw pilnych i ważnych w dziedzinie naszego eksportu rolniczego. Z chwilą gdy zacznie ona obowiązywać, powinny ulec dostosowaniu do niej przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o wywozie jaj dalej mogłyby ulec poprawie i przystosowaniu do ustawy standaryzacyjnej przepisy, obowiązujące obecnie na podstawie cel wywozowych, a dotyczące: pierza, puchu, szczeciny, włosia sierści; przedewszystkiem zaś mogłyby wejść w życie we właściwych formach standaryzacja eksportu masła, również obecnie na cele wywozowe niewłaściwie oparta, oraz podstaw publiczno-prawnych w tej chwili pozbawiona standaryzacja bekonów. Dalej oczekują zastąpienia przez ustawę standaryzacyjną przepisy, związane ze zwrotem cła przy wywozie lnu trzpanego i pakulinianych trzpanych, jak również nasuwające się jako konieczności najpilniejsze przepisy, regulujące jakościowo eksport wędlin, raków, skór surowych, drobiu białego, chmielu.

Są to dziedziny eksportu, które zwłaszcza na tle obecnego kryzysu w rolnictwie posiadają doniosłe znaczenie, a nie można zapominać, że zbyt produktów rolniczych niestandaryzowanych coraz mniejsze przynosi korzyści krajowi eksportującemu, oraz że w rządzie państw rolniczych w dziedzinie standaryzacji eksportu Polska jest krajem niesłychanie zapóźnionym.

M. Drozdowski

PAŃSTWOWY FUNDUSZ EKSPORTOWY¹⁾. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 23, poz. 135, została ogłoszona ustawa z dn. 27 lutego 1931 r. o Państwowym Funduszu Eksportowym. Ustawa przewiduje utworzenie Państwowego Funduszu Eksportowego celem popierania wywozu wszelkiego rodzaju krajowych produktów rolnych i przemysłowych.

¹⁾ P. zesz. 4/1931, str. 144.

Popieranie wywozu przy pomocy tego funduszu odbywać się może w następujących formach: 1) w formie udzielania poręki na zobowiązania instytucji, finansujących wywóz lub zajmujących się ubezpieczeniem kredytów wywozowych; 2) w formie udzielania poręki za wypłacalność eksportera i zagranicznego nabywcy towaru wobec banku, finansującego daną transakcję eksportową; 3) w formie udzielania poręki wobec poszczególnych eksporterów za wypłacalność zagranicznego nabywcy towaru z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność Skarbu Państwa w tym wypadku nie może przekraczać 50% wartości ceny sprzedażnej wywożonego towaru; 4) w formie udzielania kredytu na cele produkcji eksportowej lub handlu wywozowego.

Jak widać z powyższego, ustawa ogranicza działalność Funduszu do udzielania gwarancji eksportowych i kredytów na cele, związane z eksportem.

Fundusz tworzyć się będzie z wpływów ze spłaty pożyczek, udzielanych przez Skarb Państwa instytucjom kredytowym na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 maja 1927 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 46, poz. 400) i ze spłaty procentów od tych pożyczek. Z tego tytułu na rzecz Funduszu ma wpłynąć do zł 60 miljn.

Ponadto na rzecz Funduszu mogą być przekazywane lokaty, udzielone Bankowi Gospodarstwa Krajowego, których cele zostały już osiągnięte, kwoty, przewidziane przez ustawy, oraz procenty i ewentualne opłaty za udzielone gwarancje lub kredyty i inne dochody, nie pochodzące z funduszy państwowych.

Dochody Funduszu będą używane na zwiększenie kapitału Funduszu.

Do wysokości zł 60 miljn. (lub w walutach zagranicznych według parytetu złota) Skarb Państwa może przyjmować odpowiedzialność za poręki, udzielane przez Fundusz w zakresie przewidzianych w ustawie form pomocy. Odpowiedzialność Skarbu Państwa może być przyjmowana przed terminem wpływu na rzecz Funduszu kwoty zł 60 miljn., pochodzącej ze zwrotu pożyczek, udzielonych instytucjom kredytowym, natomiast ponad zł 60 miljn. Skarb Państwa może przyjmować odpowiedzialność w miarę i w wysokości wpływu odpowiednich sum.

Ogólna suma funduszu została określona na zł 150 miljn. Straty, mogące wynikać z działalności, pokrywane będą z kapitału Funduszu.

Sprawozdanie z działalności Funduszu przedkładać będzie corocznie Sejmowi Minister Skarbu — do dnia 1 marca każdego roku najpóźniej.

Rozporządzenia wykonawcze mają określić sposób zarządzania Funduszem, sposób lokowania zapasów kasowych i wysokość poręki lub kredytu dla transakcji dotyczących poszczególnych artykułów wywozowych.

Wykonanie ustawy poruczone zostało Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu i innym właściwym Ministrom.

Państwowy Fundusz Eksportowy w pierwszym rządzie będzie użyty na udzielenie gwarancji dla transakcji eksportowych do Rosji Sowieckiej, których ryzyko dotąd obciążało inne fundusze Skarbu Państwa, względnie Banku Gospodarstwa Krajowego. Przy możliwej do wykorzystania w fazie początkowej sumie Funduszu, wynoszącej zł 60 miljn., gwarancje sowieckie prawdopodobnie wyczerpią całkowicie formy pomocy eksportowej, jakie Fundusz będzie mógł okazać. Zarząd Funduszu prawdopodobnie będzie powierzony Międzyministerjalnej Komisji Popierania Eksportu.

HANDEL WEWNĘTRZNY

RUCH CEN W STYCZNIU 1931 R. — Obroty handlowe w styczniu wykazują zwykle silne sezonowe osłabienie, z wyjątkiem bardzo niewielu branż, jak np. sprzedaż karnawałowa,

w handlu konfekcyjnym i bławatnym, początki sprzedaży nawozów sztucznych i t. p. W r. b. obroty styczniowe osiągnęły szczególnie niski poziom, a i tam, gdzie następuje normalnie pewne ożywienie, obroty utrzymały się w rozmiarach znacznie mniejszych niż w poprzednich latach. Silne skurczenie zbytu oddziaływało na dalszy poważny spadek produkcji.

Handel wobec słabych obrotów i posiadanych naogół zapasów, a częściowo i w oczekiwaniu na niższą cenę, powstrzymał się z zakupami i zamówieniami, przyczem jego położenie finansowe — podobnie zresztą, jak i przemysłu (spadek zbytu oraz rentowności), a zwłaszcza rolnictwa — uległo pogorszeniu. Wypłacalność, wykazująca zwykle w styczniu sezonowe pogorszenie, nie przedstawiała się gorzej niż w latach poprzednich, kształtując się zresztą bardzo niejednolicie.

Sytuacja rynku wewnętrznego przedstawia się szczególnie niekorzystnie, jeśli chodzi o odbiorców wiejskich, których siła nabywcza wykazała dalszy spadek — wobec postępującego spadku cen i kurczenia się (konjunkturalnego lub sezonowego) zbytu zarówno w zakresie produkcji roślinnej, jak i w zakresie produkcji hodowlanej. Poza tem zbieg terminów płatności (kredyty na nawozy sztuczne, rejestrowy zastaw i t. p.) wyczerpywał zupełnie i tak niezwykle szczupłe środki finansowe rolnika.

Siła nabywcza ludności miejskiej uległa znacznej redukcji wobec silnego wzrostu bezrobocia i ograniczania ruchu zakładów (spadek zarobków). Niższa płac nie przybrała większych rozmiarów, zwłaszcza jeśli chodzi o wielki przemysł. W umowach

zbiorowych obniżono płace tylko w kilku wypadkach, ale jeśli chodzi o indywidualnie ustalone płace — to niższa staje się tam coraz częstsza. Na wzrost siły nabywczej oddziaływał spadek kosztów utrzymania, który w styczniu był bardzo znaczny.

Zagraniczne rynki zbytu wykazują coraz mniejszą pojemność, a eksport w styczniu poważnie spadł. Depresja na rynkach obcych jest naogół nie mniej silna niż w Polsce, towar polski poza tem napotyka na coraz to nowe trudności, wynikające z postępową polityki protekcyjnej oraz wzmagającego się dumpingu.

Wskaźnik cen hurtowych w styczniu obniżył się bardzo wydatnie (dwa razy silniej niż w grudniu) — głównie dzięki nowej gwałtownej niżce cen artykułów rolnych, poza tem naskutek niżki cen wyrobów przemysłowych, pozostającej przede wszystkim w związku z akcją rządową.

W rezultacie tej akcji rządowej, popartej przez czynniki społeczne, nastąpiła też bardzo silna niżka cen detalicznych, które stale były znacznie oporniejsze na depresyjny ruch niżkowy cen, dzięki czemu pogłębiała się rozpiętość między cenami hurtowymi a detalicznymi, utrudniając rozwój właściwy konjunktury.

Dla przeprowadzenia bliższej analizy ruchu cen hurtowych w styczniu r. b. zapoznamy się w poniższych zestawieniach ze zmianami, jakie zaszły w miesiącu sprawozdawczym we wskaźnikach poszczególnych grup towarowych oraz cenach ważniejszych towarów (ceny — w zł):

	Wskaźnik Artykuły		W t e m:			Artykuły przemysł.	W t e m:				
	ogólny	rolne	prod. spożywcze: roślinne	zwierzęce	Artykuły przemysł.		drzewo	artykuły włókienn.	węgiel	metale	różne
	W s k a z n i k										
	1927 = 100										
I 1930	88·2	74·8	64·8	91·8	99·1	111·5	86·3	121·0	97·5	102·9	101·1
VII "	83·8	71·3	66·9	78·6	94·2	103·0	82·1	121·0	90·5	100·3	93·9
VIII "	81·8	68·2	63·2	76·5	93·2	100·1	80·1	121·0	90·0	100·2	95·5
IX "	79·6	65·5	57·1	79·6	91·8	96·7	77·4	121·0	89·6	100·0	89·2
X "	78·4	64·3	54·0	82·4	90·6	96·7	75·9	121·0	87·1	100·0	89·6
XI "	78·6	66·2	56·1	84·0	88·9	92·3	72·3	121·0	87·6	98·4	89·6
XII "	76·2	63·2	54·6	78·2	86·9	88·0	68·9	121·0	86·5	98·1	89·6
I 1931	71·6	56·9	51·5	66·2	84·1	81·8	65·5	121·0	84·5	96·6	90·6

T O W A R	Waga towarów we wskaźniku 1930		Gru-dzień 1931	Sty-czeń 1931
	1930	1931		
Roślinne krajowe produkty spożywcze 24				
Ziemiopłody:				
Pszonica	gielda Poznań	za 100 kg	4	23·20 21·23
Żyto	" Warszawa	" "	4	18·83 18·50
	" Poznań	" "		18·20 17·60
Jęczmień brow.	" Warszawa	" "	2	25·50 25·50
Jęczmień "	" Poznań	" "		26·— 26·—
Owies	" "	" "	1	20·18 19·67
Przetwory:				
Mąka pszenna 65%	gielda Poznań	za 100 kg	4	44·05 38·75
Mąka żytnia 70%	" "	" "	4	— — —
Kasza jęczmienna młyn	Warszawa	" "	1	42·— 38·—
Cukier loco	Poznań	" "	2	146·15 146·15
Zwierzęce produkty spożywcze 18				
Bydło:				
Wół żywa waga	Warszawa	za 1 kg	4	1·10 0·93
Wieprz żywa waga	" "	" "	6	1·40 1·17
Nabiał:				
Mleko	" "	1 litr	3	0·36 0·30
Masło	" "	1 kg	3	5·17 4·95
Jaja świeże	" "	1 skrz.	2	286·67 233·33
Kolonjalne produkty spożywcze 13				
Ryz	Warszawa	za 100 kg	1	84·— 84·—
Herbata	" "	1 "	0·8	16·— 16·—
Kawa	" "	1 "	1	4·55 4·70
Drewno 6				
Surowce:				
Dłuzyc sosn. loco st.	Warszawa	za 1 m ³	2	— — 35·—
Drzewo opał. "	" "	" 1 tonnę	1	55·— 50·—

		W t e m:					Artykuły kolonjalne
		drzewo	artykuły włókienn.	węgiel	metale	różne	
		1927 = 100					
Tarte:							
Deski sosn. cies. tartak	Warszawa	za 1 m ³	2				75·—
Deski sosn. stol. "	" "	" "	1				135·—
		Artykuły włókiennicze 15					
		Surowce:					
Bawełna ameryk. loco	Łódź	za 1 kg	3	2·51	2·57		
Wełna Merynos myta "	" "	" "	1	10·96	10·96		
Wełna Buenos Aires "	Bielsk	" "	1	8·97	8·37		
		Półfabrykaty:					
Przędza bawełn. 1/16 loco	Łódź	za 1 kg	1·5	4·09	4·—		
" wełn. czesank. 2/40 "	" "	" "	2	18·27	16·94		
		Materiały gotowe:					
Madapolam loco skład fabryczny	" "	1 m	2	1·95	1·77		
Oxford "	" "	" "	1	1·54	1·32		
Kamgarn "	" "	" "	1	26·05	26·05		
Szewiot "	" "	" "	1	18·92	18·92		
		Węgiel 5					
Węgiel dąbrow. gruby loco wag. kop. za 1 tonnę	" "	" "	1·5	36·20 ¹⁾	36·20 ¹⁾		
" " kostka I "	" "	" "	1	37·70 ¹⁾	37·70 ¹⁾		
Węgiel górnośl. gruby loco wag. kop. "	" "	" "	3	38·50	38·50		
" " kostka I "	" "	" "	1	40·—	40·—		
Koks gruby kostka "	fabryka	" "	1	0·5 47·50	47·50		
		Metale 15					
Surówka odlewnicza loco wag. huta	za 1 tonnę	2	220·—	220·—			
Zelazo handlowe "	" "	2	350·—	350·—			
" bednarskie "	" "	1	422·50	422·50			
Drut walcowany "	" "	1	397·50	397·50			
Blacha żelazna 5 mm "	" "	1	432·50	432·50			
" ocynk. 0·5 mm "	" "	100 kg	1	125·—	120·—		

1) Ceny węgla z kopalń, zaliczonych do klasy II-a.

Stal narzędziowa loco st. Warszawa „ 1 kg	2	3'01	3'01
Cynk surowy „ wag. huta „ 100 „	1	63'86	59'26
Ołów hutniczy „ „ „ „ „ 1	1	72'74	66'66
Cyna „ Warszawa „ „ „ „ 1	1	620'—	600'—

Różne

14

Oleje mineralne:

Nafta rafinowana loco Borysław za 100 kg	2	48'70	48'70
Benzyna 0'741—0'750 „ „ „ „ 1	1	76'47	76'47
Olej gazowy loco Borysław za 100 kg	0'5	24'45	24'45
„ maszyn. 4-4'5/50 „ „ „ „ 0'5	0'5	52'10	52'10
Parafina rafinowana „ „ „ „ 0'5	0'5	181'—	181'—

Mineralne prod. budowlane:

Wapno palone loco budowa w W. za 100 kg	1	6'—	6'—
Cement „ st. wysył. „ „ „ 1	1	7'70	7'70
Cegła palona „ budowa w W. „ 1.000 szt.	0'5	100'—	100'—
Szkoło w skrzyn. „ Warszawa „ 1 m ²	0'5	4'59	4'59

Skóry surowe:

Skóry surowe bydl. loco Warszawa za 1 kg	0'6	1'72	1'50
--	-----	------	------

Skóry gotowe:

Skóry podszwane loco Warszawa za 1 kg	0'4	6'18	5'35
Ssaki chrom. czarne „ „ „ 1 stopę	0'4	2'18	2'18

Nawozy sztuczne:

Sól potasowa loco stacja wysył. za 10 t netto	0'5	1.375'—	1.375'—
Superfosfat „ „ Warsz. za 1 kg brutto	0'5	0'82	0'82

Inne chemikalia:

Soda amonjak. loco wag. fabr. za 100 kg netto	0'5	25'—	25'—
Kw. siarcz. 60° Bé „ „ „ „ „ 0'5	0'5	73'10	73'10
Terpent. surowa biała loco st. wys. za 1 kg netto		1'35	1'35
„ „Medicinale puriss A" loco st. wys. za 1 kg netto	0'5	1'65	1'65
Benzol motorowy loco wag. fabr. za 100 kg netto	0'5	90'—	90'—

Papier:

Papier rotacyjny loco wag. fabryka za 1 kg	0'5	0'67	0'62
--	-----	------	------

Ceny artykułów rolnych, które już silnie zniżkowały w grudniu (o 4'5%), w styczniu wykazały dalszy gwałtowny spadek (o 10%), osiągając poziom rekordowo niski.

Styczniowa zniżka cen artykułów rolnych była — podobnie, jak i w poprzednim miesiącu — w mniejszym stopniu niż dawniej związana ze spadkiem cen krajowych roślinnych produktów spożywczych, który wyniósł w miesiącu sprawozdawczym tylko 5'7%. Ceny zbóż (oraz przetworów) wykazały w ciągu stycznia zniżkę, dostosowując się naogół do poziomu i tendencji cen światowych, od których w ciągu listopada i grudnia nieco uniezależniły się. Najsilniej zniżkowały w styczniu ceny pszenicy (o ok. 8%), znacznie słabiej ceny żyta i owsa, wreszcie ceny jęczmienia pozostały niezmienione.

Ceny zwierzęcych produktów spożywczych — podobnie, jak i w grudniu — wywarły decydujący wpływ na spadek wskaźnika cen artykułów rolnych, obniżając się aż o 15'4% (w grudniu o 6'9%). Szczególnie katastrofalny był spadek cen trzody chlewnej, wywołany pogorszeniem się koniunktury wywozowych; naskutek wprowadzenia w grudniu restrykcyjnych ceł przez Czechosłowację eksport na tamtejszy rynek spadł do mniej więcej 1/3 eksportu zeszłorocznego. Ceny bydła rogatego — przy zmniejszonych obrotach na targach krajowych i nieco zwiększonym wywozie — kształtowały się wybitnie zniżkowo; za nimi poszły i ceny mięsa. Zbyt nabiału w sezonie zimowym nie odgrywa większej roli; w każdym jednak razie dotkliwie odbił się na i tak ciężkiej sytuacji rolnictwa znaczny spadek cen i tych artykułów. Masło w II połowie miesiąca — przy słabej podaży i dobrej sytuacji na rynkach zagranicznych, a stąd i zwiększonym eksporcie — wykazywało raczej tendencję zwyżkową cen, ale w rezultacie miesięcznym notowania masła ujawniły zniżkę, choć niezbyt poważną; znacznie silniej obniżyły się ceny jaj, których i sytuacja eksportowa była gorsza.

Ceny artykułów przemysłowych zniżkują nieprzerwanie od kwietnia 1929 r., lecz w tempie znacznie słabszym

niż ceny artykułów rolnych; dopiero w ostatnich miesiącach ujawniło się wzmocnienie tendencji zniżkowej cen, na co wskazuje zwiększający się z miesiąca na miesiąc procent spadku ich wskaźnika: październik — 1'3%, listopad — 1'8%, grudzień — 2'3%, styczeń — 3'2%. Zaznaczyć należy, że w styczniowej zniżce cen stosunkowo mniejszy niż dawniej udział wykazał spadek cen surowców, a główną rolę odegrał spadek cen półfabrykatów i fabrykatów.

Kryzys zbytu i cen w gospodarce leśnej i przemyśle drzewnym trwał w pełni i w styczniu. Przy minimalnym (dzięki przyczynom sezonowym i koniunkturalnym) zbyciu ceny surowca, zwłaszcza niektórych sortymentów (w tem i drzewa opałowego) kształtowały się naogół zniżkowo; znacznie silniej obniżyły się ceny tarcicy. Ogólny wskaźnik cen grupy drzewnej spadł — według Gł. Urz. Stat. — o 7%.

W grupie włókienniczej ceny — przy bardzo niskim poziomie obrotów i braku zamówień — zniżkowały w dalszym ciągu; mianowicie, obniżyły się w styczniu o 5% (w grudniu o 4'7%). Ceny surowca naogół nie zniżkowały; ceny bawełny nawet podniosły się, a ceny wełny spadały tylko w okręgu bielskim. Natomiast obniżyły się ceny półfabrykatu — przędzy, a jeszcze silniej ceny wyrobów gotowych; przytem dokonywane były liczne tranzakcje po cenach indywidualnych, znacznie niższych od cennikowych.

Ceny węgla — przy spadku zbytu, zwłaszcza na rynku krajowym — pozostawały w dalszym ciągu bez zmiany.

W grupie metali ceny żelaza (przy bardzo skurczonej produkcji i zbyciu hut) pozostały w styczniu niezmienione; ceny cynku i ołowiu oraz cyny — zgodnie z tendencją rynków światowych — w dalszym ciągu zniżkowały, powodując spadek ogólnego wskaźnika cen tej grupy o 2'3%.

W grupie „różnych” artykułów przemysłowych w styczniu nastąpiła dalsza zniżka (o 1'5% wobec 0'3% w grudniu) i tu ujawnił się najsilniej częściowo samodzielny koniunkturalny, a częściowo będący już wynikiem akcji rządowej spadek cen fabrykatów. Obniżyły się m. in. ceny skór (skór gotowych silniej niż surowych), niektórych nawozów sztucznych i chemikali, papieru i t. d.

Ceny kolonialnych produktów spożywczych, które przez 2 miesiące pozostawały niezmienione, wzrosły w styczniu o 1'1% — mianowicie dzięki zwyżce cen kawy.

Ruch cen w ciągu roku, t. j. od stycznia 1930 r. do stycznia 1931 r., wykazał się zniżką ogólnego poziomu cen o 18'8%, przyczem ceny artykułów rolnych obniżyły się o 23'9%, a ceny artykułów przemysłowych tylko o 15'1%, przez co jeszcze silniej podważona została równowaga cen. Brak tej równowagi występuje jeszcze wyraźniej, jeśli weźmiemy pod uwagę poszczególne grupy towarowe i zobaczymy, że wśród artykułów przemysłowych ceny węgla pozostały niezmienione, ceny „różnych” obniżyły się tylko o 6'1%, metali — o 13'3%, zato ceny drzewa — o 26'6% i ceny artykułów włókienniczych — o 24'1%; w grupie artykułów rolnych ceny produktów roślinnych spadły o 20'5%, ceny zaś produktów zwierzęcych — o 27'8%.

W stosunku do poziomu cen z I połowy 1925 r., t. j. okresu względnej stabilizacji cen przed załamaniem się kursu dawnego złotego i przed kryzysem gospodarczym 1925/26 r., ceny hurtowe w styczniu 1931 r. wykazują znaczny spadek, a mianowicie o 38'0%. Dla poszczególnych grup odchylenia cen grudniowych od poziomu I połowy 1925 r. są następujące (w %-ach):

Artykuły rolne	—50'9
„ „ przemysłowe	—27'3
Roślinne produkty spożywcze	—59'6
Zwierzęce „ „	—35'3
Kolonjalne „ „	—15'4
Drzewo	—10'1

Artykuły włókiennicze	—49·8
Węgiel	— 3·7
Metale	—25·9
Różne artykuły przemysłowe	—12·8

Ceny detaliczne, które już w grudniu spadły nieco silniej niż ceny hurtowe (o 2·8%), w styczniu — głównie w związku z akcją rządową zniżki cen — wykazały spadek w nienotowanej dotąd wysokości, bo o 6·4% (czyli też silniej niż ceny hurtowe).

Ruch wskaźników cen detalicznych (52 towarów w Warszawie) przedstawiał się następująco:

Wskaźnik ogólny	Wskaźnik cen (1927 = 100)		
	XII 1930	I 1931	I 1930
	Artykuły rolne	97·6	91·3
" przemysł.	88·6	79·4	96·4
Żywność	106·8	102·8	111·8
	89·6	81·4	96·7

Jak widzimy, zniżka ogólnego poziomu cen detalicznych w styczniu r. b. powstała zarówno wskutek spadku cen artykułów rolnych (głównie żywnościowych), jak i cen artykułów przemysłowych. M. in. spadły ceny: chleba, mąki, kaszy, mleka, masła, jaj, mięsa, wędlin, słoniny, cukru i t. p.

Styczniowy poziom cen detalicznych jest o 8·7% niższy od przeciętnego poziomu z 1927 r., gdy poziom cen hurtowych obniżył się jednocześnie o 28·4%, a więc rozpiętość cen w hurcie i detalu w porównaniu ze stanem w 1927 r. znacznie się wzmogła.

Ruch cen detalicznych w ciągu roku, t. j. od stycznia 1930 r., wykazuje spadek o 11·9%, przyczem ceny artykułów rolnych spadły o 17·6%, a ceny artykułów przemysłowych — o 8·1%.

W stosunku do poziomu cen z I połowy 1925 r. ceny detaliczne w grudniu wykazują spadek o 23·4%, przyczem ceny artykułów rolnych spadły o 34·4%, a ceny artykułów przemysłowych o 12·5%.

Koszty utrzymania (w Warszawie) obniżyły się w styczniu r. b. o 6·9% (w grudniu o 1·2%), mianowicie koszty żywności zmniejszyły się o 11·3%, ko zty materiałów odzieżowych i obuwia o 7·9%, t. zw. „pozostałe” o 2·5%, gdy koszty opału zwiększyły się o 0·5%.

D.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

NA PODSTAWIE DANYCH MIN. PRZEM. I HANDLU I MIN. ROLNICTWA, DONIESIENI WYDZIAŁÓW PRZEM. WOJEWÓDZTW, ORGANIZACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH, WŁASNYCH KORESPONDENTÓW, DEPEZ „PATA” I „AGENCJI WSCHODNIEJ” I T. D.

ZIEMIOPŁODY

RUCH CEN ZBÓŻ

w okresie od 9 do 22 marca 1931 r.

	(za kwintal)				Różnica w %/100-ach cen z w stos. do cen z 9-15/III
	9-15/III		16-22/III		
	zł	\$	zł	\$	
Pszemica					
Warszawa	27·37½	3·07½	27·50	3·09	+ 0·4
Poznań	25·82	2·90	25·07	2·81½	- 2·9
Lwów	24·67	2·77	23·80	2·67	- 3·5
Srednia giełd krajowych	25·95	2·91½	25·45½	2·86	- 1·9
Żyto					
Warszawa	20·22	2·27	22·09	2·48	+ 9·2
Poznań	20·73	2·33	21·22	2·38	+ 2·3
Lwów	17·45	1·96	17·67½	1·98	+ 1·2
Srednia giełd krajowych	19·46½	2·18½	20·33	2·28	+ 4·4

Owies

Warszawa	21·20	2·38	23·70	2·66	+11·6
Poznań	18·87½	2·12	21·40	2·40	+13·3
Lwów	22·58	2·53½	21·75	2·44	- 3·6

Srednia giełd krajowych	20·88½	2·34½	22·28	2·50	+ 6·6
----------------------------	--------	-------	-------	------	-------

Jęczmień browarowy

Warszawa	23·50	2·64	23·50	2·64	—
Poznań	24·50	2·75	24·50	2·75	—
Lwów	—	—	—	—	—

Srednia giełd krajowych	—	—	—	—	—
----------------------------	---	---	---	---	---

Jęczmień zwykły

Warszawa	19·75	2·22	22·25	2·50	+12·6
Poznań	21·00	2·36	21·37½	2·40	+ 1·7
Lwów	—	—	—	—	—

Srednia giełd krajowych	—	—	—	—	—
----------------------------	---	---	---	---	---

NOTOWANIA GIEŁDOWE za okres od 16 do 21 marca 1931 r.

WARSZAWA. — Na rynku zbóż chlebowych przy ożywionych obrotach przyniósł okres sprawozdawczy poważniejszą wyżkę żyta, owsa oraz jęczmienia przemiałowego, jak również otrąb pszennych i żytnich. Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica 27·00 — 28·00 (27·00 — 28·00), żyto 22·00 — 22·50 (20·75 — 21·75), jęczmień przemiałowy 22·50 — 23·50 (20·00 — 21·00), owies jednolity 25·00 — 26·00 (22·00 — 23·00), — zbierany 23·00 — 24·00 (20·50 — 21·50), otręby pszenne szale 19·00 — 19·50 (17·50 — 18·00), — pszenne średnie 18·00 — 19·00 (16·50 — 17·50), — żytnie 16·50 — 17·00 (15·50 — 16·50).

— W związku z poprawą ceny ziarna mąka żytnia uzyskała dalszą wyżkę. Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa (jak wyżej): mąka pszenna luksusowa 52·00 — 62·00 (52·00 — 62·00), — pszenna 4 0 45·00 — 52·00 (45·00 — 52·00), — żytnia (typ przepisowy) 36 00 — 37·00 (34·50 — 36·50).

— Dla kasz i grochów panowała w okresie sprawozdawczym tendencja nadal wyżkowa. Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg loco skład: kasza gryczana palona cała 78 00, — w połówkach 68 00, — biała cała 70 00, — w połówkach 65 00, — pszenna manna 65 00, — krakowska maczek „0” 90 00, — „00” 95 00, — „000” 105 00, kasza jaglana I gat. 70 00, — II gat. 64 00, kasza owsiana 65 00, płatki owsiane 65 00, kasza jęczmienna łamana 38 00, pęczak 38 00, kasza perłowa 60 00, mączka kartoflana 35 00, groch łuskany cały 64 00, — w połówkach 50 00, groch Wiktorja 40 00, — polny 30 00, fasola biała olbrzymia 70 00, — drobna biała 50 00, ryż Burma 84 00, — Siam 106 00 — 109 00, — Patna 120 00.

POZNAŃ. — W okresie sprawozdawczym nastąpiła na rynku zbóż chlebowych niewielka zniżka cen pszenicy i żyta, jak również mąki pszennej i żytniej, natomiast jęczmień przemiałowy, owies oraz otręby żytnie poprawiły się. W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego notowano następujące ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica 24 00 — 24 50 (25 25 — 25 75), żyto 20 75 — 21 00 (21 00 — 21 40), jęczmień brow. 24 00 — 25 00 (24 00 — 25 00), — przemiałowy 21 00 — 22 00 (20 50 — 21 50), owies pastewny 20 25 — 21 25, — jednolity nadający się do siewu 23 00 — 24 00, mąka pszenna 65% - owa wraz z workiem 37 25 — 40 45 (39 00 — 42 00), — żytnia 65% - owa wraz z workiem stand. 30 50 — 31 50 (31 25 — 32 25), otręby pszenne grube 17 00 — 18 00 (17 00 — 18 00), — pszenne średnie 16 00 — 17 00 (16 00 — 17 00), — żytnie 15 75 — 16 75 (15 50 — 16 50).

KRAKÓW. — Dla zbóż chlebowych panowała w okresie sprawozdawczym tendencja nieco słabsza; niżkowo kształtowały się ceny pszenicy, żyta i owsa, nieco wyżej ceniono otręby pszenne i żytnie, różnice jednak w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego są bardzo niewielkie. Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Kraków (jak wyżej): pszenica dworska czerwona stand. 28 00 — 28 50 (28 50 — 29 00), — biała stand. 27 00 — 27 50 (27 50 — 28 00), — targowa stand. 26 50 — 27 00 (27 00 — 27 75), żyto dworskie stand. 21 00 — 21 50 (21 00 — 21 50), — targowe stand. 20 00 — 20 50 (20 50 — 21 00), jęczmień brow. 27 00 — 28 00 (27 00 — 28 00), — przemiał-

łowy stand. 22:50 — 23:00 (22:50 — 23:00), owies dworski stand. 25:00 — 26:00 (25:50 — 26:50), — targowy stand. 24:00 — 24:50 (24:00 — 25:00), mąka pszenna 65% - owa 44:00 — 45:00 (45:00 — 46:00), — żytnia typowa 35:00 — 35:50 (35:00 — 35:50), otręby pszenne 17:00 — 17:50 (16:50 — 17:00), — żytnie 16:00 — 16:50 (15:50 — 16:00).

LWÓW. — Okres sprawozdawczy minął przy tendencji mocniejszej dla żyta oraz jęczmienia; pszenica nieznacznie się obniżyła. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Lwów (jak wyżej): pszenica dworska 24:75 — 25:25 (25:00 — 25:50), — zbiorowa 22:75 — 23:25 (23:00 — 23:50), żyto małopolskie jednolite 18:25 — 18:50 (17:50 — 17:75), — zbiorowe 17:75 — 18:00 (17:00 — 17:25), jęczmień przemiałowy 23:00 — 23:50 (20:00 — 20:50).

WILNO. — Przy ograniczonym zaofiarowaniu dla zbóż chlebowych panowała tendencja mocna. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg franco stacja Wilno (jak wyżej): pszenica 26:00 — 28:00 (25:00 — 26:00), żyto 18:00 — 20:00 (16:00 — 17:00), jęczmień brow. 22:00 — 23:00 (20:00 — 22:00), — przemiałowy 20:00 — 21:00 (16:00 — 17:00), owies 19:00 — 21:00 (17:00 — 18:00), otręby pszenne 16:00 — 18:00 (14:00 — 17:00), — żytnie 13:00 — 14:00 (12:00 — 13:00), makuchy lniane 32:00 — 33:00 (28:00 — 29:00), — słonecznikowe 23:00 — 24:00 (22:00 — 23:00).

GDAŃSK. — Mocna tendencja dla zbóż chlebowych utrzymuje się nadal; ceny poprawiły się. Notowano — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica (zależnie od gatunku) 15:50 — 16:00 (15:25 — 15:65), żyto 13:25 — 13:35 (12:25), jęczmień brow. 14:50 — 16:25 (13:50 — 16:00), — pastewny 13:50 — 14:25 (13:00 — 13:50), owies 12:75 — 13:50 (12:00 — 13:25), otręby pszenne grube 11:50 (10:25 — 10:80), — żytnie 11:00 — 11:25 (9:75 — 10:25).

PASZA

KATOWICE. — Tendencja nieco mocniejsza przy dość ożywionych obrotach. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg loco skład Katowice: siano łąkowe prasowane 13:50, koniczyna 17:00 — 20:00, słoma prasowana 6:00, otręby żytnie 17:00 — 18:00, kuchy lniane 30:50, — rzepakowe odolejone 13:00, — słonecznikowe 25:00.

STANISŁAWÓW. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg: siano polne 10:00, — koniczynowe 13:00, słoma omlotowa żytnia na ściółkę 4:00, otręby pszenne 13:75, — żytnie 12:00.

LWÓW. — Usposobienie spokojne. Notowania Centralnej Targowicy — w \mathcal{Z} za 100 kg: siano I gat. 11:00 — 13:00, — II gat. 8:00 — 10:00, koniczyna niemłócona 12:00 — 14:00, słoma omlotowa 5:00 — 6:00.

KRAKÓW. — Usposobienie spokojne, ceny bez większych zmian. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Kraków: siano słodkie 13:00 — 14:00, — średnie gat. 11:00 — 12:00, — kwaśne 8:50 — 9:50, koniczyna pastewna 15:00 — 17:00, słoma długa 5:00 — 5:50, — mierzwa luzem 4:50 — 5:00, — prasowana 5:00 — 5:50, makuchy lniane 31:00 — 32:00, sruć słonecznikowy 35% ekstrahowany 24:00 — 25:00, otręby pszenne 17:00 — 17:50, — żytnie 16:00 — 16:50.

WARZYWA

WARSZAWA. — Notowania Hurtowego Targu Warzywnego — w \mathcal{Z} za 100 kg: brukiew 10:00, buraki 12:00 — 14:00, cebula twarda I gat. 64:00 — 70:00, — II gat. 56:00 — 60:00, kapusta biała 8:00 — 10:00, brukselka 150:00 — 170:00, pietruszka 66:00 — 75:00, marchew 18:00 — 22:00, seler 60:00 — 65:00, szpinak 180:00 — 200:00, ziemniaki jadalne — transport wozowy 12:00; za 1 kg: chrzan 1:50 — 2:00, szczaw 3:00 — 4:00; za 100 sztuk względnie pęczków: botwina 6:00 — 7:00, kapusta biała 16:00 — 24:00, — czerwona 14:00 — 20:00, — włoska 20:00 — 30:00, pory 120:00 — 200:00, sałata 36:00 — 60:00.

NASIONA

KATOWICE. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg loco skład Katowice: koniczyna 350:00, rajgras 155:00, wyka 34:00 — 36:00, peluska 42:00 — 44:00, groch polny nasienny 30:00 — 31:00, seradela 75:00 — 80:00, łubin żółty 40:00 — 42:00, — niebieski 26:00 — 28:00.

GDAŃSK. — Ceny orientacyjne — w guld. gd. za 100 kg loco Gdańsk: groch pastewny 13:00, peluska franco granica 23:10, wyka 15:60 — 16:15, fasola 16:75 — 17:30, gorczyca naj-

lepsza 34:75, — średnia 28:30, — gorsza 23:20, mak 54:00 — 56:00, koniczyna czerwona najlepsza 180:00, — średnia 159:00 — 164:00, — biała najlepsza 247:00 — 257:00, tymotka najlepsza 56:00, — średnia 53:50, — gorsza 41:20 — 46:00, seradela 95%, czystości 46:00.

WILNO. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg franco stacja Wilno: koniczyna czerwona 270:00 — 280:00, — biała 300:00 — 500:00, — szwedzka 250:00 — 270:00, łubin siewny 18:00 — 20:00, seradela 60:00 — 65:00, peluska 28:00 — 33:00, wyka 20:00 — 25:00, tymotka 100:00 — 130:00.

WARSZAWA. — Tendencja nieco mocniejsza. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet wagon Warszawa: groch polny jadalny 25:00 — 28:00, — Wiktoria 30:00 — 32:00, koniczyna czerwona bez kianki o czystości do 97% 290:00 — 360:00, koniczyna biała bez kianki o czystości do 97% 270:00 — 400:00, wyka siewna 31:00 — 35:00, seradela podwójnie czyszczona 71:00 — 73:00, peluska siewna 37:00 — 39:00, łubin niebieski 21:50 — 22:50, łubin żółty siewny 35:00 — 38:00.

LUBLIN. — Usposobienie żywsze, ceny kształtują się wyższymi. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Lublin: rzepak 40:00, rzepik 45:00, bobik 22:00 — 23:50, wyka 32:00 — 33:00, peluska 38:00 — 40:00, groch Wiktoria 33:00 — 35:00, — Folgera 25:00 — 27:00, łubin niebieski 20:50 — 21:00, seradela 65:00 — 70:00, koniczyna czerwona bez kianki 295:00 — 325:00, — biała 350:00 — 500:00, przelot 60:00 — 70:00.

LWÓW. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg loco Podwołoczyska: fasola biała 30:00 — 32:00, — krasa 29:00 — 30:00, groch polny 19:00 — 21:00, bobik 22:00 — 23:00, hreczka 33:00 — 34:00, siemię lniane 45:00 — 46:00, koniczyna czerwona 230:00 — 250:00, mak niebieski 100:00 — 110:00, — siwy 75:00 — 80:00.

POZNAŃ. — Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Poznań: rzepak 38:00 — 40:00, gorczyca 42:00 — 47:00, wyka letnia 32:00 — 35:00, peluska 39:00 — 42:00, groch polny 26:00 — 31:00, — Wiktoria 24:00 — 28:00, łubin niebieski 19:00 — 21:00, — żółty 32:00 — 34:00, seradela 75:00 — 78:00, koniczyna czerwona 220:00 — 310:00, — biała 280:00 — 400:00, — szwedzka 200:00 — 230:00, — żółta odłuszczone 110:00 — 125:00, — żółta w łuskach 57:00 — 65:00, tymotka 80:00 — 100:00, rajgras angielski 95:00 — 100:00, tatarska 25:00 — 27:00.

BYDŁO I MIĘSO

— Na krajowym rynku bydła rogatego tendencja w I połowie marca była nie zupełnie jednolita. Ostatnie notowania na targowicy poznańskiej w porównaniu z notowaniami z początku marca wykazują wyższe dla wyższych kategorii wołów, stadników, krów i jałówek. Ceny cieląt natomiast uległy niższe. W Mysłowicach w pierwszym tygodniu marca notowania bydła rogatego uległy niższe. W Krakowie zaś ceny stadników i krów zwykowały. Również zwykowały ceny cieląt. We Lwowie zaobserwowano tendencję słabszą przy lekkiej niższe cen. Jedynie utrzymały się na niezmiennym poziomie ceny cieląt. W Lublinie ze względu na zwiększone zapotrzebowanie ze strony kupców włoskich tendencja na bydło rogąte mocniejsza.

Na rynku trzody chlewnej w pierwszej połowie marca zarysowało się pewne osłabienie tendencji. W Warszawie w/g Kasy Ubezpieczeniowej spęd świń w okresie sprawozdawczym wyniósł 5.454 sztuki, a ceny utrzymały się na wysokości \mathcal{Z} 1:25 — 1:50 za 1 kg żywej wagi. W Poznaniu ceny świń uległy niższe, przyczem zniżka ta była mniejsza przy świnia bekonych. Również spadły nieznacznie ceny świń i na innych targowicach, jak Mysłowice, Kraków i Lwów.

W okresie sprawozdawczym eksport do Austrii był ograniczony ze względu na przekroczenie ustalonego kontyngentu w lutym.

Ceny owiec na skutek wzmożonego zapotrzebowania utrzymywały się na niezmiennym poziomie.

WARSZAWA. — Notowania świń na targu żywcia według Kasy Ubezpieczeniowej wynosiły za 1 kg \mathcal{Z} 1:25 — 1:55.

POZNAŃ. — Płacono w dn. 10/III — w \mathcal{Z} za 100 kg żywej wagi (ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi): woły pełnom. wytucz. nieoprządane 98 — 106, — mięs. tucz. młodsze do 3 lat 88 — 96, — mięs. tucz. starsze 74 — 84, — miernie odzyw. 60 — 64, buhaje wytucz. pełnom. 90 — 100, — tucz. mięs. 80 — 88, — nietucz. dobrze odzyw. starsze 68 — 76, — miernie odzyw. 56 — 62, krowy wytucz. pełnom. 96 — 102, — tucz. mięs. 84 — 92, — nietucz. dobrze odzyw. 60 — 70, — mier-

nie odzyw. 40—50, jałowice wytucz. pełnom. 90—100, — tucz. mięs. 80—88, — nietucz. dobrze odzyw. 68—76, — miernie odzyw. 58—64, młodzież dobrze odzyw. 56—60, — miernie odzyw. 44—50, cielęta najprzedn. wytucz. 90—100, — tuczne 82—88, — dobrze odzyw. 70—80, — miernie odzyw. 54—62; wytucz. pełnom. jagnięta i młodsze skopy 130—140, tucz. starsze skopy i macioriki 110—128, — dobrze odzyw. 86—90; świnię pełnom. od 120 do 150 kg żywej wagi 124—130, — pełnom. od 100 do 120 kg żywej wagi 118—122, — pełnom. od 80 do 100 kg żywej wagi 104—116, — mięs. ponad 80 kg 94—100, maciory i późne kastraty 96—106, świnię bekonowe 106—114. Przebieg targu spokojny.

MYSŁOWICE. — Płacono — w \mathcal{Z} za 1 kg żywej wagi loco targowica w tygodniu, kończącym się dn. 7/III: buhaje 0'98 — 1'14, woły 0'97 — 1'16, krowy 0'93 — 1'17, jałowki 0'93 — 1'17, nierogacizna: A 1'50 — 1'85, B 1'40 — 1'49, C 1'20 — 1'39, D 1'10 — 1'23.

MASŁO

— I połowa marca na krajowym rynku maślarskim nie przyniosła większych zmian w kształtowaniu się cen. Albowiem wolno wzmagająca się produkcja nabiału i podaż masła, zadowolająca panującym chłodom, nie zaciążyła na rynku, gdyż w tym czasie trwający okres wielkiego postu oraz bliski okres Świąt powoduje to, że nadwyżki te łatwo dają się lokować. Zwalaszca w przewidywaniu większego zapotrzebowania masła i zwyczajki cen w okresie przedświątecznym kupcy hurtowi czynią większe zakupy. Również niższa cen na rynku niemieckim osłabiła tendencję rynku miejscowego.

Jeśli nie nastąpi ocieplenie się pogody i w związku z tem zwiększenie się dostaw masła, to należy przewidywać w okresie przedświątecznym zwyczajki cen.

Notowano — w \mathcal{Z} za 100 kg:

WARSZAWA. — Wg. Komisji Nabiałowej I gat. 540, II gat. 480, III gat. 380.

ŁÓDŹ. — I gat. 600 — 5'40, II gat. 580 — 500, solone 520 — 480.

POZNAŃ. — I gat. 560, II gat. 520, wiejskie 400 — 440 — 480

KATOWICE. — I gat. 560 — 570 — 580, II gat. 530 — 525 — 540, wiejskie 460 — 480.

KRAKÓW. — I gat. 530 — 540, II gat. 470 — 490.

BIELSKO. — I gat. 540, II gat. 530, III gat. 500, wiejskie 460 — 480.

LWÓW. — Notow. Giełdy Nabiałowej: I gat. 460—480 — 500, II gat. 430 — 440 — 460, kuchenne 360 — 380 — 400.

WILNO. — I gat. 540 — 560, deserowe 500 — 520.

JAJA

— Na krajowym rynku jajczarskim w I połowie marca ceny utrzymywały się jeszcze na stosunkowo wysokim poziomie. Mrozy oraz śniegi częściowo zatrzymały normalny rozwój dowozów. Popyt tak ze strony rynku krajowego, jak i kupców zagranicznych, był zupełnie zadowalający. Ostatnio importerzy zaczęli wykazywać większą powściągliwość w zawieraniu transakcyj, licząc na niższą cen, nieuniknioną przy dalszym wzroście dowozów.

W poszczególnych ośrodkach produkcji sytuacja przedstawia się następująco (cena — w \mathcal{Z} za skrzynię à 1.440 szt.):

BOCHNIA. — Tendencja na rynku jaj utrzymana, ponieważ dowozy były mniejsze niż powinny być o tej porze roku. W okresie sprawozdawczym za towar oryginalny płacono 160 — 162. Cena towaru eksportowego franco granica wynosi \$ 19'50 — 20.

JAROSŁAW. — Mimo chłodnej pogody produkcja przybiera na rozmiarach, ceny jednak utrzymują się ze względu na niezły popyt tak ze strony rynków zagranicznych, jak i rynku wewnętrznego. Cena towaru oryginalnego wynosi 160, eksportowego zaś franco granica ok. \$ 21.

KRAKÓW. — Ceny utrzymują się na niezmiennym poziomie. Popyt naogół dobry. Tendencja utrzymana z odzieniem mocniejszym. Zapotrzebowanie lokalne również dość znaczne.

LWÓW. — Mrozy i śniegi zahamowały dowozy, które nie są jeszcze duże, jednak wzrastają. Popyt dobry. W/g notowań wowskiej giełdy nabiałowej ceny w okresie sprawozdawczym

kształtowały się następująco: jaja eksportowe loco Piotrowice lub Chorzów 51/54 kg \$ 19'00 — 19'75, — 48/51 kg 18'50 — 19'25, — 45/49 kg 16'25 — 17'00, loco Lwów 51/54 kg 168 — 172, — 48/51 kg 158 — 160.

RZESZÓW. — Usposobienie żywsze, cena towaru oryginalnego wynosi 157.

STANISŁAWÓW. — Przy nieco większych dowozach i lepszym popycie ze strony kupców zagranicznych ostatnio płacono za towar oryginalny 155 — 160. Cena towaru eksportowego franco granica wynosi \$ 20 — 20'50.

TARNOPOL. — Naogół ograniczone jeszcze dowozy i zobowiązania eksporterów z powodu zawartych transakcyj z firmami zagranicznymi przyczyniły się do utrzymania wysokich cen zakupu. Cena towaru oryginalnego wynosiła 150 — 156 i 160. Towar eksportowy franco granica \$ 21.

TARNÓW. — Ceny bez zmian, dowozy wzrastają, popyt wzmocniony.

WILNO. — Tendencja spokojna. Związek Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich notował za 1 kg \mathcal{Z} 2'50, za skrzynię 175 — 185.

SKÓRY

WARSZAWA. — Ogólne usposobienie słabe. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 kg loco rzeźnia miejska: skóry bydlęce lżejsze 1'30 — 1'45, — cięższe 1'40 — 1'50, — cielęce 2'20 — 2'25; za 1 sztukę: skóry końskie 22'00 — 24'00.

LUBLIN. — Tendencja utrzymana, nieco większe zainteresowanie lekkimi skórami cielęcymi (na eksport). Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 kg: skóry bydlęce z rzeźni miejskiej 1'80 — 2'00, — bydlęce prowincjonalne 1'25 — 1'50; za 1 sztukę: skóry cielęce lekkie eksportowe 7'00, — ciężkie z rzeźni miejskiej 8'00, — prowincjonalne lekkie 7'00, skóry końskie 20'00 — 21'00, — baranie bez wełny 2'50 — 3'00.

WILNO. — Słabsza tendencja dla skór bydlęcych. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 kg: skóry bydlęce lekkie 1'00, — ciężkie 1'00; za 1 sztukę: kórv cielęce 6'00 — 7'00, — baranie 5'00 — 6'00, — końskie 22'00 — 23'00.

— Dla skór gotowych tendencja utrzymana. Ceny orientacyjne — w \mathcal{Z} za 1 kg: krupony I gat. 8'50, — II gat. 8'00, — III gat. 7'50, boki podeszwowo 3'50, branzle 6'60, chrom bukaty za 1 stopę² \$ 0'15.

LWÓW. — Dla skór surowych usposobienie spokojne. Notowania Centralnej Targowicy — w \mathcal{Z} za 1 kg: skóry bydlęce lekkie 1'50, — ciężkie 1'30, — cielęce z rzeźni miejskiej 3'00, — cielęce prowincjonalne 2'40; za 1 sztukę: skóry końskie duże 19'50, — małe 9'80.

RYBY

WARSZAWA. — Tendencja utrzymana. Notowano — w \mathcal{Z} za 1 kg franco Warszawa: karpie żywe 3'30; orientacyjne ceny detaliczne: karpie żywe 3'50 — 3'80, — śnięte 3'00, — liny żywe 4'00 — 5'00, — śnięte 3'00, karasie żywe 5'00 — 6'00, — śnięte 3'00 — 4'00, łososie 10'00 — 18'00, węgorze 4'00 — 7'00, sandacze jeziorowe na lodzie 3'00, leszcze mrożone 2'50 — 3'00, — na lodzie 3'00 — 3'50, szczupaki żywe 5'00, — śnięte 3'00 — 4'00, okonie 2'00 — 2'50, sielawy 3'00, ślize 3'50 — 4'00, dorsze 1'60, śledzie 0'80 — 0'90, średnica 2'00 — 2'50, drobnica 1'00 — 1'30.

— Ceny orientacyjne ryb wędzonych loco skład — w \mathcal{Z} : piklingi za skrzynkę 3 kg (10—12 sztuk) 3'50, szproty w skrzynkach po 6 kg małe 8'00, — duże 18'00, flondry skrzynka 6 kg 32'00, łososie za 1 kg 24'00, węgorze za 1 kg 12'00 — 13'00, sielawy za 1 kg 10'00, sigi kraj. za 1 kg 10'00.

TŁUSZCZE I OLEJE

WARSZAWA. — Ceny orientacyjne tłuszczów technicznych — w \mathcal{Z} za 1 kg franco wagon stacja odbiorcza P. K. P.: klej kostny „Strem”, „Ceres”, „Urodzaj”, „Dr. R. May” przy odbiorze do 1.000 kg 2'75, — przy odbiorze powyżej 1.000 kg 2'65, — przy odbiorze wagonowym 2'50, klej kostny biały „Strem” w workach po 50 kg brutto za netto 2'75, klej skórnny „Extra I” i „Ceres” w workach po 25 kg brutto za netto 4'00, — II gat. 3'80, klej eksportowy 4'50, klej do pasów 4'25, żelatyna techniczna w workach po 25 kg brutto za netto 4'50, gliceryna chemiczna

czysta 30 Bé 95% w blaszankach po 9, 15, 25, 50 i 100 kg 3'05, gliceryna techniczna biała 85/88% (w beczkach żelaznych do zwrotu) netto 1'75, — żółta 85% (w beczkach żelaznych do zwrotu) netto 1'60, oleina destylat (w beczkach drewnianych) netto 2'55, oleina saponificat (w beczkach drewnianych) netto 2'45, stearyna (w workach po 100 kg) brutto za netto 2'40; loco skład Warszawa: lanolina bezwodna chemicznie oczyszczona w bębnach po 50 kg 4'40, — w opakowaniu 5'70, guma arabska I gat. 3'00, — II gat. 2'25, wosk twardy dla celów garb. „Car-nauba” 5'00, szellak lemon prima 6'00, — orange 4'75, — biały 6'00, — rubin 5'50; za 100 kg franco wagon fabryka: żywica krajowa \$ 7'80, terpentyna I gat. \$ 14'00, — II gat. \$ 13'00.

— Na rynku olejów nieco mocniej kształtował się olej lniany, pozostałe zaś słabiej. Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg loco skład Warszawa: olej lniany netto 1'65, — rzepakowy netto 1'35, — słonecznikowy netto 1'60, — sojowy netto 1'80.

WILNO. — Dla siemienia lnianego oraz pokostu tendencja mocniejsza. Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg (w tranzakcjach wagonowych): olej lniany netto 1'55, — słonecznikowy netto 1'53, pokost netto 1'70; za 100 kg: siemię lniane czystości 90% 46'00 — 47'00.

CHEMICALIA

WARSZAWA. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg loco fabryka bez opakowania: aceton 470'00, alkohol metylowy techniczny 90% 180'00, — czysty 99% 300'00, amoniak skroplony za 1 kg HN_3 (wraz z opakowaniem) 1'80, azotniak mielony za 1 kg% N_2 (wraz z opakowaniem) 1'70, — granulowany za 1 kg% N_2 (wraz z opakowaniem) 1'90, azotan amonu (wraz z opakowaniem) 103'60, benzen handlowy 90% 85'00, — czysty 100'00, bisulfat (kw. siarczan sodu) 13'50, boraks (wraz z opakowaniem) 103'00, chlorek cynku 50⁰ Bé 45'00, chlorek wapna bielący 36'00, chlorek wapnia (CaCl_2) 20'00 — 22'00, chloroform czysty 800'00, — „pro narcosi” 1.800'00, eter siarkowy 390'00, fenol czysty 300'00, formalina 40% 270'00, gliceryna farmaceutyczna 30⁰ Bé (wraz z opakowaniem) 305'00, — techniczna 85/88% (wraz z opakowaniem) 175'00, karbid granulowany (wraz z opakowaniem) 75'00, karbolinum 39'75, klej kostny 250'00, klej skórnny 400'00, krezol 140'00, kwas azotowy 30⁰ Bé w przeliczeniu na 100% HNO_3 (wraz z opakowaniem) 110'00, kwas mrówkowy 85% 241'00, kwas siarkowy 60⁰ Bé 7'37, kwas solny 19'21⁰ Bé 13'25, kwas octowy techniczny 30% 120'00, mączka kostna odklejona 30% P_2O_5 17'00, — rogowa 13/14% N 60'00, naftalina surowa prasowana 34'50, — czysta w łuskach 57'50, octan sodu 140'00, — oliwii 215'00, oleina zwierzęca destylat 220'00, — saponificat 210'00, oleum 20% 19'94, olej lniany 145'00, potaż kalcynowany 90/95% (wraz z opakowaniem) 120'00, potaż żrący topiony 88/92% (wraz z opakowaniem) 140'00, pirydyna czysta za 1 kg 9'75, smoła preparowana 18'75, siarczan amonu 36'00, siarczan miedzi (wraz z opakowaniem) 103'00, siarczek sodu 60/62% (wraz z opakowaniem) 65'00, soda amoniakalna 25'00, — kaustyczna 60'00, sól glauberska kalcynowana niemielona 14'75, stearyna 220'00, superfosfat 16% 12'32 — 12'96, toluol czysty 120'00, żelatyna techniczna 450'00.

— Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg loco skład Warszawa: biel ołowiana chemicznie cz sta 210'00, glejta ołowiana w proszku 180'00, — w łuskach 170'00, minia ołowiana chemicznie czysta 180'00, biel cynkowa chemicznie czysta I gat. 125'00, — II gat. 120'00, siarczan miedzi techniczny 99'5% (na beczki 100 kg) 130'00, siarczan miedzi rolniczy 120'00, licopodium za 1 kg 14'00.

DRZEWO

WILNO. — Obroty minimalne. Ceny orientacyjne — w zł za 1 m³: deski sosnowe czyste (stolarskie) 70'00 — 75'00, — półczyste (ciesielskie) I gat. 50'00 — 55'00, — II gat. 30'00 — 35'00, łąty 65'00 — 70'00, kantówka do 20 cm grubości 75'00 — 80'00, — do 20 cm grubości 85'00 — 95'00, bale 80'00 — 90'00, kłose 350'00 — 40'00, deski stolarskie wszystkich grubości: dębowe 150'00 — 180'00, grabowe 250'00 — 280'00, jesionowe 150'00 — 18'00, klonowe 150'00 — 180'00, brzoźowe 90'00 — 100'00, olszowe 80'00 — 85'00.

MATERIAŁY BUDOWLANE

KATOWICE. — Ceny orientacyjne — w zł za 1.000 sztuk: cegła zwyczajna palona 50'00 — 55'00, cegła sufitowa 25×15×10 Kleina 120'00, — 25×33×15 Ackermana 325'00, cegła pustakowa 60'00 — 70'00, cegła ostropalona sort. oblicówka 65'00 — 80'00,

dachówka karpiówka I kl 150'00 — 180'00; za 1 tonnę: cegła szamotowa krajowa 32 — 33 SK 160'00; za 100 kg: wapno palone 3'20 — 4'00, gips murarski w workach 6'50 — 7'50, gips sztukatorski herceński 15'50; za sztukę: dachówka kliny 0'35, kafle I kl. polewane 1'25, — kolorowe 1'25, — szmelcowane 2'50, — kwadrately 0'60.

METALE I WYROBY METALOWE

KATOWICE. — Ceny orientacyjne — za 1.000 kg franco stacja Chebzie na Górnym Śląsku: blacha cynkowa przy odbiorze ponad 30 tonn £ 22, — przy odbiorze 5 do 30 tonn £ 22.10, — przy odbiorze do 5 tonn dla kupców hurtowych £ 23.10, — dla konsumentów i kupców detalicznych £ 24.10.

— Notowania Syndykatu Polskich Hut Żelaznych — w zł za 1 tonnę franco huta: żelazo sztabowe (cena zasadnicza) 350'00, żelazo formowe (do NP 24 włącznie) 350'00, żelazo formowe (NP 26 i ponad) 390'00, bednarka gorąca walcowana 422'50, żelazo uniwersalne 390'00, blacha gruba (do 5 mm) 525'00, drut walcówka (w jakości handlowej) 397'50.

— Blacha do cynkowania dostarcza się w stanie żarzonem bez specjalnej dopłaty za żarzenie, przy innych natomiast zamówieniach na cienkie blachy żarzone dolicza się następujące dopłaty: przy 1 do poniżej 5 mm 10'345%, — 0'875 mm 5'36%, — 0'75 mm 4'68%, — 0'625 mm 4'04%, — 0'562 mm 4'85%, — 0'50 mm 6'32%, — 0'48 mm 1'88%, — 0'375 mm 0'58%.

— Ceny blach 2 razy dekapowanych (efektywne) — w £ za 1 tonnę: grubość 0'32 do poniżej 0'35 mm 25.10, — 0'35 do poniżej 0'37 mm 23.10, — 0'37 do poniżej 0'43 mm 22, — 0'43 do poniżej 0'50 mm 21.15, — 0'50 do poniżej 0'55 mm 21.10, — 0'55 do poniżej 0'62 mm 21.5, — 0'62 do poniżej 0'75 mm 21, — 0'75 do poniżej 0'87 mm 20.15, — 0'87 do poniżej 1 mm 20.10, — 1 do ponad 11 mm 20.5; za blachy okrągłe i półokrągłe dochodzi do powyższ ch cen 10%. Blachy 1 raz dekapowane kosztują o £ 3 na tonnie mniej.

— Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg loco skład: cyna do lutowania 50% 3'59, metal żoźowy 53% 3'92, rury cynowe 7'56, cyna Banka w blokach po 50 kg 6'75, olów w blokach po 50 kg 0'79, — za 1 tonnę £ 18'6, plomby ołowiane Nr. 3 za 100 kg 115'25.

— Ceny orientacyjne — w zł za 1.000 kg franco stacja odbiorcza: wyroby ołowiane miękkie (blacha, rury, drut i pręty) cena zasadnicza przy odbiorze do 1.000 kg 1.225'00, — przy odbiorze 1.000 do 2.500 kg 1.181'50, — przy odbiorze 2.500 do 5.000 kg 1.097'75, — przy odbiorze wagonowym od 10.000 kg 1.008'50.

WARSZAWA. — Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg: cyna Banka w blokach 6'40, olów hutniczy 1'00, cynk 0'95, antymon 1'60, aluminium hutnicze 3'80, blacha miedziana 3'60 — 4'10, blacha mosiężna 3'15 — 4'10, blacha cynkowa 1'15.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 16 do 21 marca 1931 r.

— Okres sprawozdawczy cechowała na giełdzie warszawskiej tendencja niejednolita przy silnie ograniczonych obrotach, które w poszczególnych dniach sięgały minimum, nie notowanego od bardzo długiego czasu. Ilość notowanych akcji była nadal bardzo niewielka, transakcje zaś większością ich zawierane były sporadycznie, do czego przyczyniała się z jęnej strony duża rozbieżność kursów podaży i popytu, z drugiej zaś — zmniejszenie zainteresowania temi papierami, Kursy notowanych akcji uległy przeważnie niewielkim wahaniom, nie wykazują też większych odchyień w porównaniu z notowaniami końcówkami okresu poprzedniego.

W grupie akcji bankowych sytuacja nie uległa zmianie; niewielkie obroty akcjami Banku Handlowego w Warszawie i Banku Związku Spółek Zarobkowych dokonywane były po kursach dotychczasowych, akcje zaś Banku Polskiego odzyskały część straty okresu poprzedniego, podnosząc się o zł 1'25.

Grupa akcji przedsiębiorstw chemicznych nadal pozostawała bez notowań, mimo iż szereg akcji cieszył się dość dużym zainteresowaniem.

W grupie akcji przedsiębiorstw elektrycznych obracano, jak i w tygodniu poprzednim, wyłącznie akcjami „Siły i Światła” — kurs wykazuje nieznaczną zniżkę.

Z pośród akcji przedsiębiorstw cukrowniczych nadal notowane były tylko akcje Warsz. T-wa Fabryk Cukru, tracąc w porównaniu z notowaniami końcówkami okresu poprzedniego zł 1'00.

Akcje przedsiębiorstw cementowych, węglowych i naftowych nie były notowane w okresie sprawozdawczym.

Zainteresowanie akcjami przedsiębiorstw metalurgicznych wzrosło, i grupa ta należała do stosunkowo najbardziej ożywionych. Kurs akcji Lilpopa i Modrzejowa pozostał bez zmiany, Starachowic nieznacznie się obniżył, natomiast tak Ostrowiec, jak i rzadziej ostatnio notowane akcje Rudzkiego uzyskały nieco większą poprawę w porównaniu z ostatnimi notowaniami.

Pozostałe grupy akcji były nadal zupełnie zaniedbane.

Na giełdach prowincjonalnych akcje nie wzbudzały w okresie sprawozdawczym większego zainteresowania; nieliczne transakcje zawierano przeważnie po kursach mało zmienionych.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 21/III
Bank Polski	zł 100	135.00	133.50	133.50
" Handl. w Warsz.	zł 100	108.00	108.00	108.00
" Zw. Spółek Zarobkowych	zł 100	65.00	65.00	—

Siła i Światło	zł 50	65.00	65.00	—
Warsz. T-wo Fabryk Cukru	zł 100	29.50	28.50	—
Lilpop	zł 25	20.50	20.25	20.50
Modrzejów	zł 50	7.75	7.00	7.00
Ostrowiec — serja B				
I — III em.	zł 50	44.00	42.00	—
Rudzki	zł 50	12.00	11.50	—
Starachowice	zł 50	12.50	11.87	11.87

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje (w dn. 20/III — w zł): Bank Hipoteczny — 74.00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (w dn. 20/III — jak wyżej; w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Gazy Wschodnie — 15.00 (14.50 — 14.75).

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego — jak wyżej): Bank Polski — 135.00 (133.00).

CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

OBNIŻENIE STAWEK ZWROTU CEŁ PRZY WYWOZIE MAKI. — Rozporządzeniem z dn. 15 stycznia 1931 r., ogłoszonym w „Dzienniku Ustaw R. P.” Nr. 18, poz. 100, został zmieniony § 1 rozporządzenia z dn. 29 września 1930 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 70, poz. 557), dotyczącego zwrotów ceł przy wywozie zbóż, produktów przemiału oraz siodu.

Zmiana ta — polega przy utrzymaniu dotychczasowych stawek zwrotów ceł na zboża (żyto i pszenica zł 6, jęczmień zł 4 za 100 kg), kaszę jęczmienną i siód (zł 12 za 100 kg), — na obniżeniu stawek na mąkę pełną z zł 12 na zł 10, oraz na mąkę poślednią z zł 9 na zł 8 za 100 kg. Rozporządzenie to wchodzi w życie w 2 miesiące po ogłoszeniu w „Dzienniku Ustaw”, czyli zmniejszone stawki na mąkę obowiązują będą od dn. 7 maja 1931 r. W związku z tą zmianą zaświadczenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu, upoważniające do zastosowania zwrotu ceł na mąkę, wydane z datą 1 kwietnia 1931 r., będą wyjątkowo ważne do dn. 6 maja 1931 r. (zamiast, jak zazwyczaj, przez miesiąc kalendarzowy, t. j. do 30 kwietnia), zaświadczenia zaś, wydane z datą 1 maja 1931 r., stosowane będą od 7 maja do 31 maja i upoważniać będą do zastosowania nowych stawek zwrotów ceł. Zaświadczenia, tak kwietniowe, jak i majowe, opatrzone będą odpowiednimi pieczętkami, zmieniającymi ich normalną ważność oraz wskazującymi nową podstawę prawną. Zaświadczenia na zboża, kaszę jęczmienną oraz siód będą ważne, jak dotychczas, przez dany miesiąc kalendarzowy.

Obowiązujące obecnie normy odnośnie rozróżniania mąki pełnej od pośledniej i otrąb pozostają nadal w mocy, czyli: mąkę o zawartości popiołu powyżej 4.2% uważa się za otręby i nie otrzymuje ona zwrotu cła, mąkę o zawartości 2.2% — 4.2% popiołu — za mąkę poślednią i poniżej 2.2% zawartości popiołu — za mąkę pełną.

Nowe zarządzenie o zmniejszeniu stawek zwrotów ceł na mąkę wywołane zostało do pewnego stopnia dążeniem do przeprowadzenia pewnych oszczędności w udzielaniu zwrotów ceł oraz miało na celu zmniejszenie różnicy między stawkami zwrotu cła za żyto i mąkę, tem bardziej, że tendencja naszego eksportu mącznego szła głównie w kierunku wysyłania mąki gorszej, przeznaczonej na cele pastewne. Przypadało nam, że rozwój eksportu mąki z Polski był w ostatnich czasach ilościowo wcale niezły, aczkolwiek uznać go trzeba za eksport nowy, gdyż, z wyjątkiem nielicznych młynów, w większych ilościach nie był dotychczas uprawiany. Jednakowoż zaznaczyć wypada, że stosunkowo niewiele uczynione zostało ze strony sfer zainteresowanych, aby eksport ten postawić na odpowiedniej stopie organizacyjnej. Na podstawie dotychczas zebranych doświadczeń można by, sądzić należy, większy położyć nacisk na bardziej celową politykę w dziedzinie eksportu mąki.

M. P.

wozowe na trzodę chlewną i mięso wieprzowe, podwyższające o 100% dawne stawki, ustalone od 1 marca 1929 r. Cło wywozowe wynosi obecnie zł 60 od sztuki świni żywej lub bitej zł 30 od połówki świni bitej oraz zł 100 od 100 kg mięsa wieprzowego. Nowe cła wchodzą w życie w 3 dni po ogłoszeniu, t. j. w dn. 26 marca r. b.

Zasadniczo podwyżki ceł wywozowych w niczem nie zmieniają dotychczasowego stanu rzeczy, jaki zaistniał od 1 marca 1929 r., t. j. od daty wprowadzenia ceł wywozowych na powyższe artykuły. Genezą tych ceł, w samem swem założeniu prohibicyjnych, było organizacyjne i ilościowe ujęcie eksportu świń z Polski, który odbywał się w sposób zupełnie dziki, wywołujący silne odruchy defensywne ze strony rynków odbiorczych, szczególnie w Austrii, co groziło ograniczeniem naszego eksportu przez kraje importujące. Polska nie poszła w tym wypadku drogą forsowania eksportu świń na wypadek wprowadzenia ograniczeń importowych przez kraje importujące, lecz wolała obrać środki, mogące uregulować dostawy i w ten sposób opanować sytuację, nie narażając interesów własnych ani krajów odbiorczych. Jest to jeden z nielicznych dowodów w świecie kolaboracji międzynarodowej przy uwzględnieniu zobopólnych interesów, i to nie drogą kompromisu i wzajemnych ustępstw po targach, lecz samoograniczenia się. Na tle ceł wywozowych utworzył się Syndykat Polskich Eksporterów Trzody i Bydła, który zawarł z Gremjum Handlarzy Trzodą w Wiedniu umowę kontyngentową oraz ujął eksport trzody pod względem organizacyjnym.

Luźny dotychczas handel eksportowy trzodą został ujęty w pewne ramy, ustalone przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, które są podstawą do zwalniania transportów od świń cła wywozowego. Zamiast drobnych i rozproszkowanych eksporterów powstały firmy eksportowe, które otrzymują zwolnienie od cła wywozowego.

Ostatnie miesiące wykazały olbrzymią podaż trzody na rynku polskim przy jednoczesnym spadku cen, co spowodowało również przeładowanie rynków odbiorczych. Przytem zamknięcie rynku czeskosłowackiego po podniesieniu tamtejszych ceł przyczyniło się do skierowania eksportu na rynek wiedeński. Syndykat w znowelizowanej umowie z komisjonerami austriackimi musiał przyjąć uciążliwsze warunki dostaw od warunków, zawartych w umowie poprzedniej. W takiej trudniejszej sytuacji przy tendencji niżkowej w Polsce na świnie mogłaby powstać możliwość wywozu nawet z opłaceniem dotychczasowego cła wywozowego. Przeto na życzenie organizacji rolniczych i Syndykatu Rząd stawki celne podniósł, wprowadzając przytem niektóre jeszcze inne obostrzenia, jak zgodność co do kraju przeznaczenia listu przewozowego (bezpśredniego) z zaświadczeniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu, zwalnającym od cła wywozowego, ściślejszą kontrolę etc.

M. P.

PODWYŻSZENIE CEŁ WYWOZOWYCH NA TRZODĘ CHLEWNA I MIĘSO WIEPRZOWE. — W „Dzienniku Ustaw R. P.” Nr. 24, poz. 146, zostały ogłoszone nowe cła wy-

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

PRACA POLSKICH KOLEI PAŃSTWOWYCH W STYCZNIU 1931 R. — Przewóz podróźnych w styczniu r. b. (31 dni) wyniósł ogółem 11,209.295 osób i w porównaniu z grudniem r. ub. (31 dni — 12,795.948 osób) zmniejszył się o 12·4%, a w porównaniu ze styczniem r. ub. (12,276.304 osób) zmniejszył się o 8·7%.

Ze względu na międzynarodowe zawody hokejowe w Krynicy zarządono kursowanie dodatkowych pociągów pośpiesznych Warszawa — Krynica — Zakopane. Poza tem dla wygody kuracjuszków i turystów, jadących do Wisły, ustanowiony był kurs wagonu bezpośredniego Warszawa — Wisła od 15/I r. b. do końca lutego.

W innych relacjach, gdzie zaludnienie stosunkowo spadło, zmniejszono składy pociągów do rzeczywistych potrzeb.

Wobec łagodnej zimy regularność ruchu pociągów pasażerskich w styczniu była bardzo dobra i wynosiła 98·1%.

Przewóz towarów w styczniu r. b. wynosił przy 25 dniach roboczych 4,857.437 t (oprócz kolejowych gospodarczych) i w porównaniu z grudniem r. ub. (24 dni robocze — 6,023.818 t) zmniejszył się o 19·4%. W porównaniu zaś ze styczniem r. ub., w którym przy jednakowej liczbie dni roboczych przewieziono 6,795.680 t, przewóz towarów w styczniu r. b. zmniejszył się o 28·5%.

Naładowano w styczniu r. b. na stacjach linii normalnotorowych P. K. P. i wolnego miasta Gdańska 348.316 wagonów 15-tonnowych, przyjęto zaś od kolei zagranicznych łącznie z tranzytem 37.665 wagonów ładownych, czyli razem przewieziono 385.981 wagonów ładownych (włącznie z przesyłkami gospodarczemi kolejowemi).

W porównaniu z grudniem r. ub. (472.533 wag.), ogólna praca kolei wykazuje zmniejszenie (liczbą wagonów) o 18·3%, naładunek zaś na stacjach P. K. P. i wolnego miasta Gdańska o 20%. W porównaniu zaś ze styczniem r. ub. (422.840 wag.) ogólna praca w styczniu r. b. zmniejszyła się o 8·7%, a naładunek o 8·2%.

Wywóz przez porty zwiększył się w styczniu w porównaniu z grudniem r. ub. o 10.398 t, czyli o 1·1%, przywóz zaś o 16.149 t, czyli o 27·6%. Zwiększył się głównie wywóz węgla, drzewa, cementu, żelaza, a zmniejszył się i to dość znacznie wywóz cukru; wywóz zboża pozostał prawie na tym samym poziomie.

co w grudniu r. ub. W przywozie rzuca się w oczy znaczne zwiększenie przywozu rudy.

Ogólny przywóz i wywóz ładunków do Polski i z Polski przez granicę lądową i przez obydwie porty Gdańsk i Gdynię wyraził się w styczniu r. b., jak następuje: wywóz 94.745 wagonów, mniej niż w styczniu r. ub. o 12·5%, przywóz — 15.782 wagonów, mniej niż w styczniu r. ub. o 18·6%.

Pomimo ogólnego zmniejszenia wywozu towarów wywóz węgla zwiększył się w styczniu przeszło o 5.000 wagonów (8·6%).

Tabor parowozowy i wagonowy w dn. 1 stycznia 1931 r. wynosił:

Parowozów było 5.372, czyli w porównaniu z 1930 r. (na 1/I 5.324) więcej o 0·9%; w naprawie było parowozów 14·63%, t. j. mniej niż w r. ub. (17·46%) o 2·83%.

Wagonów osobowych było 11.998, więcej niż w r. ub. (10.217) o 17·4%. W naprawie było wagonów osobowych 9·27%, czyli więcej niż w r. ub. (8·37%) o 0·9%.

Wagonów towarowych było 154.430, w stosunku do r. ub. (154.738) mniej o 0·2%. W naprawie było wagonów towarowych 3·89%, mniej niż w r. ub. (4·81%) o 0·92%.

Nowego taboru normalnotorowego dostarczyły fabryki w styczniu r. b. ilości następujące: parowozów osobowych i towarowych 13, wagonów osobowych i pocztowych 23, wagonów towarowych 325.

Na 1 lutego r. b. w związku ze zmniejszeniem się przewozów było odstawionych do rezerwy: wagonów krytych 25.261, węglarek 25.059, platform 10.345, innych 240, razem 60.905.

Przebieg pociągów w styczniu r. b. wynosił: w ruchu osobowym 5,687.928 poc.-km, w ruchu towarowym 3,955.368 poc.-km, razem 9,643.296 poc.-km.

Wpływy Polskich Kolei Państwowych w styczniu r. b. wynosiły (w zł):

Przewóz podróźnych	22,823,177
„ bagażu i przesyłek ekspres.	1,162,297
„ towarów	67,353,686
Przewozy uboczne	1,731,905

Razem: 93,071,065

W porównaniu z grudniem r. ub. (zł 111,091,424) wpływy zmniejszyły się o 16·2%, w porównaniu zaś ze styczniem r. ub. (zł 101,551,221) zmniejszyły się o 8·4%.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RYNEK FRACHTOWY. — W sytuacji rynku frachtowego znaczniejszych zmian niema. Zapotrzebowanie tonnażu nie wykazuje żadnego ożywienia. Właściwie ma się wrażenie, że popyt ogólny się zmniejszył, co jest zrozumiałe do czasu ożywienia się handlu.

Cokolwiek spokojniejsze warunki zaobserwować można było w handlu ze Wschodem, tak że rynek frachtowy utrzymał się na poprzednim poziomie. Nagłe ożywienie w zapotrzebowaniu tonnażu pod bób z Władywostoku, połączone z trochę większym zainteresowaniem kupców australijskich, ułatwiło cały szereg dobrych tranzakcyj, zwłaszcza na bób, za który swobodnie płacono sh 27 z Władywostoku do Rotterdamu lub Hamburga, sh 1/3 extra do Hull lub Skandynawji za transporty od maja do sierpnia; w kilku wypadkach tranzakcje te były zaaranżowane w ten sposób, że następowały po transportach soli z południowej Rosji do Władywostoku lub Japonji, co wytworzyło sytuację lepszą, niż się spodziewano. Zapotrzebowanie na tonnaż pod bób trwa w dalszym ciągu nawet na ładunki w październiku.

Ruch z Australji kierował się głównie na Wschód, płacono sh 18/6 do Szanghaju na kwiecień — maj. Frachty powrotne

z Australji były w dalszym ciągu raczej słabe; płacono sh 28/9 do portów morza Śródziemnego, Anglji lub Kontynentu za transporty na maj. Stawki na ryż z Burmy do Holandji na marzec — kwiecień notowano sh 23, sh 23/6 do Antwerpji i Hamburga. Stawki z Bombaju, Karachi, Marmagaoa utrzymywały się, zależnie od pojemności statków, na poziomie sh 20/6 do portów Kontynentu, sh 21 do portów zachodniej Anglji, na ładunki w bieżącym miesiącu. Poziom frachtów na dalsze okresy jest cokolwiek niższy.

Niewiele tranzakcyj zawartych zostało na rynku czarnomorskim, a to z powodu trudności lodowych. Przewóz zboża rozpoczęto zafrachtowaniem 5.000-tonnowego statku na kwiecień po stawce zasadniczej sh 11 do Kontynentu; poszukiwane są średniego typu statki na podobnych warunkach. Tonnaż zbożowy uzyskał pewien popyt w portach Dunaju; wczesne załadowania zależnie od pojemności płacone były po stawce zasadniczej od sh 13/6 do 13/9 do rejonu Antwerpja/Hamburg, także sh 10/6 z portów Constanza, Warna, Burgas. Wobec ogromnej ilości tonnażu, poszukującego ładunków w morzu Śródziemnym, gdzie zapotrzebowanie statków pod przewóz rudy jest bardzo ograniczone, ożywienie na rynku dunajskim

da pewne odprężenie. Frachty z Aleksandrii do Hull pod sie-
mie Iniane bez zmian.

Powrotne frachty z la Platy, po pewnej poprawie w środku
tygodnia, znowu się obniżyły. Przymuszczać nie więcej jak
15 statków będzie mogło być zafrachtowanych w bieżącym
miesiącu. S/S „Niemen”, należący do P. P. „Żegluga Polska”,
zafrachtowany został z Necochea do Anglii po sh 18,3 za tonnę
pod pszenicę.

Na gdańskim rynku frachtowym notowane było w zeszłym
tygodniu pewne ożywienie. Szereg statków zafrachtowanych
zostało pod węgiel do Francji po stawkach poprzednich. Rynek
drzewny słabszy, zafrachtowano jeden statek o pojemności
850 std do Londynu i drugi 600 std do Preston.

Zafrachtowano kilka statków pod cukier, a mianowicie około
3.000 t do Rotterdamu po stawce Hfl. 2:60 fio oraz 2.000 t do
tegoż portu przy szybkim załadunku.

Do zanotowania jest również kontrakt na 1.300 t śrutu
z Gdańska do Duisburg-Ruhrort; załadunek w pierwszych
dniach kwietnia.

Zawarte kontrakty na węgiel z Gdyni i Gdańska były nastę-
pujące: ok. 2.000 t do Helsingforsu na koniec maja, ok. 3.000 t
do Norrköping początek kwietnia, ok. 3.000 t do Amsterdamu
początek kwietnia, do Rotterdamu lub Amsterdamu ok. 3.100 t
po stawce 4/4 przy szybkim załadunku, do Brügge ok. 1.300 t
początek kwietnia, do tegoż portu 1.100 t po stawce sh 5/10½
oraz 1.800 t po sh 4/6, ładunek koniec bieżącego—początek
przyszego miesiąca, do Rouen ok. 1.700 t koniec marca oraz
3.000 t początek kwietnia, do tego portu zafrachtowano i dalszy
tonnaż. Do Marsylii zakontraktowano statek 3.000-tonnowy po
sh 9/6 przy szybkim załadunku, do Barcelony zaś ok. 2.350 t
po sh 10 na początek kwietnia. Do zachodnich Włoch zakon-
traktowano statek 6.600 t po sh 7/7½ przy szybkim załadowa-
niu.

Na rynku zbożowym spokojnie. Mniejsze partje zabierane
były przez statki regularne. Do zanotowania kontrakt na 1.100 t
zboża do Lizbony przy załadunku koniec marca—początek
kwietnia.

RUCH W PORCIE GDYŃSKIM w tygodniu od 16 do 22 marca
r. b. był następujący:

Ruch statków

	Przyszło		Wyszło	
	ilość	trn	ilość	trn
Polska	8	12.666	7	11.174
W. M. Gdańsk	—	—	—	—
Anglia	—	—	—	—
Dania	7	4.466	7	6.789
Estonja	—	—	—	—
Finlandja	—	—	—	—
Francja	—	—	—	—
Łotwa	3	3.495	5	4.677
Niemcy	8	3.357	9	5.158

Norwegja	2	2.044	3	3.596
Stany Zjednoczone Am.	1	3.066	—	—
Szwecja	15	10.044	24	16.523
Grecja	1	3.615	—	—
Razem:	45	42.753	55	47.917

Przeładunek towarów (w tonnach)

Wyladowano

Tytoń	93
Żużle Thomasa	400
Zelastwo (złom)	8.153
Bawełna	243
Siemie Iniane	199
Kasza (grysik)	60
Wino	11
Części samochod.	18
Części maszyn	9
Skóry	7
Wyroby gumowe	14
Przędza wełniana	12
Różne	13
Razem:	9.233

Załadowano

Zboże (żyto)	1.040
Bekony	980
Wędliny (szynki)	65
Jaja	140
Cukier	7.471
Ryż łuszc.	60
Wytłoki buracz.	505
Drób bity	17
Węgiel:	
eksportowy	62.170
bunkrowy	3.321
razem:	65.491
Koks	100
Żelazo i wyr. (rury kanał.)	13
Łubin (nasiona)	10
Manufaktura	12
Blacha cynkowa	112
Różne	11

Razem: 76.024

Obrót ogólny 85.257

Ruch pasażerów

	Przyjechało	Wyjechało
Ruch zamorski	148	—

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

PRZEKAZYWANIE KWOT POBRANIOWYCH ZAPO-
MOCĄ BLANKIETÓW NADAWCZYCH P. K. O.

Z dniem 1 marca 1931 r. niezależnie od dotychczasowego spo-
sobu przekazywania kwot pobraniowych zarządzeniem Minister-
stwa Poczty i Telegrafów z dn. 31 stycznia r. b. Nr. 379/V
dopuszczono również przekazywanie kwot zapomocą blankietów
nadawczych P. K. O., na konta czekowe P. K. O. na zasadach
następujących:

Nadawca przesyłki pocztowej za pobraniem, posiadający konto
czekowe w P. K. O., może zarządzić, by kwota pobrania została
przekazana na jego konto czekowe w P. K. O.

W wypadkach takich nadawca przesyłki poleconej lub listu
wartościowego winien na nich obok swego adresu podać również
numer konta czekowego, przypiąć do nich niewypełniony co
do kwoty blankiet nadawczy, zaopatrzony numerem swego konta
w P. K. O. i na jego odcinkach, z napisem „dowód wpłaty”
i „dowód wpisu”, jako wpłacającego wpisać tylko nazwisko
adresata listu i jego dokładny adres. Na odwrotnej stronie

części blankietu nadawczego P. K. O., oznaczonej napisem
„dowód wpłaty”, może nadawca umieścić bezpłatnie uwagi,
odnoszące się do zaksiążkowania kwoty pobrania.

Nadawca paczki, obciążonej pobraniem, jeżeli kwota pobra-
nia ma być wpłacona na konto czekowe w P. K. O., winien
do każdej paczki dodać specjalny adres pomocniczy, połączony
z blankietem nadawczym P. K. O.

Adres pomocniczy wypełnia nadawca w sposób ogólnie obo-
wiązujący przy nadawaniu paczek za pobraniem, a złączony
z nim blankiet nadawczy P. K. O. wypełnia oprócz części
z napisem „potwierdzenie dla wpłacającego”, w sposób wyżej
podany przy nadaniu przesyłek poleconych i listów warto-
ściowych za pobraniem. Na samej paczce winien nadawca
umieścić obok swego adresu także numer swego konta czeko-
wego w P. K. O.

Adresy pomocnicze, złączone z blankietami nadawczymi
P. K. O., wydawać będzie P. K. O. i zaopatrywać nimi sama
bezpośrednio właścicieli kont czekowych.

PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM

ORZECZNICTWO SĄDOWE

ODPOWIEDZIALNOŚĆ BANKU ZA NIEWYKONANIE ZLECENIA. — X żądał zasądzenia od banku pewnej kwoty, a to na tej podstawie, że piśmie, wystosowanym do banku, zlecił mu wydanie trzeciemu Y-owi towaru, wysłanego na imię banku, ale pod wyraźnym warunkiem okazania weksli, wymienionych w powyższym piśmie, a wystawionych przez Y na zlecenie X i przez tego Y wykupionych. Tymczasem Bank wydał towar bez zachowania rzeczonoego warunku, wobec czego X, załączając do skargi weksle, odpowiadające co do sum i dat płatności, weksłom wymienionym w piśmie, wystąpił z roszczeniem, odpowiadającym sumie załączonych weksli.

Po zasądzeniu powództwa przez sąd okręgowy, sąd apelacyjny powództwo oddalił, wychodząc m. in. z założenia, że przy wydaniu towaru niezgodnie ze zleceniem nadawca jest obowiązany przedewszystkiem dochodzić pokrycia należności od odbiorcy towaru, a dopiero w razie wykazania jego niewypłacalności może poszukiwać szkód i strat od pełnomocnika.

Sąd Najwyższy w izbie I uznał błędność tej przesłanki, a to z powodów następujących:

Z odpowiednich przepisów Kodeksu Cywilnego, dotyczących umowy pełnomocnictwa, wcale nie wypływa, aby odpowiedzialność pełnomocnika, który uchybił obowiązkom, ciężącym na nim z mocy umowy, była zawsze dodatkowa i wymagała stwierdzenia niewypłacalności tego, z kim pełnomocnik w sposób niewłaściwy dokonał zleconą czynność. Albowiem umowa pełnomocnictwa powstawać może na tle najrozmaitszych stosunków, i mogą zachodzić przypadki, w których korzystanie z usług pełnomocnika znajduje wyłączną rację bytu w uniknięciu ryzyka, wynikającego z dokonywania pewnych czynności bezpośrednio. Przypadek taki ma miejsce przy zleceniu pełnomocnikowi, będącemu instytucją bankową, wydania towaru trzeciemu pod wyraźnym warunkiem jednoczesnego zainkasowania ceny, względnie stwierdzenia jej uiszczenia, ponieważ korzystanie z tego rodzaju usług ma jedyny cel i podstawę w zabezpieczeniu zlecającego od ewentualnej potrzeby dochodzenia ceny od odbiorcy dopiero w trybie procesu sądowego oraz zapewnienie natychmiastowego otrzymania ceny dzięki gwarancji, jaką daje solidność instytucji, wykonywującej zlecenie. Z istoty zatem takiego pełnomocnictwa, które, jako dotyczące czynności handlowej, domniemywa wynagrodzenie, skutkuje przeto w myśl prawa surowszą odpowiedzialność, wypływa uprawnienie mocodawcy do bezpośredniej akcji przeciwko pełnomocnikowi w razie niewykonania zlecenia co do zainkasowania.

Na analogicznym stanowisku stanął Sąd Najwyższy w izbie III w sprawie dotyczącej ziem b zaboru austriackiego, wywodząc, że z chwilą, gdy gwarant (bank) wbrew treści zlecenia wydaje odbiorcy towar bez pobrania ceny kupna, to — zgodnie, z istotą t. zw. umowy winkulacyjnej, bierze na siebie bezpośrednią odpowiedzialność za zapłatę ceny kupna.

ZOBOWIĄZANIA Z OKRESU NADZORU SĄDOWEGO. — Firma X uzyskała odroczenie wypłat i przeprowadziła układ zapobiegawczy z wierzycielami, ale w następstwie, jeszcze przed wykonaniem warunków układu, wystąpiła

o ogłoszenie jej upadłości, co też nastąpiło. Sędzia komisarz masy upadłości wydał decyzję, nakazującą przyjęcie wierzytelności, powstałych po wyrzuceniu odroczenia wypłat, do pasywów masy z przywilejem przed należnościami, powstałymi przed wyrzuceniem odroczenia wypłat. Zainteresowani wierzyciele decyzję tę zaskarżyli do sądu okręgowego (Wydział Handlowy, sprawa Nr. II U. 31/30), który zaskarżoną decyzję uchylił z następujących względów:

Celem ustawy o zapobieganiu upadłości jest utrzymanie przy życiu placówki, mającej znaczenie gospodarcze, społeczne lub państwowe. Prawo korzystania z dobrodziejstw tej ustawy przysługuje tylko tym firmom, które posiadają w aktywach pełne pokrycie swych długów, a brak im tylko płynnych środków obrotowych. Nadzór sądowy ma obowiązek utrzymania stanu posiadania nadzorowanego przedsiębiorstwa i nie powinien prowadzić przedsiębiorstwa, dającego straty. Wszelkie zobowiązania, zaciągnięte podczas trwania nadzoru, są natychmiast wykonalne, czyli muszą mieć odpowiedni równomiernik w aktywach nadzorowanej firmy, wskutek czego firma taka powinna powiększyć swe aktywa przynajmniej do wysokości zaciągniętych przez nadzór sądowy zobowiązań.

W tym stanie rzeczy, zdaniem sądu okręgowego, życiowo słusznem byłoby przyznawanie prawa pierwszeństwa wierzytelnościom, pochodzącym z okresu nadzoru, przed wierzycielami z przed nadzoru, ale jednak, ponieważ niema wyraźnego przepisu prawa ani w przepisach ogólnych o przywilejach, ani też w specjalnej ustawie o zapobieganiu upadłości, ani też w prawie upadłościowym, przeto nie można takiego pierwszeństwa ustanawiać.

ODSETKI OD CENY TOWARU. — Rozpoznając powództwo, oparte na wyciągu z ksiąg handlowych, sąd okręgowy nie uwzględnił pozycji za przeterminowanie rachunku (nieuiszczenie w terminie ceny kupna za dostarczony towar), zaprzeczając jej podstaw prawnych.

Sąd Apelacyjny w Warszawie nie podzielił tego stanowiska, orzekając, że nabywca winien zapłacić za towar w chwili wydania go, chyba żeby inaczej było umówione między stronami. Gdy pr eto zapłać za dostarczony towar nie nastąpiła w terminie, to nabywca winien płacić odsetki prawne od ceny kupna, licząc od dnia zapadnięcia płatności, i dlatego też odpowiednia pozycja może być zasadnie do rachunku odbiorcy w księgach sprzedawcy włączona.

PODATEK OD OBROTU PRZY ECZEKUCJI. — Najwyższy Trybunał Administracyjny (w sprawie L. Rej. 2581/29) orzekł, że i w wypadku, gdy cały zapas towaru płatnika sprzedany został w drodze egzekucji sądowej na rzecz wierzycieli przedsiębiorstwa, podatek od obrotu, w wysokości uzyskanej ze sprzedaży przymusowej sumy, winien być przez płatnika uiszczony, albowiem ustawa podciąga pod pojęcie obrotu wszelką bez wyjątku sprzedaż towarów, dokonaną w przedsiębiorstwie handlu towarowego. Egzekucyjna sprzedaż, dokonywana przez organa sądowe, odbywa się na rachunek właściciela przedsiębiorstwa, a okoliczność, że z mocy ustawy wolę właściciela towaru zastępuje oświadczenie organu sądowego, w niczem nie odbiera takiej sprzedaży charakteru, przewidzianego w ustawie o podatku przemysłowym.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Państwowy Fundusz Eksportowy — ust. z dn. 27/II 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 23, poz. 135).

Podwyższenie opodatkowania cukru ponadkontyngentowego — ust. z dn. 27/II 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 23, poz. 136).

Uzupełnienie prowidzorum budżetowego na czas od 1 stycznia do 31 marca 1927 r. — ust. z dn. 12/II 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 139).

KONWENCJA:

Konwencja, dotycząca pomierzania statków żeglugi śródlądowej, z dn. 27.XI 1925 r. oraz oświadczenie rządowe z dn. 10/I 1931 r. w sprawie złożenia dokumentów ratyfikacyjnych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 140 oraz 141).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Rozdział ostatecznych kontyngentów cukru na czas od 1 października 1930 r. do 30 września 1931 r. pomiędzy poszczególne cukrownie — rozp. Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrami: Przem. i Handlu oraz Rolnictwa, z dn. 11/III 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 23, poz. 137).

Pobór 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych — rozp. Ministra Skarbu z dn. 6/III 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 23, poz. 138).

Podwyższenie cel wywozowych od trzody chlewnej i mięsa w. eprzowego — rozp. Ministrów: Skarbu, Przem. i Han. oraz Rolnictwa z dn. 5/III 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 146—szczeg. p. str. 519).

Wykonanie ustawy o Państwowym Funduszu Drogowym — rozp. Ministrów: Rob. Publ. i Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrami: Spr. Wewn., Przem. i Han., Sprawiedl. oraz Pocz. i Tel., z dn. 17/III 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 150).

Uzupełnienie rozp. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarb. — rozp. Ministra Skarbu z dn. 18/II 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 151).

Uzupełnienie wykazu przedsiębiorstw, korzystających z ulg dla przedsiębiorstw przemysłowych i komunikacyjnych — rozp. Ministra Przem. i Han. w porozumieniu z Ministrami: Spr. Wojsk. i Skarbu, z dn. 14/III 1931 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 152).

NOWE SPÓŁKI AKCYJNE

— **„Mez”. Spółka Akcyjna, Fabryka Jedwabiu do Haftowania i Przędzy do Szycia i Robót Ręcznych**, S. A. z siedzibą w Bielsku: kapitał zakładowy zł 1.000.000; założyciele: James Henderson, Medjolan, Via Petrasci 20, Stefan Laurysiewicz, Warszawa, ul. Bagatela 10, Hans Mez, Fryling Karthäuserstrasse 25, i F. Mez, Vater i Synowie, Bielsko, ul. Sienkiewicza 3.

— **„Goodyear Tire Rubber Company of Poland”, S. A.** w Warszawie, Moniuszki 10: kapitał zakładowy zł 500.000; założyciele: 1) Carl Albert Rich, Hotel Europejski, 2) Polle Wilhelm Brasen, Aleje Ujazdowskie Nr. 47 m. 8, 3) Charles Sterenson, ul. Czerniakowska 202 m. 15; akt notarialny zeznany przed notariuszem Janem Dylewskim dn. 18 listopada 1931 r. Nr. Rep. 223.

— **„Zakłady Chemiczne Inż. W. Stankiewicz i S-ka”, Spółka Akcyjna** w Warszawie. Biuro Tymczasowe, ul. Ossolińskich 8/18: kapitał zakładowy zł 750.000; założyciele: Karol Dziekanowski, ul. Zielna Nr. 29, Adam Koss, Inż., ul. Nowy Zjazd 5, Władysław Popławski, ul. Nowolipie 18, Mieczysław Rappaport, ul. Olkusa 10, Wiktor Rozpędowski, ul. Warecka 12, Wacław Stankiewicz, ul. Piękna 64, Michał Wyrstek, ul. Szczygła 7, Stanisław Zmigród, ul. Chocimska 24; akt notarialny zeznany przed notariuszem Stanisławem Pliszczynskim dn. 25 lutego 1931 r. Nr. Rep. 461.

NOWE EMISJE W SPÓŁKACH AKCYJNYCH zatwierdzone w dniu:

13 lutego:

— **„Podlaska Wytwórnia Samolotów”, S. A.** w Warszawie: powiększenie kapitału zakładowego o zł 1.000.000, czyli do zł 2.000.000, drogą IV emisji złotowej 10.000 sztuk akcji, nominalnej wartości zł 100 każda; cena emisyjna zł 103.

ZMIANY KAPITAŁÓW ZAKŁADOWYCH W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

zatwierdzone w dniu:

10 marca:

— **Fabryka Konserw „Zygmunta Ruckera”, S. A.** z siedzibą we Lwowie: 1) zmniejszono kapitał zakładowy o zł 35.000, czyli do zł 300.000, zmiana dotychczasowych akcji nominalnej wartości zł 10 każda na akcje nominalnej wartości zł 100; 2) powiększono kapitał zakładowy o zł 1.185.000, drogą nowej emisji 8.850 sztuk nowych akcji, nominalnej wartości zł 100 każda; cena emisyjna zł 100.

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

30 marca:

— **„Bielsko - Biański Browar Akcyjny”, S. A.:** zebra. zwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Bielsku, ul. Cieszyńska.

31 marca:

— **„Stowarzyszenie Rolnicze Płockie”, S. A.:** zebra. nadzwycz. (II termin) — o godz. 13 w lokalu Towarzystwa Rolniczego w Płocku, ul. Kościuszki 8.

— **„Formiarz”, Fabryka Kopyt i Szpilek Drewnianych**, S. A.: zebra. zwycz. — o godz. 17 min. 30 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Kowieńska 14.

— **„Przemysł Tłuszczowy „Schicht-Lever”, S. A.:** zebra. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Nowy-Zjazd 1.

— **„Bank Handlu Zagranicznego w Warszawie”, S. A.** w likwidacji: zebra. zwycz. — o godz. 15 w siedzibie Komisji Likwidacyjnej w Warszawie, ul. Marszałkowska 142.

— **„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu”, S. A.:** zebra. zwycz. (obniżenie kapitału akcyjnego, zmiana statutu) — o godz. 13 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Wilcza 9a (ew. II termin. — dn. 20 kwietnia).

1 kwietnia:

— **„Wileńska Fabryka Drutu i Gwoździ”, S. A.** w Wilnie: zebra. zwycz. — o godz. 19 w lokalu Wileńskiego Prywatnego Banku Handlowego w Wilnie, ul. Mickiewicza 8.

— **Fabryka Okuć Budowlanych „Bracia Lubert”, S. A.:** zebra. zwycz. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Złota 34 (ew. II termin—dn. 11 kwietnia).

2 kwietnia:

— **„Fr. Karpiński”, S. A.:** zebra. zwycz.—o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Wolność 9 (ew. II termin — dn. 8 kwietnia).

— **„Zdroje Polskie”, S. A.:** zebra. zwycz. (uzgodnienie statutu z prawem o spółkach akcyjnych) — o godz. 19 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Piękna 2, m. 5.

7 kwietnia:

— **Białostocka Fabryka Kołder i Sukna „Oswald Trilling i Syn”, S. A.:** zebra. zwycz. (zatwierdzenie nowego statutu) — o godz. 12 w lokalu S-ki w Białymstoku, ul. Lipowa 24.

8 kwietnia:

— **„Młynotwórnia”, T. A. Wytwórni Maszyn Młyńskich w Rogoźnie Wilk.**, S. A.: zebra. zwycz. — o godz. 12 w sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, pl. Wolności 15.

9 kwietnia:

— **„Chodorów”, Spółka Akcyjna dla Przemysłu Cukrowniczego w Chodorowie**, S. A.: zebra. nadzwycz. (zmiany statutu) — o godz. 11 w biurze Generalnej Dyrekcji Spółki we Lwowie, ul. Zimorowicza 19.

10 kwietnia:

— **„Gnaszyńska Fabryka Tapet”, S. A.:** zebra. zwycz. (uzgodnienie statutu z prawem o spółkach akcyjnych) — o godz. 10 w lokalu S-ki w Gnaszynie pod Częstochową (ew. II termin—dn. 24 kwietnia).

— **„Zakłady Rolniczo - Przemysłowe”, S. A.** w Łomży, zebra. nadzwycz. (likwidacja) — o godz. 10 w lokalu Związku Ziemiaków w Łomży.

11 kwietnia:

— **Wielkopolskie Towarzystwo Budowlane „Rika”, S. A.:** zebra. zwycz.—o godz. 17 w lokalu S-ki w Bydgoszczy, ul. Marcinkowskiego 9.

12 kwietnia:

— **„Olkienicka Tekturownia i Tartak”, S. A.:** zebra. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Wilnie, ul. Poznańska 2.

14 kwietnia:

— **Zakłady Chemiczne „Pruszków”, S. A.** w likwidacji: zebra. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Złota 61 (ew. II termin—dn. 29 kwietnia).

— **„Polnot” Polska Spółka dla Obrotu Towarowego**, S. A.: zebra. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki we Lwowie, ul. Szajnochy 2, I p.

— **„K. Buszczyński i Synowie”, Hodowla Nasion w Warszawie**, S. A.: zebra. nadzwycz. (uzgodnienie statutu z prawem o spółkach akcyjnych) — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Mazowiecka 1.

— **Zakłady Ceramiczne „Stella”, S. A.:** zebra. zwycz. (powiększenie kapitału akcyjnego) — o godz. 11 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Mazowiecka 16.

— Towarzystwo „Linoleum”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Wilanowska 6, m. 16.

— Zakłady Kauczukowe „Piastów”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Złota 35.

— Zakłady Akumulatorowe Systemu „Tudor”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Złota 35.

— Fabryka Lodowni i Wyrobów Blaszanych W. Braunstein, S. A.: zebr. nadzwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Karolkowa 26.

— Zakłady Mechaniczne „Ursus”, S. A.: zebr. nadzwycz. — o godz. 19 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Królewska 18.

— Fabryka i Pralnia Bielizny „Opus”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 19 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Nowolipki 5.

— Zakłady Przemysłowe „Strzemieszyce”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Wierzbowa 11.

— „Starogardzka Fabryka Mebli”, S. A.: zebr. zwycz. (uzgodnienie statutu z prawem o spółkach akcyjnych, zmiana

wartości nominalnej akcji) — o godz. 16 w lokalu S-ki w Starogardzie, ul. Kościuszki 115/117.

15 kwietnia:

— Warszawska Fabryka Wyrobów Gumowych „Wargum”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 19 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Czerniakowska 84.

— Poznańska Spółka Budowlana „Zagroda”, S. A. w Poznaniu: zebr. zwycz. — o godz. 15 w Domu Rzemieślniczym w Poznaniu, ul. Ratajczaka 21a.

— „Schneider i Zimmer”, Młyn Parowy, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Lesznie, ul. Dworcowa 35.

— Drukarnia „Lech”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Gnieźnie, ul. Chrobrego 2.

— Fabryka Konserw „Zygmunta Ruckera”, S. A.: zebr. zwycz. (uzgodnienie statutu z prawem o spółkach akcyjnych) — o godz. 12 w lokalu S-ki we Lwowie, ul. Żółkiewska 173.

— „Rosyjsko-Włoskie Towarzystwo Akcyjne Wyrobów Włóknistych w Warszawie”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 11 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Czerniakowska 199 (ew. II termin — dn. 29 kwietnia).

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

POBÓR 10% DODATKU DO NIEKTÓRYCH PODATKÓW I OPŁAT STEMPOWYCH. — Na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 6 marca r. b., począwszy od dn. 1 kwietnia 1931 r. pobierany będzie dodatek w wysokości 10% do uiszczanych podatków bezpośrednich, podatków pośrednich, opłat stempowych, podatku spadkowego i od darowizn, jakoteż do wpłacanych względnie przymusowo ściąganych zaległości wyżej wymienionych danin.

Dodatek ten nie będzie pobierany do podatku od lokali i placów niezabudowanych, podatku majątkowego, daniny lasowej, opłat stempowych, przewidzianych w art. 102 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o opłatach stempowych, opłat celnych, jak również do dodatków samorządowych.

10%-owy dodatek będzie pobierany równocześnie z uiszczaniem wymienionych w ustępie pierwszym § 1 danin publicznych. Od dodatku tego nie będą obliczane kary za zwłokę, względnie odsetki za odroczenie.

Obliczanie i pobór 10%-owego dodatku należy do obowiązku tych organów, które są powołane do wymiaru i poboru odnośnych danin publicznych.

10%-owy dodatek uiszczany będzie bez osobnego zawiadomienia ze strony władzy.

ULGI W PODATKU PRZEMYSŁOWYM PRZY EKSPORCIE. — W związku z wątpliwościami co do postępowania przy udzielaniu ulg w podatku przemysłowym przy eksporcie Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 10 marca r. b. L. D. V 2939/4 wyjaśniło, co następuje:

1) do przyznania uwolnienia od podatku przemysłowego od obrotu na zasadzie art. 3 p. 15 ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym nie jest konieczne udowodnienie eksportu półfabrykatów i gotowych wyrobów prawidłowymi księgami handlowymi;

2) przy udzielaniu ulg przy eksporcie surowców krajowych na zasadzie rozporządzeń Ministrów: Skarbu oraz Przemysłu i Handlu, wydanych na podstawie art. 94 p. 1 ustawy, na udowodnienie eksportu winny być przedstawione prawidłowe księgi handlowe;

3) eksport zarówno półfabrykatów i gotowych wyrobów, jakoteż surowców powinien być w zasadzie udowodniony deklaracjami celnymi, w razie niemożności jednak przedstawienia przez płatnika tych deklaracji, może być udowodniony innymi wiarygodnymi dowodami, których ocena należy do władz wymiarowych; takimi dowodami mogą być zaświadczenia urzędów celnych, zaświadczenie eksportowe związków eksportowych, listy przewozowe i t. d., w razie udzielenia ulgi w podatku od obrotu na podstawie jakiegokolwiek dowodu, przedstawionego

przez płatnika, winna władza wymiarowa na dowodzie zaznaczyć, że dowód ten został wykorzystany przy wymiarze podatku przemysłowego od obrotu za dany rok dla danego płatnika;

4) w razie wątpliwości, czy dany artykuł jest półfabrykatem, czy też surowcem, winny władze wymiarowe zwracać się o rozstrzygnięcie do Ministerstwa Skarbu, które w porozumieniu z właściwymi fachowcami ministerstwami, ewentualnie po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych, wyda odpowiednią decyzję;

5) obroty, uzyskane z eksportu półfabrykatów i gotowych wyrobów oraz surowców, korzystających z ulg przy wywozie, nieudowodnionego w sposób wyżej wskazany, podlegają normalnej stawce 2%; takiej samej stawce 2% podlegają zawsze obroty, uzyskane z eksportu surowców, nie korzystających z ulg przy wywozie;

6) sprzedaż do Gdańska zarówno półfabrykatów i gotowych wyrobów, jakoteż surowców nie może korzystać z ulgowych stawek podatkowych, przewidzianych w art. 7 ustawy i odnośne obroty podlegają stawce normalnej 2%.

WSPÓŁDZIAŁANIE PŁATNIKA PRZY WYMIARZE PODATKU DOCHODOWEGO. — Okólnikiem z dn. 24 lutego r. b. L. D. V 1045/2 Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że według postanowień art. 68 ustawy o podatku dochodowym w interpretacji N. T. A., płatnik, który nie utracił prawa współdziałania przy wymiarze podatku, t. j. nie popadł w zaoczność, ma prawo w postępowaniu odwoławczym prostować swoje zeznanie, a zatem również wystąpić z żądaniem przyznania zniżki z tytułu utrzymania rodziny (art. 27 ustawy), oraz ma prawo zaofiarować księgi handlowe i żądać oparcia wymiaru podatku na tych księgach.

USTALENIE DOCHODÓW Z PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH. — W związku z wątpliwościami w sprawie ustalania dochodu z papierów wartościowych, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 3 marca r. b. L. D. V 1219/2 wyjaśniło, że postanowienia art. 19 ustawy o podatku dochodowym nie odnoszą się do osób prawnych, opodatkowanych na zasadzie art. 21 ustawy.

O ile zatem chodzi o płatników, opodatkowanych poza art. 21 ustawy, to przy ustalaniu dochodu z papierów wartościowych nie bierze się pod uwagę zmiany ich wartości kursowej z wyjątkiem papierów, będących w posiadaniu tych przedsiębiorstw, których obroty papierami wartościowymi są przedmiotem interesu handlowego.

Np. osoba lub firma X posiada papiery wartościowe, które nie są dla niej przedmiotem interesu handlowego. Otóż u takiego płatnika opodatkowaniu podlegać będzie tylko dochód, otrzymywany tytułem procentów z tych papierów, chociażby nawet z końcem danego roku posiadane papiery sprzedał z zy-

skiem. Zysk ten na sprzedaży jest zyskiem z realizacji majątku i nie podlega opodatkowaniu. Inaczej przedstawia się sprawa, jeżeli ta sama osoba lub firma X prowadzi handel papierami wartościowymi (dom bankowy). W tym ostatnim wypadku podlegać będzie opodatkowaniu nie tylko dochód, osiągnięty z papierów wartościowych tytułem procentów, lecz również i nadwyżka, osiągnięta przy realizacji tych papierów wartościowych, względnie, jeżeli są prowadzone prawidłowe księgi handlowe, również zaksięgowana nadwyżka ponad pierwotną wartość księgową, chociażby nawet zrealizowanie papierów wartościowych nie nastąpiło.

Zgodnie z powyższym założeniem w pierwszym wypadku nie są potrącalne straty na papierach wartościowych, chociażby zostały efektywnie poniesione, w drugim zaś wypadku straty będą potrącalne. Papiery wartościowe, będące w posiadaniu przedsiębiorstw, prowadzących interes handlowy temi papierami, są towarami, natomiast jeżeli posiadacz papierów wartościowych nie prowadzi niemi interesu handlowego, to papiery te są pozycjami jego majątku.

Dla osób prawnych, prowadzących prawidłowo księgi handlowe, bez względu na to, czy papiery są przedmiotem ich obrotu, czy też nie, dochodem z tych papierów będą zawsze procenty, otrzymywane z tytułu posiadania tych papierów, oraz zarachowane, względnie otrzymane z realizacji tych papierów nadwyżki ponad ich pierwotną wartość ksiązkową. I odwrotnie, dla tego rodzaju osób prawnych będą potrącalne w każdym wypadku straty, poniesione przy realizacji tych papierów, oraz straty, wynikające z ksiązkowego obniżenia ich wartości, jeżeli to obniżenie jest uzasadnione względami gospodarczymi, jak obniżenie się wartości giełdowej papierów poniżej ceny ich nabycia, względnie poniżej prawidłowo zaksięgowanej pierwotnej wartości ksiązkowej.

POTRĄCANIE PRZY WYMIARZE PODATKU DOCHODOWEGO WYDATKÓW, ZWIĄZANYCH Z UBIĘGŁEMI LATAMI OPERACYJNEMI. — Ustawa o podatku dochodowym stoi zasadniczo na stanowisku, że przy wymiarze podatku dochodowego osobom prawnym, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, opodatkowaniu podlega przychód danego roku operacyjnego, po potrąceniu kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia przychodów, związanych z danym rokiem gospodarczym. Zasadę tę wyrażają postanowienia artykułów: 6, 8, 13 i 21 ustawy. Każdy rok gospodarczy stanowi zatem sam dla siebie odrębną i zamkniętą całość, a wydatki, niezwiązane z danym rokiem gospodarczym, nie mogą być potrącone z przychodów przy ustalaniu podstaw wymiaru podatku.

Władze wymiarowe jednak przy wymiarze podatku dochodowego osobom prawnym, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, niesłusznie uznają pewne wydatki za niezwiązane z danym rokiem gospodarczym i odmawiają ich potrącenia.

Dotyczy to przede wszystkim wszelkiego rodzaju bonifikat, rabatów podatków państwowych i komunalnych, świadczeń społecznych i t. p. świadczeń i wydatków, których wysokość z różnych względów, często zupełnie niezależnie od płatnika, nie mogła być ustalona, względnie nie została ustalona w tym roku gospodarczym, za który świadczenia te i wydatki przypadają do zapłaty. Wydatki te i świadczenia, jakkolwiek wynikają z działalności za poprzednie lata, są wydatkami tego roku operacyjnego, w którym wysokość ich została ustalona i faktycznie poniesiona.

Np. podatek państwowy, komunalny lub świadczenia społeczne za 1925 rok podatkowy są zasadniczo potrącalne tylko przy wymiarze podatku dochodowego za 1925 rok operacyjny. Jeżeli jednak podatek ten został wymierzony względnie wysokość świadczenia została ustalona dopiero w 1928 roku operacyjnym, to są one potrącalne przy wymiarze podatku dochodowego za 1928 rok operacyjny.

Np. osobie trzeciej, pozostającej w stosunkach handlowych z płatnikiem, w ciągu 1925 r. za czynności, które miały miejsce w 1925 roku operacyjnym, zostaje przyznany rabat, względnie udzielona bonifikata w 1926 r. Pomimo tego, że podstawą przyznania rabatu względnie bonifikaty jest 1925 rok operacyjny, wydatek ten będzie potrącalny przy wymiarze podatku za 1926 rok operacyjny.

Zaznaczyć również wypada, że w myśl § 21 przepisów wykonawczych odliczenia z art. 10 ustawy winny być uznane w tym roku operacyjnym, w którym zostały efektywnie wypłacone, względnie zarachowane w księgach handlowych.

Wyjątek od zasady potrącalności, wyżej omówionej, może mieć miejsce jedynie wtedy, gdy płatnik świadomie przerzuca wydatki jednego roku na lata następne, by przez tego rodzaju manipulację płacić niższy podatek, z uwagi na progresywną skalę w podatku dochodowym.

Np. płatnik, prowadzący prawidłowe księgi handlowe, stale księguje potrącalne podatki z chwilą otrzymania nakazu płatniczego. W pewnym roku operacyjnym, w którym wykazuje straty lub minimalny dochód, zmienia system księgowania: nie przeprowadza przez księgi handlowe otrzymanych nakazów płatniczych i dopiero w następnym roku operacyjnym, pomyślnym dla niego, księguje podatki za ubiegły rok, dla uszczuplenia dochodu podatkowego. (Okólnik Min. Skarbu z dn. 6/III 1931 r. L. D. V. 1.147/2).

SPISANIE NA STRATY NALEŻNOŚCI NIEŚCIAĞALNYCH WZGLĘDNIE WĄTPLIWYCH PRZY WYMIARZE PODATKU DOCHODOWEGO. — Wobec różnej praktyki w sprawie należności nieściągalnych względnie wątpliwych, spisanych na straty, przy wymiarze podatku dochodowego osobom prawnym, opodatkowanym na zasadzie art. 21 ustawy o podatku dochodowym, Ministerstwo Skarbu zgodnie z orzecznictwem Najwyższego Trybunału Administracyjnego okólnikiem z dn. 6 marca r. b. L. D. V 1.340/2 wyjaśniło, co następuje:

Przy spisaniu na straty wprost z danego rachunku należności nieściągalnych względnie wątpliwych przez osoby prawne, opodatkowane na zasadzie art. 21 ustawy o podatku dochodowym, winna być przy wymiarze podatku dochodowego uznana słuszność spisanie na straty nie tylko wtedy, jeżeli przedłożone zostały ściśle dowody nieściągalności, stwierdzające upadłość dłużnika, bezskuteczność procesu, ugodę między dłużnikiem a wierzycielem i t. p., lecz również i wtedy, gdy płatnik uprawdopodobni, że w chwili spisania na straty wierzytelność była nieściągalna. Wyliczenie wypadków prawdopodobieństwa nieściągalności pewnych wierzytelności nie jest możliwe; mogą być one różne, a ocena każdego musi być indywidualna, w każdym jednak wypadku winno być w aktach wymiarowych zaznaczone, jakie okoliczności na uprawdopodobnienie nieściągalności przytoczono, oraz że prawdziwość ich została zbadana i stwierdzona.

Zauważyć należy również, że nieściągalność pewnych wierzytelności winna być oceniana tylko na zasadzie warunków tego okresu operacyjnego, w którym wątpliwa pretensja została spisana na straty, wobec czego fakt, że spisana na straty wierzytelność wpłynęła częściowo lub w całości w późniejszych latach nie może stać na przeszkodzie uznania słuszności spisanie na straty we wcześniejszym roku operacyjnym.

KREDYT

WKŁADY W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH W 1930 R. — Wzrost wkładów w okresie 2-letnim od połowy 1926 r. do połowy 1928 r. odbywał się w niezwykle szybkim tempie, następnie równocześnie z pierwszemi oznakami cofania się konjunktury osłabł, lecz od II połowy 1929 r., a zwłaszcza od początku 1930 r. przybrał znowu nieco szybsze tempo; w III kwartale r. ub. następuje zahamowanie wzrostu wkładów, a nawet lekki ich spadek; sytuacja ta utrzymuje się jeszcze na początku IV kwartału, poczem stopniowo powraca zwykły ruch wkładów przy powolnym, lecz wzrastającym tempie.

Konjunkturalne zmniejszenie produkcji i obrotów, powodujące odpływ sum, zaangażowanych w tych celach, wywołało od początku 1930 r. upłynnienie rynku pieniężnego i kapitałowego i wzrost wkładów w instytucjach kredytowych. Sprzyjała temu procesowi wzmoczona likwidacja zapasów towarowych, powstrzymanie się od inwestycji, pewna poprawa wypłacalności i t. p. Lecz działały jednocześnie czynniki hamujące: wyczerpywanie się rezerw finansowych nie tylko już rolnictwa, ale nawet silnych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, intensywne spłacanie zagranicznych kredytów towarowych przy stałej tendencji zagranicy do skracania terminów tych kredytów, ogólna tendencja do skracania terminów pożyczek, coraz częstsze przechodzenie na transakcje towarowe gotówkowe i t. p. Kiedy do tego jeszcze w połowie r. ub. (przejęciowo zresztą) produkcja w niektórych gałęziach zaczęła wykazywać ponadsezonowy wzrost i obroty zaczęły się zwiększać—czynniki, oddziałujące na ciasnotę rynku, zaczęły przeważać i w związku z tem został zahamowany i wzrost wkładów.

Działyła poza tem i przyczyny specjalne. Mianowicie, w kształtowaniu się wkładów w III kwartale i ogólnej sytuacji rynku

pieniężnego w tym czasie dużą rolę odegrały czynniki psychiczne. Wchodziła tu w grę i przedwyborcza sytuacja w Polsce, a przede wszystkim wpływ sytuacji niemieckiej. Tam wypadki polityczne wywołały zamieszanie na rynku pieniężnym i spowodowały odpływ kapitałów oraz wzrost kursu dolara. W związku z tem zjawiał się u nas zwiększony popyt na dolary ze strony zagranicy, co zbiegło się ze zwiększonym zapotrzebowaniem wewnętrznym w związku z przekazami przedsięwzięciami emigrantów—Żydów, a także wzmocnionym wycofywaniem wkładów przez banki i przedsiębiorstwa niemieckie. Nastąpiło przejściowe zakłócenie stosunków na rynku walutowym, a w związku z tem i na rynku pieniężnym i kapitałowym. Ujawniło się wycofywanie wkładów z instytucji kredytowych, zamiana wkładów złotych na dolarowe, tezauryzacja pieniędzy i odpływ pewnych sum na cele spekulacyjne. Ale już w październiku, a ostatecznie w listopadzie, nastąpiło pełne uspokojenie i instytucje kredytowe odzyskały wycofane wkłady, a nawet rozpoczął się ponowny ich wzrost.

Zauważyć jeszcze należy, że w całym II półroczu r. ub. ujawnia się szczególnie silnie odpływ wkładów rolniczych, wywołany niesłychanie ciężką sytuacją finansową rolnictwa.

Liczbowo ruch wkładów przedstawia się następująco: w latach 1926 — 1928 wkłady wzrosły z zł 5930 miljn. do zł 2.4800 miljn., w 1929 r. podniosły się w dalszym ciągu do zł 2.7471 miljn. (w II półroczu dwa razy silniej niż w I półroczu), w I półroczu 1930 r. zwyżkowały do zł 2.9321 miljn., w III kwartale 1930 r. spadły do zł 2.9234 miljn. i dopiero w IV kwartale 1930 r. ponownie wzrosły do zł 2.9881 miljn.

Trzeba podkreślić, że omawiane tu dane Gł. Urzędu Statystycznego nie obejmują gminnych kas oszczędności oraz części kas miejskich i powiatowych, tudzież szeregu spółdzielni kredytowych (przede wszystkim nie należących do związków rewizyjnych), przyczem niektóre dane są ustalone szacunkowo. Z drugiej strony, ogólna suma wkładów w instytucjach, uwzględnionych przez Gł. Urząd Stat., może być faktycznie mniejsza od uwidocznionej, gdyż przy sumowaniu nie zostały potrącone — w braku odpowiednich danych — wzajemne wkłady jednych instytucji kredytowych w drugich.

Zauważyć nadto należy, że porównanie ogólnych sum wkładów w różnych okresach czasu nie przedstawia właściwie większej wartości, gdyż suma ogólna obejmuje zarówno wkłady terminowe, na dłuższe czasem nawet terminy, jak i wkłady natychmiast płatne, a, oczywiście, zupełnie inne znaczenie mają wkłady terminowe czy oszczędnościowe, inne zaś — czekowe czy żyrowe: miarą bowiem wkładu nie jest tylko kwota, lecz i czas, na który jest on ulokowany.

Dlatego też o wiele już właściwszy obraz ruchu wkładów przedstawia następujące zestawienie (według poszczególnych rodzajów wkładów):

	31/XII 1929		30/IX 1930		31/XII 1930	
	miljn. zł	%	miljn. zł	%	miljn. zł	%
Wkłady oszczędnościowe ¹⁾	1.0180	37.1	1.2096	41.4	1.2519	41.9
Wkłady terminowe	531.6	19.3	556.9	19.1	561.5	18.8
Razem:	1.5496	56.4	1.7665	60.5	1.8134	60.7
Rachunki bieżące i żyrowe	463.0	16.9	431.0	14.7	481.9	16.1
Wkłady beztermin. i à vista	373.4	13.6	404.5	13.8	395.2	13.2
Wkłady czekowe	361.1	13.1	321.4	11.0	297.6	9.9
Razem:	1.1975	43.6	1.1569	39.5	1.1747	39.3
Ogółem:	2.7471	100.0	2.9234	100.0	2.9881	100.0

¹⁾ Wkłady w kasach oszczędności i spółdzielniach kredytowych zaliczone zostały całkowicie do oszczędnościowych (inne stanowią nieznaczne sumy).

Jak widzimy, wkłady kapitalizacyjne (oszczędnościowe i terminowe) nie przestały wzrastać, a ich udział procentowy w ogólnej sumie wkładów w ciągu 1930 r. poważnie zwiększył się; rezerwy gotówkowe (rachunki bieżące, żyrowe, czekowe, bezterminowe) obniżyły się, choć w IV kwartale nastąpił ich wzrost; zmalał też ich udział procentowy.

Najsilniej wzrosły w okresie 1930 r. wkłady oszczędnościowe, bo o 23%; poza tem zwyżkowały jeszcze wkłady terminowe (o około 5½%), wkłady bezterminowe (o około 6%) oraz wkłady na rachunkach bieżących (o około 4%); obniżyły się zaś wkłady czekowe — o około 18%.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę wkłady w poszczególnych instytucjach (względnie grupach instytucji), to uderzy nas bardzo silny wzrost w IV kwartale r. ub. wkładów w Banku Polskim (saldo rachunków żyrowych) oraz w Pocztovej Kasie Oszczędności (zarówno wkłady oszczędnościowe, jak i czekowe); poza tem wzrost wykazały wkłady w kasach oszczędności i bankach komunalnych, a minimalny także w Centralnej Kasie Spótek Rolniczych; zmniejszyły się wkłady najsilniej w bankach państwowych i oddziałach zagranicznych banków akcyjnych, bardzo nieznaczny spadek nastąpił w spółdzielniach kredytowych, wkłady zaś w bankach akcyjnych prawie nie uległy zmianie.

W ciągu całego 1930 r. spadek wkładów, ale stosunkowo nieznaczny, wykazują: banki państwowe (P. B. R. tylko o zł 0.9 miljn.), Bank Polski oraz oddziały zagranicznych banków akcyjnych; stosunkowo zaś najsilniejszy wzrost wkładów nastąpił w kasach oszczędności.

	31/XII 1929	31/XII 1930	30/IX 1930
	m i l j n. zł		
Banki akcyjne	907.5	980.3	979.6
Kasy oszczędności	446.4	560.0	582.1
Pocztowa Kasa Oszczędności	383.6	393.1	431.3
Spółdzielnie kredytowe	374.1	384.6	381.2
Bank Gospodarstwa Krajowego	254.9	277.4	238.2
Bank Polski	177.4	99.2	162.4
Państwowy Bank Rolny	70.9	82.3	70.0
Oddziały zagranicznych banków akcyjnych	76.8	77.8	71.5
Banki komunalne	52.0	63.1	66.1
Centralna Kasa Spótek Rolniczych	3.5	5.6	5.7

D.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 16 do 21 marca 1931 r.

Okres sprawozdawczy przyniósł niewielkie zmiany na rynku walut; przy tendencji niejednolitej kursy ulegały przeważnie nieznacznym wahaniom, nie wykazując też poważniejszych różnic w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego. Wyżej cenione były funty szterlingów, szylingi austriackie, liry włoskie, floreny holenderskie, korony szwedzkie oraz guldeny gdańskie, bez zmiany utrzymały się korony czeskosłowackie i leje rumuńskie, niżkowały zaś dolary, franki francuskie i szwajcarskie, belgi, korony norweskie i duńskie.

Kurs dolarów gotówkowych, którymi obroty były nadal dość ograniczone, pozostał bez zmiany na poziomie zł 8.9225 za \$ 1. W obrotach prywatnych nastąpiła minimalna niżka — do zł 8.9225 za \$ 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania ulegała w okresie sprawozdawczym niewielkim wahaniom, utrzymując się na ogół na dość niskim poziomie.

		Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Kurs w dn. 21/III
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	8'918	8'917	8'917
" " telegr.	\$ 1	8'927	8'926	—
Funty szterlingów	£ 1	43'36½	43'36¼	43'36½
Franki francuskie	100 fr.	34'93	34'92	34'92
Franki szwajcarskie	100 fr.	171'75	171'71	171'73
Belgi	100 blg.	124'42	124'33	—
Korony czeskosłowackie	100 kor.	26'44½	26'44½	26'44½
Szylingi austriackie	100 szyl.	125'48	125'42	125'48
Liry włoskie	100 lir.	46'77	46'77	46'77
Floreny holenderskie	100 fl.	357'88	357'75	357'78
Korony szwedzkie	100 kor.	239'05	239'05	—
Korony duńskie	100 kor.	238'70	238'70	—
Korony norweskie	100 kor.	238'80	238'80	—
Guldeny gdańskie	100 lei	173'40	173'40	173'40
Leje rumuńskie	100 lei	5'31	5'31	—

Dział papierów lokacyjnych państwowych nie wykazuje zbytniego ożywienia w okresie sprawozdawczym. Przy tendencji niejednorodnej kursy nie ulegały naogół większym odchyleniom, mało się też różniły od notowań końcowych okresu poprzedniego. Poprawę osiągnęły: 6% Pożyczka Dolarowa (+ ½%) i 7% Pożyczka Stabilizacyjna (+ 2%), obniżyły się: 3% Pożyczka Budowlana (- 0'75), 4% Pożyczka Inwestycyjna (sztuki - 0'50), oraz 10% Pożyczka Kolejowa (- ½%). Bez zmiany pozostał kurs 4% Pożyczki Inwestycyjnej (serje), 5% Pożyczki Konwersyjnej i 5% Pożyczki Konwersyjnej Kolejowej, jak również listów i obligacji banków państwowych.

Zainteresowanie działem listów zastawnych było nieco mniejsze; przy zmniejszonych obrotach kursy wykazują minimalne różnice w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego i kształtowały się: listów ziemskich i miejskich naogół zwyklowo, prowincjonalnych zaś zniżkowo. Listami zastawnymi w walucie obcej interesowano się bardzo mało; notowano jedynie 8% L. Z. T-wa Kredytowego Przemysłu Polskiego — po kursie dotychczasowym.

Dla obligacji panowała tendencja nieco mocniejsza; obracano VII 5½%, VI 6% oraz VIII i IX 6% Obligacjami Pożyczek Konwersyjnych m. Warszawy 1926 r., przyczem dwa ostatnie notowania wykazują zwyzkę o 1%.

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Kurs w dn. 21 III
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł.	50	45'50	45'25	—
4% " Inwestycyjna	zł w zł.	100	95'00	92'00	94'50
4% " " (serje)	zł w zł.	100	100'00	98'00	100'00
5% Pożyczka Konwersyjna	zł		51'00	49'00	49'00
5% " Konwers. Kol.	zł		46'00	46'00	—
6% " Dolarowa	\$		76'50	74'50	75'50
7% " Stabilizacyjna ¹⁾	\$		84'50	82'25	84'00
10% " Kolejowa	fr. w zł.		104'00	104'00	104'00
7% L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł.	1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	zł w zł.	1927	94'00	94'00	94'00
7% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł.	1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	zł w zł.	1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. " " " "	zł w zł.	1927	83'25	83'25	83'25
8% Obl. Bud. " " " "	zł w zł.	1924	94'00	94'00	94'00
8% Obl. " " " " " "	zł w zł.	1927	93'00	93'00	—
8% L. Z. T-wa Kredytowego Przemysłu Polskiego ²⁾	£		83'00	83'00	—
4% L. Z. T-wa Kred. Ziems.	zł		41'00	41'00	—
4½% " " " " " "	zł		52'90	52'25	52'25
4½% L. Z. T-wa Kred. m. Warsz.	zł		52'00	51'75	—
5% " " " " " "	zł		57'25	56'75	—
8% " " " " " "	zł		73'00	72'25	72'50-
					-72'25
					-72'40

8%	"	"	"	m. Częstochowy	zł	64'00	63'50	63'50
10%	"	"	"	" Lublina	zł	77'50	77'50	—
8%	"	"	"	" Łodzi	zł	67'50	67'50	67'50
5%	"	"	"	" Piotrkowa	zł	48'00	48'00	48'00
8%	"	"	"	" " "	zł	65'00	63'50	63'50
10%	"	"	"	" Radomia	zł	76'00	75'50	—
10%	"	"	"	" Siedlec	zł	75'00	74'75	—
VII	5½%	Obl. Pożyczki Konwers.		m. Warszawy 1926 r.	zł	47'25	47'25	—
VI	6%	Obl. Pożyczki Konwers.		m. Warszawy 1926 r.	zł	52'00	50'50	51'00
VIII i IX	6%	Obl. Pożyczki Konwers.		m. Warszawy 1926 r.	zł	50'50	49'50	—

ZŁOTY ZAGRANICĄ

1931	Gdańsk ¹⁾	Berlin ¹⁾	Wiedeń ¹⁾	Paryż ¹⁾	Zurych ¹⁾
16/III	57'63—57'74	46'95 — 47'15	79'55 — 79'83	—	58'20
17/ "	57'62—57'74	46'925—47'125	79'53 — 79'81	286'50	"
18/ "	57'60—57'71	—	—	—	"
19/ "	57'59—57'71	46'95 — 47'15	79'51 — 79'79	—	58'225
20/ "	57'60—57'72	46'875—47'075	—	286'50	"
21/ "	"	46'90 — 47'10	79'52 — 79'80	"	58'20

1931	Londyn ²⁾	Praga ¹⁾	New-York ¹⁾	Amsterdam ¹⁾
16 III	43'37	376'50	11'22	—
17/ "	"	377'50	11'215	—
18/ "	"	"	"	—
19/ "	43'36	"	"	—
20/ "	43'37	377'625	"	—
21/ "	"	"	"	—

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH

	Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Kurs ultimo	Obroty
(w % o/nach nominalu)				
Giełda w New-York'u				
6% pożyczka dolarowa z 1920 r.				
2 — 7/III	70 ⁵ / ₈	69 ¹ / ₄	70 ⁵ / ₈	19.000
9 — 14/III	71	70 ¹ / ₂	70 ¹ / ₂	24.000
16 — 21/III	72	71	71 ¹ / ₂	37.000
8% pożyczka z 1925 r. (Dillon, Read & Co.)				
2 — 7/III	89	87 ¹ / ₂	88	71.000
9 — 14/III	89 ¹ / ₂	88	88	55.000
16 — 21/III	89 ³ / ₈	88 ³ / ₈	89	24.000
7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.				
2 — 7/III	81 ³ / ₈	80 ¹ / ₂	81 ⁵ / ₈	278.000
9 — 14/III	83	81 ¹ / ₈	83	140.000
16 — 21/III	83	81 ¹ / ₂	82 ⁷ / ₈	94.000
7% pożyczka m. Warszawy z 1928 r.				
2 — 7/III	68	63	67 ¹ / ₈	126.000
9 — 14/III	70	67	68	64.000
16 — 21/III	69	67	69	58.000
7% pożyczka śląska z 1928 r.				
2 — 7/III	67 ¹ / ₈	62 ¹ / ₂	66	175.000
9 — 14/III	69 ¹ / ₄	66	66 ³ / ₄	76.000
16 — 21/III	69	66 ¹ / ₂	69	63.000
Giełda w Londynie				
7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.				
2 — 7/III	85'25	83'25	83'75	
9 — 14/III	84'15	82'90	83'65	
16 — 21/III	84'05	82'55	83'05	
Giełda w Zurychu				
7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.				
2 — 7/III	81'50	81'00	—	
9 — 14/III	82'00	81'75	—	
16 — 21/III	81'90	81'00	—	
Giełda w Sztokholmie				
7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.				
Styczeń 1931	78 ¹ / ₂	77	77	35.000
Luty	81 ¹ / ₂	78	80 ¹ / ₄	15.000

1) Z wyłączeniem transzy francuskiej.
2) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

1) Za zł 100.
2) Za £ 1.

Giełda w Paryżu

7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.		
2—7/III	97:30	95:90
9—14/III	98:50	97:95
16—21/III	99:55	98:75

Giełda w Medjolanie

7% pożyczka włoska z 1924 r.			Liry	
2—7/III	99:80	99:60	99:70	500
9—14/III	—	—	—	—
16—21/III	—	—	—	—

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN.

20 MARCA 1931 R. — Druga dekada marca przynosi — podobnie jak i pierwsza — deficyt walutowy, przyczem deficyt w II dekadzie był dość poważnie większy od deficytu w I dekadzie. O ile — poza tem — w I dekadzie odpływ walut spowodował obniżenie się tylko rezerw, niezaliczonych do pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań (o zł 125 miljn.), o tyle w II dekadzie dotknął on wyłącznie rezerw, wchodzących w skład pokrycia, powodując ich spadek z zł 244'6 miljn. do zł 234'2 miljn., podczas gdy rezerwy, niezaliczone do pokrycia, wzrosły jednocześnie z zł 114'7 miljn. do zł 115'4 miljn.

Drugi składnik pokrycia obiegu i zobowiązań — zapas złota — zwiększył się w dekadzie sprawozdawczej dzięki zwyktemu drobnemu skupowi złota (głównie w monetach), dokonywanemu przez oddziały Banku; zwykła wyniosła zł 0'06 miljn. i dotyczyła, oczywiście, tylko zapasu złota, znajdującego się w skarbcu Banku, który wzrósł z zł 485'35 miljn. do zł 485'42 miljn., podczas gdy zapas złota, znajdującego się zagranicą, pozostał w dalszym ciągu niezmienny w wys. zł 77'4 miljn.

Zmiany w stanie pokrycia złoto-walutowego obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań w pierwszych 2 dekadach marca r. b. ilustruje następujące zestawienie (w tys. zł):

	28/II	10/III	20/III
Złoto	562.694	562.751	562.816
Waluty i dewizy netto	244.349	244.639	234.195
Razem:	807.043	807.390	797.011

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań powyższe pokrycie złoto-walutowe stanowiło w dn. 20/III 57'87%, gdw w dn. 10/III 57'17% i w dn. 28/II 55'53% (statutowe minimum 40%). Samo pokrycie złotem wynosiło: w dn. 20/III 40'88%, w dn. 10/III 39'85%, w dn. 28/II 38'72% (statutowe minimum 30%).

Wzrost procentu pokrycia w II dekadzie marca mimo niższej sumy pokrycia (rezerw) tłumaczy się jednoczesnym poważnym zmniejszeniem się sumy obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku, mianowicie z zł 1.412'3 miljn. do zł 1.376'8 miljn.

Zmniejszenie dotyczy wyłącznie obiegu banknotów, który obniżył się o zł 50'1 miljn. do zł 1.147'1 miljn., podczas gdy drugi składnik powyższej sumy — natychmiast płatne zobowiązania — wykazał w II dekadzie marca wzrost o zł 14'6 miljn. do zł 229'8 miljn.

Wzrost zobowiązań powstał wyłącznie wskutek wyższej lokat na rachunkach żywych (z zł 190'8 miljn. do zł 205'7 miljn.), gdy z pozostałych pozycji — rachunek Skarbu na zakup srebra wykazał saldo wciąż niezmiennie w wys. zł 130 miljn., podobnie zresztą jak rachunek państwowego funduszu kredytowego (saldo zł 1'0 miljn.), a saldo pozycji „różne rachunki” obniżyło się z zł 10'3 miljn. do zł 10'1 miljn.

Z lokat żywych wzrost w dekadzie sprawozdawczej wykazały zarówno lokaty na rachunkach prywatnych (z zł 170'8 miljn. do zł 176'7 miljn.), jak i lokaty kas skarbowych, które z rekordowo niskiego poziomu zł 20'1 miljn. (w dn. 10/III) podniosły się do zł 29'0 miljn. (w dn. 20/II zł 54'7 miljn.).

Spadek obiegu biletów Banku w II dekadzie marca o przeszło 4% — do poziomu nieco tylko wyższego niż w dn. 20/II r. b. (zł 1.147'1 miljn. wobec zł 1.139'2 miljn.), a znacznie niższego niż w dn. 20/III 1930 r. (zł 1.201'1 miljn.) — stanowi z jednej strony odpowiednik wzrostu lokat na rachunkach żywych, z drugiej zaś — został spowodowany znacznym odpływem walut z Banku i skurczeniem się kredytów Banku.

Suma kredytów dyskontowanych wykorzystanych (suma weksli w portfelu), która w I dekadzie marca zmniejszała się bardzo silnie, wykazała w I dekadzie mniej poważną niżkę, bo o zł 4'7

miljn. do zł 567'5 miljn., czyli do poziomu niższego niż w dn. 20/II r. b., kiedy wynosiła zł 591'6 miljn., a tem bardziej niż w dn. 20/III 1930 r., kiedy stanowiła zł 630'2 miljn. Suma pożyczek zastawowych również zmniejszała, mianowicie o zł 3'4 miljn. do zł 78'7 miljn., wykazując również poziom niższy niż w dn. 20/II r. b. (zł 84'9 miljn.).

Z innych pozycji bankowego pokrycia obiegu — suma weksli zagranicznych wykazała spadek — o zł 7'6 miljn. do zł 89'2 miljn., zapas monet srebrnych i bilonu, przejętych przez Skarb na własność, zwiększył się zaledwie o zł 0'2 miljn. do zł 20'0 miljn., zapas papierów procentowych własnych zwiększył o zł 0'2 miljn. do zł 12'1 miljn.

Całe pokrycie bankowe obiegu przedstawiało się następująco (w tys. zł):

	28/II	10/III	20/III
Weksle	598.570	576.105	567.453
Weksle zagraniczne	98.574	96.870	89.229
Polskie monety srebrne i bilon	12.263	19.834	19.991
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	85.275	82.082	78.713
Papiery proc. własne	11.605	11.892	12.080
Razem:	806.287	782.783	767.466

Obieg pieniędzy skarbowych, ujawniający stale stosunkowo znacznie mniejsze niż obieg biletów Banku wahania, wykazał w dekadzie sprawozdawczej spadek zaledwie o zł 3'6 miljn. do zł 232'2 miljn. Na sumę tę składa się: 1) obieg biletów państwowych (5-złotowych) w wys. zł 1'4 miljn. (w dn. 10/III zł 1'5 miljn.), 2) obieg biletów zdawkowych (5- i 2-złotowych) w wys. zł 1'1 miljn. (w dn. 10/III zł 1'1 miljn.), 3) obieg monet srebrnych (5-, 2- i 1-złotowych) w wys. zł 158'4 miljn. (w dn. 10/III zł 160'8 miljn.), 4) obieg bilonu brązowego i niklowego w wys. zł 71'2 miljn. (w dn. 10/III zł 72'5 miljn.). Bilety państwowe i zdawkowe są właściwie już od dłuższego czasu wycofane z obiegu, ale podlegają jeszcze wymianie.

AKTYWA

ZŁOTO w skarbcu	zł 485.420.580—	
„ zagranicą	77.395.709'57	
	zł 562.816.289'57	
PIENIĄDZE I NALEŻN. ZAGRAN.	zł 234.195.177'65	zł 797.011.467'22
PIENIĄDZE I NALEŻN. ZAGR., niezaliczone do pokrycia	115.384.939'59	
POLSKIE MONETY SREBRNE I BILON	19.990.826'55	
PORTFEL WEKSŁOWY	567.452.725'81	
POŻYCZKI ZASTAWOWE	78.712.787'95	
PAPIERY PROCENTOWE WŁASNE	12.080.140'68	
PAPIERY FUNDUSZU ZAPASOWEGO	90.829.936'31	
NIERUCHOMOŚCI	20.000.000—	
INNE AKTYWA	97.976.406'95	
	zł 1,799,439,231'06	

PASYWA

KAPITAŁ ZAKŁADOWY	zł 150.000.000—	
FUNDUSZ ZAPASOWY	114.000.000—	
NATYCHM. PŁATNE ZOBOWIĄZANIA:		
a) rachunki żywe kas państwowych	zł 29.027.317'29	
b) pozostałe rachunki żywe	176.684.710'56	
c) rachunek Skarbu na zakup srebra	13.000.000—	
d) rachunek państw. funduszu kredyt.	1.009.910'99	
e) różne rachunki	10.054.115'71	
	zł 229,776,054'55	
OBIEG BILETÓW BANKOWYCH	1,147,070,630—	zł 1,376,846,684'55
INNE PASYWA	158,592,546'51	
	zł 1,799,439,231'06	

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIEŚCIEN POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

POROZUMIENIE CELNE NIEMIECKO - AUSTRJACKIE. —

W czasie pobytu w Wiedniu Ministra Spraw Zagr. Rzeszy Niemieckiej Dr. Curtiusa nastąpiła pomiędzy nim a Wicekanclerzem austriackim Dr. Schoberem wymiana not, stwierdzających postanowienie obu państw zawarcie unji celnej. Protokół odnośny zapowiada, że zawarty będzie odpowiedni traktat, ważny na lat 3, a następnie przedłużany mechanicznie, o ile nie nastąpi wymówienie roczne w drodze ustawy; jednocześnie opracowana będzie wspólna ustawa i taryfa celna, nastąpi nowe uregulowanie spraw weterynaryjnych, komunikacyjnych i transportowych etc. W samym traktacie zawarte być mają postanowienia, uchylające wszelkie zakazy przywozu i wywozu w obrocie między obu państwami, regulujące prawa osób fizycznych i prawnych i t. p., zasadniczą zaś jego treścią ma być zniesienie cel wewnątrznych i uzgodnienie ich polityki handlowej wobec państw trzecich. Każde z państw ma zasadniczo utrzymać prawo zawierania indywidualnych traktatów handlowych, jednak z zastrzeżeniem, że nie będą one sprzeczne z interesami drugiej strony, przyczem przewidziane jest też zawieranie traktatów wspólnych; traktaty obecnie obowiązujące Austrię lub Niemcy mają być na czas uzgodnione w mającym się zawrzeć traktatem unji. Administracja celna ma być wykonywana przez każde państwo odrębnie, dochody celne będą rozdzielane wedle specjalnego klucza; protokół zawiera też uwagę, że powzięte będą zarządzenia, mające na celu utrzymanie w mocy zabezpieczeń na dochodach celnych, udzielonych przy okazji pożyczek zagranicznych, co związane jest oczywiście z zobowiązaniami Austrii z racji pożyczki Ligi Narodów.

Protokół wiedeński wywołał niezwykle żywy oddźwięk w prasie całego świata, spotykając się z przyjęciem nieprzychylnym wszędzie z wyjątkiem Niemiec, również bowiem w Austrii prasa omawia go z licznymi naogół zastrzeżeniami. Sprawie tej, posiadającej pierwszorzędne znaczenie również dla Polski, poświęćmy w następnym numerze naszego tygodnika obszerniejsze artykuły.

CZESKOSŁOWACKO - NIEMIECKI UKŁAD WĘGLOWY. —

Po długotrwałych pertraktacjach został podpisany dn. 6 marca r. b. w Berlinie czeskosłowacko-niemiecki układ węglowy, który zastąpi po 1 kwietnia 1931 r. obowiązujące do tego dnia prowizorium. Układ został zawarty na przeciąg jednego roku, t. j. do dn. 31 marca 1932 r. z tem, że jego moc obowiązującą przedłuża się automatycznie o jeden rok, o ile żadna ze stron zainteresowanych nie zgłosi żądania zmian.

Układ powyższy przyznaje Niemcom kontyngent importowy w wysokości 115 tys. t węgla kamiennego miesięcznie, przy czem niewyzyskane w poszczególnych miesiącach ilości będą mogły być importowane tylko do wysokości $\frac{1}{3}$ kontyngentu miesięcznego i to tylko wtedy, gdyby to nie pociągnęło szkód dla przemysłu węglowego drugiej strony.

Niemcy na mocy nowej umowy będą miały prawo wyzyskać swój kontyngent miesięczny niezależnie od tego, czy Czechosłowacja wyzyska w całości przyznany jej przez Niemcy kontyngent węgla brunatnego w wysokości 230 tys. t miesięcznie (stosunek importu niemieckiego do czeskosłowackiego — 1:2).

Ilości ponadkontyngentowe kompensują się w tym samym stosunku, co kontyngenty.

Niemieckie sfery gospodarcze oceniają układ powyższy jako korzystniejszy od wygasającego z dniem 1 kwietnia prowizorium z uwagi na to, iż udało się Niemcom przeforsować zasadę stałego kontyngentu importowego na węgiel kamienny, niezależnie od wysokości eksportu czeskosłowackiego węgla brunatnego do Niemiec. Natomiast postanowienia, dotyczące przekroczeń kontyngentów, są dla Niemiec mniej korzystne.

Poza tem układ zawiera również postanowienia, wykluczające stosowanie dumpingu między stronami.

T. K.

NIEMCY

SPRZEDAŻ TABORU KOLEJOWEGO DO Z. S. R. R. —

W najbliższym czasie zostaną zapewne ukończone pertraktacje o sprzedaż Sowietom lokomotyw i wagonów, należących do kolei Rzeszy, pozostało bowiem do rozwiązania jedynie zagadnienie sfinansowania tej transakcji, t. j. uzyskania gwarancji rządowej. Sprzedaż ma objąć 500 lokomotyw i 10.000 wagonów, nieużytkowanych obecnie przez koleje Rzeszy, które posiadają jeszcze parokrotnie większy nadmiar taboru. Dla Sowietów ważnym czynnikiem dodatnim jest możność otrzymania tego taboru znacznie wcześniej, aniżeli miałyby to miejsce przy nowem zamówieniu. Kwestja techniczna zmienienia rozstawienia kół będzie mogła być załatwiona bez większych trudności i szybko, przyczem przeróbka ta, dokonana przez fabryki niemieckie, zwiększy doraźnie ich obroty o parę milionów RM. Pośrednią korzyścią dla przemysłu niemieckiego będzie przyspieszenie momentu, w którym koleje Rzeszy będą mogły poczynić większe zamówienia na swe potrzeby wewnętrzne. Transakcja ta pozostaje w związku z niedawnym wyjazdem przemysłowców niemieckich do Z. S. R. R., przyczem wyjaśnia się, że uzyskane wówczas zamówienia na globalną sumę RM 300 miljn. nie będą dotyczyły nowego materiału kolejowego.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE W 1930 R. —

W 1930 r. zbudowano

w Niemczech w miastach wielkich i średnich 162.000 nowych mieszkań, z czego 58% przypada na związki budowlane, 8% na instytucje publiczne, urzędy i t. p., i 34% na przedsiębiorców prywatnych. Zaznaczył się więc, podobnie jak w 1929 r., wzrost ilości budowli, wykonanych przez związki budowlane, podczas gdy budownictwo prywatne osłabło. Związki budowlane przeważnie mieszkania małe, które wyniosły 57% liczby ogólnej, podczas gdy w budowlach, dokonywanych indywidualnie, 53% przypada na mieszkania średnie; wszelako dane te wykazują poważne różnice w poszczególnych miastach, z tą wyraźną tendencją, iż w mniejszych miastach przeważają również małe mieszkania. Działalność związków budowlanych okazała się najżywszą w prowincjach południowych; budownictwo prywatne okazało się najsłabszym w Badenji, gdzie reprezentowało ono 50% ogółu wybudowanych mieszkań.

ŚWINIE LITEWSKIE NA RYNKU POŁUDNIOWO - NIEMIECKIM. —

Import świń litewskich do Niemiec nie jest kontyngentowany, natomiast istnieje postanowienie, w myśl których świnię tego pochodzenia mogą być bite tylko w rzeźniach nadmorskich, w Berlinie, Dreźnie i Frankfurcie nad Menem. Korzystając z tej sytuacji jedna z firm frankfurckich, a mianowicie Gebrüder Schütz, importowała od pewnego czasu i dokonywała uboju znacznych ilości świń z Litwy, doprowadzając do 1.300 sztuk tygodniowo, przyczem towar ten okazywał się wielce konkurencyjnym wobec mięsa pochodzenia niemieckiego. Działalność firmy stworzyła wprost katastrofalną sytuację dla miejscowych handlarzy świń niemieckich i spowodowała pertraktacje między obu zainteresowanymi stronami; w początku b. m. doszło do umowy dołrowolnej, w myśl której firma Gebr. Schütz zobowiązała się importować z Litwy nie więcej jak 200 sztuk świń tygodniowo, przyczem sprzedaż ograniczać się będzie do rynków Niemiec południowych. Jednocześnie firma Gebr. Schütz rozpoczęła importować świnię litewską do Saarbrücken w Zagłębiu Saary, dokonując tam uboju i kierując towar do Francji i na miejscowy rynek. Zaznaczyć należy, że wspomniana firma dostarcza do Francji, Belgji i Zagłębia Saary również wieprzowinę niemiecką, jednak uzyskiwane ceny nie są dosyć konkurencyjne, mimo premij eksportowej w wysokości RM 0'27 od kg.

WŁOCHY

SYTUACJA GOSPODARCZA. —

Wysoki stosunkowo odsetek, jaki jest udziałem Włoch w ogólnym handlu międzynarodowym, nie mógł pozostać bez wpływu na rozmiary i natężenie depresji gospodarczej kraju, a to w obliczu ostrego w swym przebiegu kryzysu światowego. Właściwości geograficzne kraju sprawiają, że zdany jest on w przywozie surowców

przemysłowych, a częściowo i rolnych, na zagranicę, podczas gdy z drugiej strony przemysł, rozbudowany znacznie ponad potrzeby rynku wewnętrznego, musi dla całkowitego wykorzystania swych zdolności przetwórczych szukać źródeł zbytu poza granicami Włoch. Ten stan rzeczy, zwykle określane jako niepomyślny z punktu widzenia tak wielkiem powodzeniem cieszącej się w okresie powojennym zasady samowystarczalności, w obliczu specyficznych przejawów obecnego położenia gospodarczego świata nie jest pozbawiony pewnych momentów dodatnich. Naturalnie nie odnosi się to do strony wywozowej handlu zagranicznego Włoch, która, wskutek zmniejszającej się pojemności zagranicznych rynków zbytu, wykazuje stałą tendencję zniżkową, obniżając się do 121 milj. lir., wykazanych w r. ub., wobec 152 milj. w 1929 r. Niewątpliwie część tych strat na wartości wywiezionych towarów przypisać należy niższemu w roku bieżącym cenom, uzyskiwanym za towary eksportowane. W tej również tendencji cen tkwi niewątpliwa korzyść dla życia gospodarczego kraju, wynikająca z omówionej struktury bilansu handlowego Włoch: spadek cen surowców na rynkach międzynarodowych, silniejszy od zniżki cen wyrobów przemysłowych, pozwolił na znaczne potanie przywozu.

Ten pomyślny dla kraju układ rzeczy pozostałby niewątpliwie niewykorzystany w całej pełni, gdyby nie równoczesna akcja Rządu włoskiego, zmierzająca do obniżenia i pozostałych kosztów składowych produkcji. Zagadnienie zniżki cen, dość skomplikowane w swej istocie i w skutkach, w części tylko było dostępne bezpośrednio wpływowi działalności Rządu; najistotniejsze elementy mogły ulec zmianie tylko pod wpływem pośredniej interwencji czynników miarodajnych. Symbolicznym niejako w tej akcji rządowej było obniżenie płac wszystkich pracowników państwowych o 12%, choć poza tem posunięciem kryły się bardzo poważne momenty natury fiskalnej, a mianowicie zwiększający się stale deficyt budżetowy, szacowany w połowie grudnia r. ub. na 900 milj. lir.

Akcja rządowa zniżyła poszczególnych elementów kosztów produkcji i cen, pokrywającą się z ogólną tendencją koniunkturalną, znacznie przyspieszyła tempo dokonywających się samorzutnie procesów. Wskaźnik cen hurtowych, obliczony przez Medjolańską Izbę Gospodarczą przy podstawie 1913 = 100, spadł w II tygodniu lutego r. b. do 358,2, wobec 364,1 w I tygodniu stycznia r. b. i 444,5 w przecięciu lutego 1930 r. Równocześnie obniżył się wskaźnik kosztów utrzymania (obliczany przy podstawie 1927 = 100) z 93,2 w styczniu r. ub., do 88,2 w tym samym miesiącu r. b.

Obniżony w styczniu o 5,4% wskaźnik kosztów utrzymania niewątpliwie w pewnej części złagodził zmniejszenie się zdolności nabywczych warstw robotniczych i urzędniczych, dotkniętych zniżką płac nominalnych. Z drugiej strony akcja rządowa, zmierzająca do zastąpienia zasilków, wydawanych bezrobotnym, przez zatrudnienie ich przy robotach publicznych, w pewnej mierze kompensuje skutki koniunkturalne i sezonowo narastającego bezrobocia. Z tych względów liczba bezrobotnych, sięgająca 722,6 tys. w styczniu r. b. wobec 466,2 tysięcy w analogicznym czasie r. ub., jest jednak stosunkowo niższa w porównaniu z bezrobociem w innych

uprzemysłowionych krajach. Największą grupę bezrobotnych stanowią zwolnieni przez przemysł mineralny i budowlany, z kolei pracownicy rolni, włókiennicy i t. d.

Na zwiększenie się bezrobocia prócz momentów sezonowych wpływa w dalszym ciągu obniżający się poziom działalności gospodarczej kraju. Produkcja stali, nieco zwiększona w styczniu z przyczyn natury sezonowej i jako wyrównanie silnego grudniowego spadku, osiągnęła w tym miesiącu 120,0 tys. t, wobec 142,7 tys. t w styczniu r. ub.; ogółem wytwórczość w r. ub. wyniosła 1,774,1 tys. t, wobec 2,142,8 tys., wyprodukowanych w 1929 r. Analogiczne liczby rocznej produkcji żelaza surowego wynoszą: 534,3 tys. w r. ub. wobec 678,5 tys. w 1929 r. Wytwórczość sztucznego jedwabiu, wykazującą w II połowie r. ub. pewną tendencję zwyżkową, osiągnęła w 1930 r. 30,1 milj. kg wobec 32,3 milj. w 1929 r. Równoległe ulegają silnemu kurczeniu się obroty towarowe; w styczniu r. b. przewozy kolejowe osiągnęły 3,493 tys. t — wobec 4,404 tys. t w styczniu r. ub. Spadek obrotów z zagranicą wywołał zmniejszenie się ogólnego obrotu towarowego portu w Genui z 651 tys. t w styczniu 1930 r. do 543 tys. w tym samym czasie r. b.

Obniżający się poziom obrotów towarowych, zarówno w kraju, jak i z zagranicą, oraz równoległy spadek cen wywołał spadek zapotrzebowania środków obrotowych. Obieg banknotów Banca d'Italia, wynoszący 16,6 milj. lir. w styczniu 1929 r., spadł do 16,3 milj. w styczniu 1930 r. i 15,2 milj. w styczniu r. b. Portfel weksli krajowych w instytucji emisyjnej wyniósł na ultimo 1930 r. 3,9 milj. lir. — wobec 4,3 milj. w końcu 1929 r. Zmniejszone w ten sposób zapotrzebowanie kredytowe oraz pewien dopływ pieniędzy zagranicznych wpłynęły pomyślnie na odprężenie wewnętrznego rynku pieniężnego; prywatna stopa dyskontowa obniżyła się w styczniu r. b. do 5½ — 5¼%, wobec 6½ — 7%, pobieranych w styczniu r. ub., rentowność zaś 3½-procentowych obligacji państwowych spadła w tym samym czasie z 5,28% do 5,00%. Zniżkująca rentowność państwowych walorów kredytu długoterminowego, wskazująca na zwiększoną tendencję lokowania w tej formie oszczędności szerokich mas, bynajmniej nie przesądza kwestii ożywienia rynku kredytu długoterminowego, pozostając raczej w związku z depresją, panującą na giełdzie papierów dywidendowych. Rozmiary zapotrzebowania kapitałowego kraju pozostają w dalszym ciągu nader słabe; w 1929 r. założono 2,420 nowych spółek akcyjnych z kapitałem 823,9 milj. lir., podczas gdy w r. ub. ilość ta spadła do 2,234 spółek, absorbujących tylko 584,0 milj. lir. kapitału. Natomiast pewną poprawę zaobserwowano doniedawna w zakresie oczyszczania rynku od słabszych gospodarzo jednostek; liczba upadłości wykazywała w ciągu II półrocza tendencję zniżkową, osiągając w grudniu r. ub. 870, wobec 1,239 w lipcu 1930 r. (maksymum) i 1,084 w grudniu 1929 r. Natomiast styczeń wykazał ponowny wzrost do 930. Podobną tendencję zaobserwowano w zakresie protestów wekslowych z tą różnicą, że powrót fali zwyżkowej zaobserwowano już w grudniu; styczeń wykazał dalszy wzrost, do 96,4 tys. sztuk, wobec 82,6 tys. w analogicznym miesiącu r. ub.

Te niepomyślne, charakteryzujące dalsze pogłębianie się depresji koniunkturalnej objawy działalności gospodarczej

kraju nie pozostały bez wpływu na czułą pod tym względem giełdę papierów dywidendowych; wskaźnik 20 akcji przemysłowych, obliczony przy podstawie 1913 = 100, wykazuje w dalszym ciągu silną tendencję zniżkową, datującą się od ostatniego kwartału 1929 r., od czasów deruty nowojorskiej. W grudniu r. ub. wskaźnik ten osiągnął 149 wobec 194 w 1929 r. i 231 w 1928 r. Objawy pewnego polepszenia, zaobserwowane na głównych giełdach międzynarodowych z New-Yorkiem na czele, podniosły w ciągu stycznia i lutego poziom kursów zaledwie o 3 punkty — do 152.

Zagadnienie poprawy konjunktury we Włoszech pozostaje w dalszym ciągu uzależnione od ukształtowania się rozmiarów międzynarodowego obrotu towarowego, a więc od polepszenia się ogólnej sytuacji gospodarczej świata. Wysiłki, czynione przez Rząd, zarówno w zakresie cen, jak i w forsowaniu robót publicznych, niezależnie od ograniczonych obecnie możliwości budżetowych mogą co najwyżej wpłynąć na przygotowanie przejścia do następnej fazy konjunktury, względnie złagodzić ostrość przebiegu fazy obecnej. Wątpić jednak należy, aby zdołano w ten sposób, niezależnie od konjunktury światowej, wywołać w najbliższej przyszłości znaczniejsze podniesienie się poziomu działalności gospodarczej kraju.

M. I. D.

TARGI MEDJOLAŃSKIE ORAZ WYSTAWA ZOOTECHNICZNA.

— XII Targi Medjolańskie trwać będą w tym roku, tak samo jak w latach poprzednich, od 12 do 27 kwietnia. W tym roku Targi nie wprowadzają same specjalnych nowości, a to głównie z powodu ogólnego kryzysu gospodarczego.

Jednakowoż z okazji tych Targów odbędą się różne kongresy i wystawy, a m. in. Międzynarodowy Kongres Techniki Sanitarnej oraz Higieny Urbanistycznej; kongres ten będzie uzupełniony międzynarodową wystawą z tej dziedziny, podzieloną na 7 poszczególnych grup działów, związanych z techniką sanitarną i higieną urbanistyczną. Udział w Kongresie będą brać delegaci rządowi, prowincyj i miast.

Również podczas Targów odbędzie się pokaz międzynarodowy ruchu miejskiego, w celu zebrania wszystkich dotychczas na świecie przyjętych sposobów regulowania ruchu, jak sygnałów automatycznych, świetlnych i wogóle wszystkich aparatów, nadających się dla ochrony i bezpieczeństwa ruchu.

Również urządzany jest specjalny dział dla międzynarodowego pokazów fotograficznego. W specjalnym pawilonie fabrykanci wszelkich materiałów, związanych z fotografią, będą mogli wystawić swoje wyroby. Wystawa ta podzielona będzie na 6 sekcji: fotografia artystyczna, turystyczna i napowietrzna, przyrodnicza i naukowa, zastosowanie techniczne fotografii i fotomechaniczna (fotografia kolorowa, fotografia reklamowa).

Wystawa zabawek włoskich będzie w tym roku zorganizowana w jednym pawilonie przez związek narodowy drobnego przemysłu.

Polskę interesuje głównie wystawa zootechniczna, która odbędzie się po raz trzeci w tym roku. Na wystawę tę dopuszczone jest także bydło zagraniczne — tak hodowlane, jak i rzeźne. W dziale hodowlanym mają wziąć udział: Anglja

Holandja, Niemcy, Francja i Szwajcaria, a w dziale rzeźnym — Węgry i Polska.

Koszty dopuszczenia na wystawę wynoszą 50 lirów od sztuki; Targi Medjolańskie dają pomieszczenia i słomę oraz zaimują się utrzymaniem czystości w obozach, natomiast wyżywienie bydła odbywa się staraniem i kosztem wystawcy. W r. ub. utrzymanie kosztowało 11 lirów dziennie, jednakże, z powodu spadku ceny na paszę, w tym roku prawdopodobnie będzie ono tańsze.

Transport bydła korzysta ze zniżki w drodze powrotnej, co dla Polski jest obojętne, gdyż bydło z działu rzeźnego będzie sprzedane na miejscu.

Wagony, przeznaczone na wystawę na Targach Medjolańskich, przychodzą na stację Musocco, z której na miejsce Targów przechodzić muszą przez teren prywatny, z którego to tytułu każdy wagon opłaca 127 lirów, oprócz normalnych kosztów transportu.

Zarząd Targów, wychodząc z założenia, że pokaz bydła nie będzie właściwie wystawą, lecz targiem, pozwala na sprzedaż bydła, i to z wolnej ręki, bez żadnego narzuconego pośrednika, tak że każdy właściciel będzie mógł byłą sam sprzedawać lub poierzyć sprzedaż któremuś z komisjonerów czy innej osobie. Zatem koszty, związane z wystawą, nie będą o wiele większe od kosztów przy sprzedaży bydła w halach targowych rzeźnych, gdyż odpadają wszystkie obowiązujące bardzo wysokie opłaty na targowisku.

Oczywiście, wystawne bydło musi być zaopatrzone w świadectwa sanitarne, wystawione po dłuższej obserwacji.

Do jury należyć będzie 2 Włochów; jak sądzić można z ogólnej listy osób, powołanych do jury, wszyscy członkowie są profesorami albo wyższymi urzędnikami rolnictwa. Poza tem kraj wystawiający ma prawo przysłać do jury swojego przedstawiciela dla oceny swojego bydła, ale na własny koszt, gdyż Targi Medjolańskie żadnych kosztów z tego tytułu na siebie nie biorą. Jako nagrody przewidziane są listy pochwalne, dyplomy, medale lub ew. puchary za poszczególne sztuki.

Data pokazu zootechnicznego działu bydła ustalono na 21—27 kwietnia, tak dla bydła rzeźnego, jak i hodowlanego.

Jednym z działów wystawy zootechnicznej na Targach Medjolańskich jest wystawa drobiu, która odbędzie się między 12 a 19 kwietnia.

SZWECJA

RYNEK EMISYJNY. — W r. ub. nowe emisje wyniosły w Szwecji sumę Kor. 894'3 miljn., co przewyższa rekordowy dotąd rok 1921, w którym emisje wyniosły zaledwie Kor. 406'6 miljn.; również wykup obligacji okazał się rekordowym z sumą Kor. 758'7 miljn., co znaczy, że stan emisji, obliczony netto, zwiększył się w r. ub. o Kor. 135'6 miljn. Całkowita wartość walorów, emitowanych w Szwecji i znajdujących się dotąd na rynku, obliczana jest na Kor. 4.945 miljn. Z ważniejszych operacji wymienić należy konwersję państwowej pożyczki 5%-owej na 4½%-ową; suma tej pożyczki wynosi Kor. 445 miljn., co porównać należy z liczbami, wskazanymi powyżej. Emisje papierów zagranicznych były stosunkowo niewielkie, największą transakcją była

szwedzka transza pożyczki Young'a na sumę Kor. 44 miljn., emisje innych państw skandynawskich i Belgii wyniosły razem Kor. 56'5 miljn.

HOLANDJA

RYNEK EMISYJNY — Pomimo że r. ub. upłynął pod znakiem przesilenia, działalność emisyjna rynku holenderskiego w 1930 r. nie tylko że nie wykazała spadku, ale przeciwnie wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego, a mianowicie z Hfl. 463 miljn. w 1929 r. do Hfl. 528 miljn. w 1930 r. Z wyjątkiem 1928 r., który był rokiem wyjątkowym, globalna kwota emisji r. ub. jest najwyższą, jaką rynek holenderski wykazał się w dziedzinie emisji od ostatnich dziesięciu lat.

Jest rzeczą charakterystyczną, że wzrost pojemności rynku holenderskiego zaznaczył się w odniesieniu do emisji nie krajowych, a zagranicznych, które z Hfl. 138 miljn. w 1929 r. wzrosły raptownie do Hfl. 238 miljn. w 1930 r. Natomiast emisje holenderskie spadły w przybliżeniu o 10%, to znaczy Hfl. 325 w 1929 r. na Hfl. 289 miljn. w r. ub.

Jak zwykle podczas okresów depresji giełdowej, obecne przesilenie wyraziło się we wzmożonej ilości emisji na korzyść rządów, samorządów i korporacji, a natomiast w spadku emisji na korzyść towarzystw i firm prywatnych. Należy również zaznaczyć, że z tych samych powodów działalność emisyjna rynku holenderskiego dotyczyła raczej obligacji aniżeli akcji. O ile w 1929 r. udział obligacji w globalnej liczbie emisji wynosił 36'9%, to w r. ub. udział ten doszedł do 94'9%. Jest to po wojnie, z wyjątkiem 1922 r., najwyższa liczba, osiągnięta dla obligacji na rynku holenderskim. Wprawdzie należy przypisać, że do tego wyjątkowego stanu rzeczy przyczyniła się emisja transz holenderskiej pożyczki Young'a, która wyniosła efektywnie Hfl. 65'7 miljn. Pierwszorzędne pożyczki holenderskie miejskie i samorządowe emitowane były parę punktów niżej wartości nominalnej, przy stopie 4%, zamiast 4½%, jak poprzednio. Oprocentowanie obligacji pierwszorzędnych towarzystw holenderskich wynosiło w r. ub. zaledwie ½% do 1% maksymalnie wzwzód od powyższego. Wśród emisji zagranicznych największym stosunkowo powodzeniem cieszyły się emisje belgijskie. Co się zaś tyczy emisji niemieckich, które, jak wiadomo, na rynku holenderskim zajmują pierwsze miejsce, to należy stwierdzić, że w r. ub. poza 5½% pożyczką Young'a, która zresztą nie była wielkim sukcesem, próby tych emisji spotykały się z uprzedzeniem i niechęcią, tak że z końcem 1930 r. emisje te nawet całkowicie ustały. Ze względu na załamanie się światowych cen surowców ucierpiały bardzo na rynku holenderskim walory republik Ameryki Południowej, co spowodowało zahamowanie prawie kompletne odpływu kapitałów do tych ostatnich.

IRLANDJA

SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSOWA. — Dziesięć lat upłynęło od czasu ukończenia wojen domowych i dziś Wolne Państwo Irlandzkie jest krajem spokojnym, rozwijającym się, którego sytuacja finansowa i gospodarcza, nawet w obecnej dobie kryzysu, przedstawia się względnie pomyślnie, w każdym razie po-

myślniej stosunkowo niż sytuacja Anglii. Przedewszystkiem osłabił znacznie irlandzki ruch emigracyjny. Ludność znajduje na swoim terytorjum środki niezbędne do życia, a liczba bezrobotnych wznosiła z końcem r. ub. 25.600 wobec 22.850 w analogicznym okresie 1929 r. Przedstawia to zaledwie 4¼% ludności pracującej i świadczy o tem, że depresja światowa niezbyt silnie dotknęła Irlandję (poza Ulsterem).

Handel zagraniczny za okres 12-miesięczny, który upłynął 31 października r. ub., przedstawiał wartość £ 105 miljn., co oznacza zniżkę o £ 3'3 miljn. w stosunku do roku poprzedniego. Przewóz zmalał z £ 61'3 miljn. do £ 57'9 miljn., wywóz wyniósł £ 47'4 miljn. wobec £ 47'7 w roku poprzednim. W konsekwencji deficyt bilansu handlowego zmalał z £ 14'1 miljn. do £ 10'5 miljn.

Repartycja geograficzna obrotów handlowych nie uległa większym zmianom. Anglja ciągle dominuje jako główny dostawca i odbiorca. Wywóz do Stanów Zjednoczonych wzrósł o £ ½ miljn., czyli o blisko 50%, głównie dzięki wywozowi traktorów Forda, który założył fabryki w Cork, udzielając im monopolu fabrykacji na świat cały. W ciągu pierwszych 10 miesięcy 1930 r. wartość sprzedanych traktorów zagranicę wyniosła £ 1'6 miljn., a części składowych — £ 0'9 miljn. Rząd irlandzki oświadcza, że zmniejszenie importu nastąpiło dzięki stopniowemu wprowadzeniu taryfy celnej w Irlandję. Wprowadzono mianowicie opłaty celne na różnego rodzaju towary, dotychczas od opłat tych wolne, jak: tytoń, wyroby wełniane, buciki, mydła, karoserje automobilowe, cukier, wyroby cukrowe, masło, koszuły, szcztolki i t. p.

Według informacji oficjalnych, wprowadzenie tych opłat celnych dało zatrudnienie 13 tys. obywatelom irlandzkim. I tak, po wprowadzeniu ceł liczba robotników, zatrudnionych w przemyśle tytoniowym, wzrosła z 500 do 2.000, w przemyśle obuwanym — z 250 do 1.200, w przemyśle bieliznianym — z 400 do 1.700. Dane te wyglądają na obronę protekcjonizmu i posiadają względną wartość. Przewóz obuwia mimo wszystko wzrósł w 1930 r., dosięgając £ 1'5 miljn. W eksporcie pomyślną pozycję przedstawia wzrost wywozu żywej trzody, który przedstawiał wartość £ 18 miljn., czyli o 9% więcej niż w 1929 r. Natomiast wywóz artykułów żywnościowych zmalał o £ 2'5 miljn.

Sytuacja finansowa kraju jest względnie pomyślna, zwłaszcza w porównaniu z Anglią. Biorąc pod uwagę niepewne aktywa, zaliczki na lokalne pożyczki, pomoc dla ubezpieczenia od bezrobocia, koszty instalacji hydroelektrycznych w Shannon i pożyczek dawnego Dail Eireann, dług narodowy wynosi zaledwie £ 23 miljn. — kwotę niższą od wpływów jednego tylko roku budżetowego. Dyspozycje, mające na celu amortyzację tego długu, są tego rodzaju, że za 10, a najpóźniej 15 lat cały dług narodowy zostanie spłacony. To też na giełdzie w Dublinie papiery Państwa Irlandzkiego wykazują szczególnie silną tendencję.

Obciążenie podatkowe jest niewatoliwie mniejsze niż w Anglii. Stopa podatku dochodowego wynosi 3 sh od £ 1 (zamiast 4½ w Anglii), a stopa nadzwyczajnego podatku dochodowego jest o 25% niższa niż w Anglii. Wpływy celne i z opłat akcyzowych wzrosły w 1930 r. Lekki wzrost bezrobocia, zaobserwowany w r. ub., nie jest wynikiem zmniej-

szczenia obrotów z zagranicą, lecz depresji cen rolniczych, ukończenia budowy zakładów hydroelektrycznych w Shannon, które dawały zatrudnienie setkom robotników, a w końcu następstwem kryzysu transportowego. Sfery oficjalne uważają jednak, że prace w Shannon, których rozmiary dla takiego państwa, jak Irlandja są olbrzymie, ułatwią powstanie nowych gałęzi przemysłu.

B. Rm.

TURCJA

URZĄD DLA HANDLU ZAGRANICZNEGO. — Utworzony niedawno w Stambule Urząd dla handlu zagranicznego, mający być odpowiednikiem istniejących w większości państw instytutów eksportowych, rozpoczął swą działalność pod złotymi auspicjami. Budżet jego, mający zasadniczo wynosić £ tur. 100.000, w bieżącym roku budżetowym został określony tylko na £ tur. 60.000, ponieważ zaś i te sumy wyplacane są z trudnością, personel Urzędu składa się narazie z dyrektora naczelnego, dyrektora, 3 urzędników i 2 sił pomocniczych, lokal składa się z 2 pokojów, brak wszelkich urządzeń pomocniczych, a działalność ogranicza się jedynie prawie do rozpowszechniania dotyczących koniunktur eksportowych raportów konsulatów tureckich. Ten stan rzeczy stoi w sprzeczności z szeroko przez ustawę zakreślonymi ramami działalności Urzędu. Trudności finansowe nie są jednak najważniejsze. Wysoce ujemnie odczuwa się brak statutu organizacyjnego Urzędu, co nie pozwala mu na normalny tok urzędowania, a ułatwia nieprzychylną akcję, prowadzoną przez silny i rozgałęziony aparat izb handlowych, których jest w Turcji 219, ze stambulską na czele. Stanowisko izb handlowych powstało w pewnym stopniu na tle personalnej niechęci do dyrektora Urzędu Dżemal Beja, poza tem zaś należy je rozumieć jako spór kompetencyjny, albowiem większość funkcji przewidzianych dla Urzędu pełniły dotąd izby handlowe, a dzięki posiadanej rutynie i stosunkom wywiązywały się z nich lepiej, aniżeli może to dotąd uczynić Urząd. Izby wywierają nacisk na Rząd w kierunku skasowania Urzędu, wskazując na nieekonomiczne i niecelowe dublowanie pracy, a jednocześnie prowadzą ukrytą kampanję prasową i skłaniają eksporterów do składania skarg, że niedostateczna aktywność Urzędu naraziła ich na straty. Kampanja ta jest na tyle silna, że ewentualność skasowania Urzędu traktowana jest poważnie; prawdopodobniejsze jest jednak, że po ustaleniu ram organizacyjnych i dostarczeniu środków finansowych tarcia obecne stracą na ostrości, i Urząd będzie mógł swobodnie pełnić swe ustawowe obowiązki.

Z. S. R. R.

ZAKUPY W NORWEGII I WE WŁOSZACH. — Według informacji prasy niemieckiej, Sowiety zakupiły w Norwegii aluminium za kor. 15 mln.; dostawa ta wyniesie ma od 9.500 do 11.500 t. Zastanawiające jest, że jeżeli przyjąć dla obliczenia ceny tonny ilość maksymalną, otrzymujemy kor. 1.304, — ilość zaś średnią—kor. 1.555, podczas gdy cena kartelowa wynosi około kor. 2.350 za tonnę. Nasuwa to wątpliwości, czy wiadomości

o tej transakcji są ściśle. Transakcja doszła do skutku dzięki gwarancji, obejmującej 60% całej sumy, i udogodnieniom w dyskoncie weksli sowieckich, udzielonym przez państwo. Stosownie do ogólnych zasad, stosowanych w Norwegii przy udzielaniu gwarancji państwowej Sowiety, przyznany być musiał kredyt na 9 mies., podczas gdy np. przy zakupach cynku osiągały one terminy 18-miesięczne; według wielkiego prawdopodobieństwa przyrzeczono więc Sowiety jednorazową prolongatę ich weksli, co oznacza kredyt półtoraroczny. Zamówienie rozdzielone zostanie pomiędzy wszystkie norweskie fabryki aluminium.

Jednocześnie prawie pojawiły się wiadomości o zamiarze zakupu przez Z. S. R. R. we Włoszech 40 statków rybackich w cenie 3'25 mln. lirów za sztukę; dotąd zamówiono 13 statków w cenie nieco wyższej, przychem chodzi tu o większe okręty, zdolne do połowów na pełnym morzu. Szczególnie ciekawe jest, że zamówień tych dokonano przy kredycie, sięgającym aż do 32 miesięcy. Zamówienie powyższe nie jest faktem wyodrębnionym, albowiem uprzednio już zakupiły we Włoszech poważniejsze ilości motorów Diesla dla okrętów, łożysk kulkowych, motorów elektrycznych, traktorów i innych maszyn rolniczych i t.p. Wiadomości te, porównane ze zwiększeniem zakupów w Niemczech o RM 500 mln. w porównaniu z r. ub., świadczą o ożywieniu w sowieckich planach importowych, względnie o pomijaniu w tych planach krajów, stosujących środki zaradcze wobec dumpingu rosyjskiego, względnie przejawiających tendencje tego rodzaju. Godną zastanowienia się jest też okoliczność, że Sowiety w sposób zupełnie widoczny dążą do przedłużenia udzielonych im terminów kredytowych.

JAPONJA

JAPOŃSKO - CHIŃSKIE POROZUMIENIE CEMENTOWE. — Chińczycy producenci cementu wystąpili z propozycją wobec japońskich producentów zawarcia porozumienia co do ustalenia współpracy na rynku Chin. Propozycja ta jest jakoby wywołana dezorganizacją chińskiego przemysłu cementowego, powodowaną przez niskie ceny produktu japońskiego. Widoczne jest, że Chinom chodzi o ustalenie granicy eksportu japońskiego i skompensowanie ewentualnych strat ilościowych wygraną na cenie. Jest charakterystyczne, że propozycja ze strony chińskich producentów cementu wychodzi w chwili, gdy stawka taryfowa na cement w Chinach została prawie podwojona. Wskazywałoby to na wysoką zdolność konkurencyjną cementu japońskiego, którą zresztą potwierdzają dane, dotyczące eksportu w r. ub. W porównaniu z wywozem za 1929 r. wywóz w 1930 r. wzrósł blisko o 30%, dochodząc do 3.500 tys. beczek.

Szczególnie silną ekspansję w r. ub. ujawnił japoński przemysł cementowy na rynku Filipin i Indji Holenderskich i osiągnął względnie duże rezultaty, pomimo podniesionych taryf celnych.

ALGIER

ZAGADNIENIE ROBOTNIKÓW ROLNYCH. — Rozwój europejskiego rolnictwa w posiadłościach francuskich

Afryki Północnej wywołał szereg zmian na algierskim rynku pracy. Rozwój tego rolnictwa szedł w kierunku wielkich plantacji winogron, owoców południowych, jarzyn i bawełny. Zmiany te dają się zaobserwować już przy analizie eksportu produktów rolnych, mianowicie od 1901 r. do 1926 r. spadł eksport zwierząt, skór, wełny, zboża, a więc towarów, produkowanych przez krajowców, z 44'9% do 21'6%, natomiast eksport wspomnianych wyżej produktów plantacyj europejskich wzrósł w tym samym czasie z 51'6% do 74%¹⁾. To przedstawienie produkcji rolniczej musiało spowodować duże zmiany w pracy ludności tubylczej, z samodzielnych czy też półsamodzielnych rolników (dzierżawców) przeszła ona do kategorii rolników najemnych, zatrudnionych, co jest rzeczą ważną, tylko przez kilka miesięcy w ciągu roku. Przy systemie bowiem plantacyjnym większość robotników zatrudniona jest przez 5 miesięcy (przeciętnie), a resztę czasu pozbawiona jest pracy, co nadaje tej pracy charakter robót sezonowych. Wobec tego, iż w ciągu tego czasu, o którym była wyżej mowa, opalniane przez francuzów terytorjum rolnicze wzrosło z 1.621.000 ha do 4.460.000 ha, a zatem liczba robotników rolnych wzrosła do kilkuset tysięcy ludzi, zagadnienie to urosło więc do wielkiego problemu. Na zaostrenie tej kwestji wpłynął jeszcze szereg innych momentów. Francja przeżywała przez kilkanaście lat okres wspaniałej koniunktury, i stale importowano siły robocze z zagranicy. Chłop algierski, wyrzucony dzięki systemowi gospodarki plantacyjnej z wiekowej tradycji, zapoznawszy się w czasie wojny światowej z Francją, chętnie porzucił sezonową robotę w Algierze i emigrował na stałą pracę do portów południowo-francuskich, do rolnictwa, a nawet górnictwa francuskiego.

Ubytek sił, potrzebnych do pracy najemnej w plantacjach europejskich, wywołany był ponadto tem, iż w tym czasie, a zwłaszcza po wojnie światowej, Francja lokowała swe kapitały również w rozbudowę przemysłu w kolonjach, w związku z czem rozpoczęło się, na całym zresztą świecie obserwowane zjawisko, ucieczka ze wsi do miasta; gdy w 1901 r. ludność tubylcza stanowiła w miastach 27%, w 1926 r. wzrosła do 41%. (Ludność miejska wzrosła w tym czasie z 791.023 do 1.142.318 osób). Warunki mieszkaniowe i higieniczne, w jakich żyje ta napływowa ludność tubylcza, są okropne, co powoduje wzrost chorób, zwłaszcza gruźlicy, i śmiertelności; mimo to ludność ciągnie do miast, gdzie np. w przemyśle pracuje obecnie około 70.000 tubylców, i gdzie ona ponadto w rzemiośle i w drobnym handlu znajduje łatwą zarobek.

W tych warunkach rolnictwo europejskie w Algierze traci coraz bardziej tę naturalną podstawę, jaką był dla niego tani robotnik rolny, i zmuszone jest coraz częściej posługiwać się pracą kobiet i dzieci. Kolonialny rząd francuski czyni ostatnio duże wysiłki w kierunku utrzymania tubylców przy pracy rolnej, a równocześnie opracowuje dalsze plany kolonizacji kraju przy pomocy Europejczyków. Najważniejszym punktem tego planu jest werbowanie europejskich robotników rolnych przy pomocy wysokich płac, szkolenie ich jako przodowników dla robotników tu-

¹⁾ „Internationale Rundschau der Arbeit“ 1931"/I.

bylczycy i skierowanie ich po pewnym czasie do osiedlenia się na roli w charakterze samodzielnych rolników. System ten związany jest ściśle z zamianą rolnictwa w jego przejściu od plantacji do pełnego gospodarstwa rolnego, dalej do małych plantacji pewnych gatunków drzew, do hodowli zwierząt i t. d.

Rolnictwo w Algierze, wielkiej kolonii francuskiej, stoi zatem w przededniu ważnych zmian. Podyktowały je momenty, o których wspominaliśmy uprzednio, a również i to, że przemysł francuski szuka rynków zbytu dla rozwijającej się stale produkcji, a kapitał lokaty we własnym imperjum kolonialnym. Tym konsumentem może być samodzielny rolnik, i dlatego w tym właśnie kierunku idą poczynania władz. Ustawa z 1926 r. pozwalała członkom istniejących tam jeszcze wspólnot wiejskich występować z nich zabierając sobie przypadającą część ziemi i dowolnie nią rozporządzać. Dotąd ustawa ta, której początki sięgają jeszcze 1897 r., miała ten rezultat, iż ułatwiała europejskim plantatorom rozszerzanie swych posiadłości. Obecnie czyni władza krajowa wysiłki, ażeby rezultaty tej ustawy szły raczej w kierunku usamodzielnienia się tubylców i utrzymanie ich na roli. Druga sprawa, która wymaga uregulowania, to system dzierżawy, znany w krajach północno-afrykańskich „khammessat”. System ten polega na tem, iż właściciel ziemi daje grunt pod uprawę i środki produkcji, a robotnik swoją pracę i za to otrzymuje on 1/5 plonów (w różnych okolicach liczba ta jest różna, obniża się do 10% i podnosi się do 30%). Nie daje on jednak dobrych rezultatów: albo właściciel oszukuje swego robotnika-dzierżawcę albo ten właściciela. Do tego obaj najczęściej są w rękach lichwiarza. Kolonialni politycy francuscy domagają się w związku z trudnościami, z jakimi walczy rolnictwo Algieru od dłuższego czasu, zmiany również i w tym tradycyjnym systemie dzierżawnym.

J. B.

KANADA

POLITYKA CELNA. — Posunięcia konserwatywnego Rządu kanadyjskiego w dziedzinie obrotu towarowego z zagranicą stanowią próbę ultraprotekcyjnej polityki, jaką zapewne usiłowałyby prowadzić również konserwatyści angielscy w razie dojścia do władzy. Ostatnio, t. zn. od końca lutego r. b., Rząd kanadyjski wprowadził zakaz przywozu z Z. S. R. R. węgla, drzewa, masy papierowej, futer i innych artykułów.

Jak wiadomo, Sowiety niedawno wystąpiły z propozycjami nawiązania stosunków handlowych, które gabinet Bennetta odrzucił. Praca liberalna uważa, że propozycje sowieckie nie zostały potraktowane w sposób należyty, i że, jeżeli Kanada odmawia dostaw dla Rosji maszyn rolniczych, to inne kraje, chociażby Stany Zjedn. nie zawahają się ich sprzedać, zadowolone ze znalezienia w okresie kryzysowym rynków zbytu. Opinie świata bankowego są podzielone. Prezydent „Royal Bank of Canada” Sir Robert Holt oświadczył się przeciwko ponownemu nawiązaniu stosunków handlowych z Z. S. R. R., twierdząc, że sprowadziłyby to ruinę kraju, a nawet podsuwał myśl zwołania do Toronto międzynarodowej konferencji przeciwko dumpingowi sowieckiemu. Natomiast Sir John Aird, Prezydent „Canadian Bank of

Commerce”, ustosunkował się przychylnie do zwołania konferencji zbożowej z udziałem Rosji.

Prasa liberalna i banki, żądające zwołania konferencji, stabilizującej ceny zboża, podtrzymują naogół opinię producentów zbożowych Zachodu, którzy żądają jak najszybszego zawarcia porozumienia z Sowietami, któreby zobowiązywało Rosję do niesprzedawania zboża poniżej pewnej ustalonej ceny. Wysoce charakterystyczne jest ponadto, że podczas gdy kupcy węglowi z Toronto protestują przeciwko przywozowi węgla rosyjskiego, to fabrykanci maszyn i narzędzi rolniczych wypowiedzieli się wprost w przeciwnym kierunku.

Liczne grupy przemysłowych wytwórców kanadyjskich dały wyraz obawom, że udzielone im z końcem września r. ub. zwiększenie ochrony celnej spowoduje w rezultacie zaostrenie konkurencji wewnętrznej. Między innymi stalownie wypowiadają tego rodzaju obawy. Podobno U. S. Steel Corporation, pragnąc obejść ochronę celną, zamierza zbudować w Kanadzie fabryki konkurencyjne i przeznacza na ten cel sumę \$ 60 miljn. Protekcyjniści kanadyjscy oświadczają, że właśnie te zamiary świadczą o skuteczności zwykłej taryfy celnej. Jednakże trzy główne

kanadyjskie grupy metalurgiczne, a więc „Steel Company of Canada”, „British Empire Steel Corporation” i „Algoma Steel Co.” nie są oczywiście tego samego zdania, gdyż akcjonariusze tych grup są niezadowoleni z rezultatów finansowych eksploatacji.

Obecna zdolność produkcyjna stalowni kanadyjskich przekracza znacznie zapotrzebowanie miejscowe, to też niewątpliwie, gdyby amerykański trust stalowy rozpoczął konkurować z przedsiębiorstwami kanadyjskimi w kraju, pociągnęłoby to za sobą gwałtowne obniżenie się dywidend. Mimo, iż kanadyjska produkcja surówki w 1930 r. wyniosła 747.500 t, czyli o 30,8% mniej niż w 1929 r., kiedy osiągnięto rekord produkcji surówki, to jednak zapasy ciągle są znaczne.

To też w konsekwencji agresywno-przedsiębiorczego stanowiska przemysłowców amerykańskich gabinet Bennetta nie może zaangażować się w kierunku polityki integralnego protekcyjizmu. Zajmuje on stanowisko niezdecydowane, co przypuszczalnie wpływa również i na to, iż dotychczas nie rozszerza on zakazów przywozowych na wszystkie produkty pochodzenia rosyjskiego.

B. Rm.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie od dn. 9 do 22 marca 1931 r. kształtowały się następująco (za kwintal):

	9 — 15/III		16 — 22 III		Różnica (w %-ach) cen z 16 — 22/III w stos. do cen z 9 — 15/III
	w walucie krajowej	w \$	w walucie krajowej	w \$	
Pszenica:					
Berlin	29'30	6'98	28'45	6'78	— 2'9
Praga	148'00	4'38½	151'50	4'50	+ 2'3
Chicago	—	2'90	—	2'91	+ 0'3
Buenos Aires	—	2'20½	—	2'05	— 7'0
Liverpool	—	2'61	—	2'59	— 0'7
Wiedeń	22'25	3'12	22'30	3'13	+ 0'2
Hamburg	7'50	3'03	7'30	2'95½	— 2'6
Zyto:					
Berlin	18'20	4'33	18'17	4'33	— 0'1
Praga	107'00	3'17	114'00	3'38	+ 6'5
Chicago	—	1'53	—	1'54	+ 0'6
Wiedeń	20'40	2'86	20'08	2'82	— 1'5
Owies:					
Berlin	15'82	3'77	16'05	3'82	+ 1'4
Praga	122'00	3'62	129'00	3'82½	+ 5'7
Chicago	—	2'18	—	2'21	+ 1'3
Buenos Aires	—	1'43½	—	1'39	— 3'1
Liverpool	—	2'07	—	2'05½	— 0'7
Wiedeń	21'20	2'98	21'70	3'05	+ 0'9
Hamburg	4'12½	1'66½	4'10	1'66	— 0'6
Jęczmień browarowy:					
Berlin	22'30	5'31	22'70	5'41	+ 1'7
Praga	157'00	4'65½	157'75	4'67½	+ 0'4
Chicago	—	2'20	—	2'19	— 0'4
Wiedeń	30'00	4'21	30'00	4'21	—
Hamburg	5'10	2'06	5'12	2'07	+ 0'3
Jęczmień zwykły:					
Berlin	20'86	4'96	21'36	5'07	+ 2'3

ANGLJA. — W trzecim tygodniu marca sytuacja na rynku była następująca:

Cukier. — Oficjalne notowania cen gatunków typowych bez zmiany: trzcinowy (z cłem opłaconem): kostkowy £ 1.2.6, najlepszy granulowany £ 0.19.9,

kryształ zachodnio-indyjski £ 0.18.9; buraczany (bez cła): zwyczajny granulowany £ 0.7.3, 96%-owy (nowy standart) £ 0.6 za cwt.

Mąka. — Transporty mąki, mające nadzieję w kwietniu, obejmują najlepszą ka-

nadyjską po £ 0.11, średnią australijską po £ 0.9 za worek oraz mąkę na paszę z La Plata po £ 0.6 za cwt. Płatkiowsiane mają cenę £ 0.14 za cwt. Oficjalne notowania cen bez zmiany: dobra kanadyjska £ 0.12, domowa przemiatu londyńskiego £ 0.11.6, angielska czysta £ 0.11 za worek 140-funtowy.

Ryż. — Oficjalne notowania cen bez zmiany: oryginalny Carolina £ 29.10, imitacja Caroliny £ 24.10, Patna £ 22.10, hiszpański £ 13, birmański £ 11.10 za tonnę.

Kawa. — Rynek kawowy zarówno w Anglii, jak i innych krajach był bardzo ożywiony. Oficjalne notowania cen bez zmiany: Jamajka £ 10, Costa Rica dobra £ 7, Kenya dobra £ 5, brazylijska Santos £ 2.10 za cwt.

Herbata. — Import herbaty do Anglii w lutym zmniejszył się w porównaniu do stycznia o 16 milin. funtów i to jedynie uratowało rynek od dalszego spadku cen. Obroty obejmowały gatunki następujące: indyjską po 10'85 d, cejlońską po 14'58 d, jawańską po 7 d, Sumatra po 7'83 d za funt. Przewidywana obniżenia się cen były niskie gatunki, nadsyłane przez plantatorów holenderskich z Sumatry i Jawy.

Kakao. — Sprzedaż kakao zachodnio-indyjskiego była mała, ale ceny utrzymały się. Zachodnio-afrykańskie osiągały £ 1.5 na lipiec i £ 1.7 za cwt na grudzień. Amerykańskie ceny na umowy przyszłe są dobre i podtrzymują rynek. Oficjalne notowania bez zmiany: Trinidad £ 2.11.3, Grenada przednie £ 2.7.6, Accra standartowe £ 1.5 za cwt.

BYDŁO I MIĘSO

— Na rynku bekonów w Anglii zapotrzebowanie w II połowie lutego naogół nieznaczne. Ceny utrzymują się na poziomie z poprzedniego miesiąca. Nieznacznym zmianom uległa tylko dolna granica notowań. Cena towaru polskiego w porównaniu z początkiem miesiąca wyższa.

W Wiedniu na rynku trzody chlewnej nastrój słabszy. Przy znacznych dowozach, zwłaszcza towaru mięsnego, ceny uległy nieznacznej niżce.

Na rynku czeskosłowackim po ostatniej wyżce ceny trzody chlewnej obecnie wykazują spadek, aczkolwiek bardzo nieznaczny. Na rynku żywca dla bydła rogatego tendencja słaba. Ceny cieląt również wykazują tendencję niższą.

LONDYN. — Na rynku bekonów notowano oficjalnie — w sh za 1 cwt: duńskie Nr. 1 sizeable 63 — 64, — Nr. 2 58 — 60, — Nr. 3 53, ciężkie Nr. 1 62, — Nr. 2 56, szóstki Nr. 1 60 — 62, — Nr. 2 58 — 60, szwedzkie Nr. 1 sizeable 55 — 59, — Nr. 2 52 — 55, ciężkie Nr. 1 54 — 57, — Nr. 2 48 — 51, holenderskie Nr. 1 sizeable 53 — 58, — Nr. 2 48 — 51, polskie najchudsze 48 — 50, — chude 44 — 47, — prima 45, — ciężkie najchudsze 46 — 48.

WIEDŃ. — Notowano — w szyl. austr. za 1 kg żywej wagi: świnię słoninową prima 1'40—1'50, angielskie krzyżówki 1'30—1'50, stare 1'30, chłopskie 1'30 — 1'35, mięsne lekkie 1'40—1'70, mięsne grube 1'30—1'60, tertio 1'20 — 1'25.

PRAGA. — W iatkach Praga VII płacono — w Kcz. za 1 kg bitej wagi łącznie z podatkiem: cieleta 8'50 — 10'50, świnię krajową 8'50 — 9'75. Na targu bydła żywego płacono bez podatku: woły kraj. 3'60 — 6'50, stadniki 4'50 — 6'25, krowy 3'00 — 6'60, jałówki 5'70 — 7'15, polskie woły 5'40—7'50, — stadniki 4'75—6'10, — krowy 4'75 — 5'40. Za świnię płacono: krajowe 6'90—7'90, słowackie 6'80—7'80, jugosłowiańskie 8'20—9'30.

MASŁO

— II połowę lutego na rynkach zagranicznych cechowała tendencja niejednolita. Zwyczajka cen masła na rynkach: angielskim i niemieckim, która trwała bez przerwy od połowy stycznia do połowy okresu sprawozdawczego, została wywołana z jednej strony trudnościami komunikacyjnymi — z innych części świata do Anglii wskutek panujących mgieł na morzach, oraz z krajów bałtyckich do Niemiec i Anglii wskutek panujących silnych mrozów i utrudnionej w związku z tem komunikacji na morzu Bałtykiem. Również w tym czasie Z. S. R. R. zmniejszył znacznie swoje dostawy masła na rynki europejskie. W końcu okresu sprawozdawczego w związku z ociepleniem się pogody oraz zbliżającą się wiosną tendencja rynków masłańskich osłabła, zwłaszcza że i zakupy są mniejsze wobec spodziewanej niżki cen i są czynione na pokrycie bieżącego zapotrzebowania.

Rynek niemiecki w poprzednich okresach zanotował znaczną wyżkę cen masła, ale już w połowie okresu sprawozdawczego w związku z wyżej przytoczonymi przyczynami notowania cen uległy niżce.

Rynek angielski w dalszym ciągu zanotował wyżkę cen masła oprócz duńskiego, które utraciło po 6 punktów na jednostce, jednakże tendencja nieco osłabła.

LONDYN. — Notowano loco Londyn — w sh za 1 cwt.: nowozelandzkie 120 — 124, 121—124, — najlepsze 124—128, 126 — 130, australijskie 118—122, 120—122, — niesolone 118 — 122, 129 — 126, duńskie 152—158, 148—150, holenderskie 150 — 152, 152 — 154, polskie 114.

BERLIN. — Ceny — w RM za 50 kg loco Berlin przedstawiały się następująco: I gat. 147, II gat. 135, III gat. 125.

JAJA

— Światowy rynek jajczarski w II połowie lutego cechowała tendencja niejednolita i zmienna, ceny jednak naogół niżkowały, jak zwykle w tym okresie przy normalnym przebiegu zimy. Wzrastająca produkcja powoduje stopniowe zwiększenie się podaży towaru na rynku. W porównaniu z r. ub. ceny tegoroczne kształtują się na poziomie nieco wyższym, jedynie ceny gatunków droższych w r. b. są o kilka punktów niższe niż w r. ub.

Na rynku niemieckim w okresie sprawozdawczym ceny gatunków droższych uległy lekkiej niżce, a ceny towaru normalnego pozostały prawie na niezmiennym poziomie. Ostatnio rynek niemiecki cechowała tendencja spokojna.

Na rynku angielskim również miała miejsce lekka niżka cen i to dla wszyst-

kich gatunków. Popyt na jaja polskie był dobry przy nieznacznym spadku cen.

Na rynku austriackim ceny pozostały na niezmiennym poziomie. Dowozy z powodu zasp śnieżnych były ograniczone. Również nie uległy zmianom i notowania rynku włoskiego.

Na rynku duńskim przy zwiększonych dowozach ceny uległy tylko nieznacznej niżce.

BERLIN. — Notowano — w fenigach za sztukę franco wagon: niemieckie do picia ponad 65 g 12 $\frac{1}{2}$, — ponad 48 g 9 $\frac{1}{2}$, — wysortowane 7 — 8, holenderskie 68 g 12 $\frac{3}{4}$, jugosłowiańskie i rumuńskie 8 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{3}{4}$, zagraniczne drobne 6 $\frac{1}{2}$ — 7 $\frac{1}{2}$.

LONDYN. — Notowano — w sh za 120 sztuk: angielskie specjalne 16/6, duńskie 18 lbs. 13 6—13/9, holenderskie brązowe 18 lbs. 14/6, belgijskie 16 lbs. 11/6—12, chińskie 16/17 lbs. 10—10/3, polskie niebieskie 51/54 kg 8/8 — 8/10 $\frac{1}{2}$, — 48/51 kg 8/3 — 8/6, — 45/48 kg 7/9 — 8, polskie czerwone 6 — 6/3.

WIEDŃ. — Notowano — w gr. austr. za sztukę: jugosłowiańskie i węgierskie przerobione 13 $\frac{1}{2}$ — 14, — oryginalne 13—13 $\frac{1}{2}$, — polskie 51/54 kg 12—12 $\frac{1}{2}$, — 48/51 kg 12.

PRAGA. — Notowano — w Kcz. za kopę: czeskie i morawskie świeże 46 — 48, słowackie świeże 42 — 46, polskie świeże 40 — 44.

KOPENHAGA. — Notowano — w kor. za 1 kg: 1'12.

METALE

Z RYNKÓW ŚWIATOWYCH. — Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ f. o. b. port — notowane były w dn. 16 marca 1931 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	2.18.6	2. 8.6	2. 8.6
tomasowska	—	2. 7.0	—
hematytowa	3. 8.0	—	—
ferromangan	9 0.0	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	3. 6.0	3. 5.6
platinny	—	3.10.0	3. 9.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	6 10.0	3.15.0	3.15.6
belki	7. 5.0	3. 8.0	3. 7.6
kątowniki	7 10.0	3 15.6	3.15.6
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	7.10.0	—	—
szyny stalowe	7.15.0	6.10.0	6.10.0
bednarka	8.10.0	4. 9.0	4. 9.0
drut-walcówka	7.12.6	5. 2.6	5. 2.6
blacha tomasowska	8.15.0	4 9.0	4 9.0
blacha czarna (24 gągę)	8.10.0	—	—
drut ocynkowany	13. 0.0	6. 5.0	6 5.0
gwoździe druc.	10. 0.0	5 0.0	5. 0.0

Ogólne położenie na rynku żelaza z tym nie doznało w tygodniu sprawozdawczym, od 14 do 20 marca, żadnej poważniejszej zmiany. Ceny wykazują raczej tendencję niżkową i w tygodniu sprawozdawczym

spadły do wysokości £ 3.15.0 za tonnę żelaza sztabowego. W poszczególnych krajach położenie nie wszędzie było jednakowe.

Rynek starego żelaza utrzymywał lekkie ożywienie, jakie zaznaczyło się w poprzednim tygodniu, jednak i tu ożywienie to nie nosi charakteru jakiejś gruntowniejszej poprawy. Znaczniejszych obrotów nie notowano nigdzie; ceny na ogół utrzymywały się na dotychczasowym poziomie.

W Niemczech na wewnętrznym rynku nastąpiło lekkie ożywienie w związku ze zbliżającym się sezonem budowlanym. Mianowicie zwiększyły się zamówienia na belki i w cokółkach mniejszym stopniu na żelazo betonowe. Również znaczące ożywienie w zamówieniach na żelazo stalowe i bednarkę, natomiast na blachę interesów prawie że nie było. W dziale rur również ruchu niema żadnego. Ceny utrzymywały się na dotychczasowym poziomie.

Rynek starego żelaza zmian nie ujawniał. W okręgu reńsko-westfalskim huty naogół nie występowały z poważniejszymi zakupami. W okręgach wschodnich i środkowo-niemieckich unormowanie handlu żelastwem przyczyniło się już do lekkiej wyżki. Notowano następujące ceny — w RM za 1.000 kg loco huta reńsko-westfalska: staliwo 40 — 41, żelastwo I gat. 38, otoczki martenowskie 31 — 32, żel. wielkopieczowe 30, żelastwo mieszane 29 — 30; drugą żeliwny maszynowy tłuczony 58, drugą kupny 47 — 48.

Na rynku francuskim daje się odczuwać silną depresję, wyrażającą się zarówno w braku zamówień jak i w niskich cenach, nie pokrywających kosztów własnych w wielu wypadkach. Stosunkowo najlepiej trzymają się ceny produktów zsyndykowanych, inne wykazują tendencję zniżkową. Wymieniane były następujące ceny zasadnicze loco huta wschodnia — w fr. fr. za 1.000 kg: żelazo sztabowe 490 — 525, żelazo betonowe 480 — 515, bednarka 670 — 700, żelazo uniwersalne 610 — 640, blacha konstrukcyjna w gat. tomasowskim 700, — w gat. martenowskim 800.

Na rynku starego żelaza panował zaścój. Ceny trzymały się słabo i przy większych zakupach można było mieć znaczne ustępstwa. Jako ceny zasadnicze wymieniane były: staliwo 170 — 180 fr., żelastwo I gat. 150 — 160 fr., otoczki 110 fr., żelastwo mieszane 120 — 130 fr.

Na rynku belgijskim położenie się nie zmieniło, klientela ciągle trzyma się w rezerwie i nie przystępuje, pomimo nadchodzącej wiosny, do poważniejszych zakupów. Ceny trzymały się bardzo słabo, i notowania zeszły już do £ 3.15.0 za tonnę żelaza sztabowego; belki notowane były jeszcze słabiej. W tygodniu sprawozdawczym notowano następujące ceny loco huta: surówka odlewnicza Nr. 3 470 fr. belg., surówka tomasowska 430 fr., żelazo sztabowe £ 3.15.0, belki normalne £ 3.8.0 — 3.9.0, kątowniki £ 3.16.0 — 3.17.0, blacha tomasowska gruba £ 4.8.0 — 4.9.0, blacha cienka 1 mm £ 6.10.0, blacha $\frac{1}{2}$ mm £ 8.5.0.

Na rynku starego żelaza popyt naogół był mały; większym popytem cieszyło się jedynie żelastwo wielkopieczowe i drugą żeliwny przepalony, które też podniosły się w cenie, podczas gdy inne ga-

tunki pozostawały bez zmiany. Płacono mianowicie za staliwo 340 fr. belg., za żelastwo I gat. 325 fr., podczas gdy cena żelastwa wielkopieczowego wzrosła do 330 fr. Za drugą żeliwny przepalony płacono 362 fr.

Na rynku angielskim zniżki również nie było. Ceny wykazują tendencję zniżkową; jednakże nawet te niskie ceny nie przyczyniły się do wzmócenia ilości transakcyj. W surówce ruchu wielkiego nie było i ceny utrzymywały się; płacono za surówkę odlewniczą Nr. 3 Cleveland £ 2.18.6; za surówkę hematytową płacono mniej, gdyż £ 3.8.6; surówka w okręgach środkowych wynosiła £ 3.7.6 do 3.11. Na wytwory walcowane popyt był bardzo nieznaczny; w dokach okrętowych robota idzie w zwolnionem tempie, jedynie zakłady konstrukcyj metalowych mają cokolwiek lepsze zatrudnienie. Płacono następujące ceny: żelazo sztabowe £ 7.5 — 7.15, drut walcowany £ 7.12.6, szyny £ 8.5 — 8.10, blacha gruba konstrukcyjna £ 8.15 — 8.17.6, blacha cienka 0.6 mm £ 8.10, blacha biała sh 31 za skrzynkę o 112 ark. 0.32 mm.

Na rynku starych metali popyt był bardzo nieznaczny; niepewne położenie na rynku londyńskim nowych metali wpływa bardzo ujemnie na zapotrzebowanie. Ceny skutkiem tego wykazywały pewne wahania, naogół jednak utrzymywały się na dotychczasowym poziomie. Notowano:

	Niem- cy	Fran- cja
	20/III RM	17/III Fr. fr.
Miedź — odpadki grube	84	425
Bronz — " "	72	425
Mosiądz — " "	61	275
Cynk	15	95/105
Ołów miękki	23	160

ANGLJA. — Położenie na rynku metalowym w tygodniu od 14 do 20 marca było bardzo niewyraźne. Rynek miedziany od dawnego już czasu odgrywa rolę dominującą na rynku wszystkich metali, to też zajęcia, jakie miały tu miejsce, odbiły się również i na wszystkich innych metalach, podrywając zaufanie konsumentów do całego rynku. Taktyka kartelu wywołuje mocne niezadowolenie, i dziś już podnoszą się głosy, podające w wątpliwosć celowość istnienia kartelu miedzi, ogarniającego ok. 90% wytwórców miedzi.

Na rynku miedzi ruchu nie było prawie żadnego. Pomimo niskich cen rynkowych, produkcja miedzi musi się jednak opłacać, gdyż, jak sygnalizują, jedna z największych spółek miedzianych Rio Tinto Cia zaciągnęła pożyczkę £ 2 miljn. na rozbudowę swoich kopalń rodezyjskich, co oczywiście nie przyczyni się do zmniejszenia produkcji.

Na rynku cyny w silnym stopniu odbiło się chaotyczne położenie rynku miedzianego. I tutaj również zapotrzebowanie ustało zupełnie, gdyż nawet spekulacja usunęła się z rynku pod wpływem wiadomości o przyjęciu planu ograniczeń w produkcji. Ze strony konsumentów zapotrzebowanie było słabe, gdyż nawet fabryki blachy białej, które ostatnio kupowały dosyć znaczne ilości, obecnie prawie że się nie pokazywały na rynku.

Rynek ołowiu nie okazał większego ożywienia niż w poprzednim tygodniu, podczas gdy dowóz metalu do Europy jest ciągle znaczny. Przeświadczenie, że tylko znaczne ograniczenie, produkcji, może przyczynić się do unormowania

rynku, zyskuje coraz bardziej na sile, tak że w Londynie projektowana jest wkrótce konferencja wytwórców ołowiu, mająca na celu omówienie ogólnego położenia. Zapotrzebowanie było słabe i ceny wykazywały tendencję zniżkową.

Na rynku cynkowym usposobienie cokolwiek się polepszyło, tak że ceny wykazały lekką poprawę.

Ruch cen poszczególnych metali przedstawiał się, jak następuje:

Miedź standard straciła w ciągu tygodnia przy obu transakcjach po £ $\frac{1}{8}$; również i miedź elektrolityczna dała stratę £ $\frac{1}{8}$, natomiast miedź rafinowana zyskała £ $\frac{1}{8}$. Blacha miedziana pozostawała bez zmiany.

Cyna zyskała przy operacjach kasowych £ $\frac{7}{16}$, a przy operacjach terminowych £ $\frac{1}{4}$.

Ołów stracił przy sprzedaży za gotówkę £ $\frac{1}{8}$, a przy sprzedaży na termin £ $\frac{3}{16}$.

Cynk wykazał zysk przy operacjach kasowych £ $\frac{1}{8}$, a przy terminowych £ $\frac{3}{16}$.

Glin i nikiel pozostawały bez zmiany zarówno w sprzedaży krajowej, jak i zagranicznej.

Antymon, blacha biała, rtęć i platyna pozostawały bez zmiany.

Ruda wolframowa zyskała w ciągu tygodnia sh $\frac{1}{4}$ na $\frac{1}{8}$ w tonnie.

Srebro zyskało po $\frac{1}{16}$ d na uncji przy obu rodzajach transakcji.

Złoto straciło $\frac{3}{4}$ d na uncji.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach (0.32 mm), rtęci — w £ za butlę, rudy wolframowej — w sh za 1½ w tonnie, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję):

Poprzed. Tydz. sprawozdawczy:

Metal	tydz. ultimo	maksy. mum	mini-mum	ulti-mo
Miedź:				
standard				
kasa . .	45 $\frac{1}{16}$ - $\frac{1}{8}$	45	44 $\frac{1}{2}$	44 $\frac{15}{16}$ -45
term. . .	45 $\frac{3}{16}$ - $\frac{5}{8}$	45 $\frac{3}{8}$	45	45 $\frac{7}{16}$ - $\frac{1}{2}$
elektrol. .	47 $\frac{3}{8}$ -48 $\frac{1}{4}$	48 $\frac{3}{8}$	47 $\frac{1}{2}$	47 $\frac{1}{2}$ -48 $\frac{1}{2}$
rafinow. .	45 $\frac{1}{4}$ -47	47 $\frac{1}{4}$	45 $\frac{1}{2}$	46-47 $\frac{1}{4}$
blacha . .				
miedz. . .	77	77	77	77
Cyna:				
kasa . .	121 $\frac{5}{8}$ - $\frac{3}{4}$	123 $\frac{1}{4}$	121 $\frac{3}{8}$	123- $\frac{1}{4}$
term. . .	123- $\frac{1}{8}$	124 $\frac{3}{4}$	122 $\frac{7}{8}$	124 $\frac{1}{2}$ - $\frac{5}{8}$
Ołów:				
kasa . .	13 $\frac{1}{8}$	13 $\frac{1}{4}$	13	13
term. . .	13 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{3}{8}$	13 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{3}{16}$
Cynk:				
kasa . .	12 $\frac{1}{16}$	1 $\frac{5}{16}$	12 $\frac{1}{16}$	12 $\frac{1}{16}$
term. . .	12 $\frac{9}{16}$	12 $\frac{1}{4}$	12 $\frac{9}{16}$	12 $\frac{3}{4}$
Glin:				
dla kraju .	85	85	85	85
" zagr. .	85	85	85	85
Antymon .	42- $\frac{1}{2}$	42 $\frac{1}{2}$	42	42- $\frac{1}{2}$
Blacha				
biała . .	15 $\frac{1}{2}$	15 $\frac{1}{2}$	15 $\frac{1}{2}$	15 $\frac{1}{2}$
Rtęć . .	22 $\frac{5}{8}$	22 $\frac{5}{8}$	22 $\frac{5}{8}$	22 $\frac{5}{8}$
Nikiel:				
dla kraj. .	175	175	175	175
" zagr. .	175	175	175	175
Ruda				
wolfram .	12 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{1}{2}$
Platyna				
"Spong" .	5 $\frac{1}{4}$	5 $\frac{1}{4}$	5 $\frac{1}{4}$	5 $\frac{1}{4}$

Srebro:

kasa . . .	13 $\frac{3}{4}$	14 $\frac{1}{2}$	13 $\frac{5}{8}$	13 $\frac{13}{16}$
term. . . .	13 $\frac{11}{16}$	14 $\frac{7}{16}$	13 $\frac{3}{8}$	13 $\frac{3}{4}$
Złoto	84.11 $\frac{1}{2}$	84.11 $\frac{1}{2}$	84.10	84.10 $\frac{3}{4}$

SUROWCE I PÓLPRODUKTY WŁÓKNISTE

ANGLJA. — W trzecim tygodniu marca sytuacja na rynku była następująca:

Bawełna. — Cena bawełny surowej amerykańskiej „middling” w dn. 21 marca wynosiła 5'98 d za funt; przędzy bawełnianej: amerykańskiej 9 $\frac{3}{4}$ d, egipskiej 17 $\frac{3}{4}$ d za funt.

Wełna. — Import wełny w lutym spadł o 20% w stosunku do stycznia, co było zjawiskiem bardzo pożądanym. Oficjalne notowania cen gatunków typowych wykazują wyższkę: Queensland merynosowa myta podniosła się do £ 0.2, śnieżno-biała z przyładku Dobrej Nadziei do £ 0.1.6, Victoria tłusta średnia do £ 0.1.2; kryżówka: australazyjska przednia do £ 0.1.3, średnia do £ 0.0.11, licha do £ 0.0.7 za funt; topsy typ „64” do £ 0.2 za funt.

Juta. — Tossa Nr. 2 po £ 14.17.6 i Daisee Nr. 2 po £ 13.17.6 za tonnę, juta heska po £ 1.1 za 100 jardów oraz worki jutowe po £ 3 za 100 sztuk miały sprzedaż ożywioną. Oficjalne notowania

cen wykazują niższkę: przednia osłabła do £ 14.15, „lightnings” do £ 13.15, „hearts” do £ 12.15 za tonnę.

Konopie. — Oficjalne notowania były następujące: manilskie gat. „J” £ 18.10, sisal przedni £ 16, miękkie północnowłoskie podniosło się do £ 30 za tonnę.

Len. — Nastrój rynku zarówno w Anglii, jak i Belgii, gdzie podaż jest mała, poprawił się. Przędza Iniana w Belfascie ma ceny dobre. Oficjalne notowania bez zmiany: len przedni £ 95, średni £ 55, lichi £ 35 za tonnę.

Jedwab. — Włoski spadł do £ 0.11, japoński bez zmiany £ 0.11, chiński £ 0.8.6 za funt.

BIBLIOGRAFJA

„MIĘDZYNARODOWE SYGNAŁY MORSKIE”. INŻ. W. HUBERT. Nakładem Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego, str. 122, tabl. 17. — Ukazanie się tej książki powitają z prawdziwym zadowoleniem marynarze zarówno floty wojennej, jak i handlowej, a także rybacy morscy i żeglarze-sportowcy, udający się niejednokrotnie na wody obce. Dotychczas bowiem wszyscy zainteresowani zmuszeni byli posługiwać się księganiami sygnałowymi angielskimi lub niemieckimi, co nie tylko utrudniało porozumiewanie się, lecz często było przyczyną przykrych pomyłek, płynących z niedostatecznej znajomości języka. Prócz tego wysoka cena obcych wydawnictw uniemożliwiała wielu rybakom nabycie książki.

Omawiana książka, stanowiąc wyciąg z pełnej księgi międzynarodowych sygnałów morskich, zawiera następujące działy: 1) sygnały trwoży, sygnały pilotowe; 2) sygnalizacja flagowa (jednoflagowa;

sygnały ważne, pilne i holownicze; dwuflagowa: sygnały ważne i pilne, ułożone w porządku alfabetycznym sygnałów i znaczeń, sygnały szerokości i długości geograficznej, — czasu i podziału stopni geograficznych, — barometryczne, temperatury i liczbowe; trzyflagowe: kompasowe w stopniach, ósemkach i półósemkach, — ułamek; 3) Sygnalizacja semaforowa (sygnały na odległość i semafor brzegowy, semafor ręczny i z chorągiewkami, sygnały pilne i ważne, ułożone w porządku kolejności liczbowej grup sygnałowych i w porządku alfabetycznym znaczeń); sygnalizacja systemu Morse'go; sygnały pilne i ważne, sygnały Morse'go na oznaczenie narodowości ratownictwo rakietowe, sygnały zawezwawcze okrętów wojennych R. P. i polskich statków handlowych.

Całość uzupełnia 17 tablic, z których 12 barwnych zawiera bandery i flagi R. P. i W. M. Gdańska, bandery wojenne i handlowe 59 państw obcych, oraz flagi sygnałowe, pozostały zaś — tablice sy-

gnałów na odległość, semafor brzegowy semafor ręczny i semafor z chorągiewkami.

Książka „Międzynarodowe sygnały morskie” nie obejmuje, jak wspomnieliśmy, wszystkich sygnałów, zawartych w „Międzynarodowym Kodeksie Sygnałów Morskich”, a jest właściwie jej częścią pierwszą, najważniejszą. Część II, obejmująca sygnały trzyflagowe (ogólne, miary, waży, pieniądze) i czteroflagowe — geograficzne, o ile jest nam wiadome, została również przez Inż. Huberta opracowana i przygotowana do druku.

Na dobro Autora zapisać należn bardzo sumienne wywiązanie się z podjętej przez niego pracy, oraz szczęśliwe przebrnięcie poważnych przeszkód natury terminologicznej.

Szata zewnętrzna książki i strona graficzna — na poziomie wydawnictw europejskich, jak zresztą wszystkie wydawnictwa Wojsk. Instytutu Naukowo-Wydawniczego.

S. Kosko

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA**REDAKCJA I ADMINISTRACJA:**

ELEKTORALNA 2, pokój 26 (parter)

telefony:

412-66 (Red.), 412-73 (Adm.) i 412-68 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA

w kraju:

kwartalnie—zł 15, półrocznie—zł 30, rocznie—zł 60

z a g r a n i c ą:

kwartalnie—zł 25, półrocznie—zł 50, rocznie—zł 100

CENY OGŁOSZEŃ

w zeszytach zwykłych:

IV str. okładki—zł 1.200; II i III str. okł.—zł 900;

½ str.—zł 500; strony zwyczajne — zł 600,

¼ str.—zł 350, ¼ str.—zł 200, 1/8 str.—zł 110

Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%

Redaktor Naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHAŁSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIEYSZTOR

Wydawca: **MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU**

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

Warszawskie Akcyjne Towarzystwo Pożyczkowe na Zastaw Ruchomości.

SPROSTOWANIE. — W bilansie na dz. 31 grudnia 1930 r., ogłoszonym w zesz. 12 Tygodnika, w stanie biernym w pozycji: Fundusz Amortyzacyjny omyłkowo wydrukowano sumę zł 97.785⁰⁰ **winno być zł 96.785⁰⁰.**

R A D A

Banku Angielsko-Polskiego, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 20 kwietnia 1931 r., o godz. 3 po poł.** odbędzie się w lokalu Banku, ul. Krakowskie-Przedmieście 47/49,

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady i Komisji Rewizyjnej za 1930 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku Strat i Zysków za 1930 r.;
- 4) Podział zysków;
- 5) Wybór członków Rady Banku na miejsce ustępujących;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Budżet na 1931 r. i plan działalności Banku;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wnioski Akcjonariuszów.

W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych, Akcjonariusze mogą zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, a to z zachowaniem przepisów art. 54 tegoż prawa.

Zgodnie z par. 36 statutu PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje na 7 dni przed powyższym terminem do kasy Banku.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

Towarzystwo Elektryczne „BEZET“

SP. AKC. W WARSZAWIE

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w **sobotę dn. 25 kwietnia 1931 r. o godz. 18** odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Marszałkowska Nr. 119.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1930 r.;
- 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku Zysków i Strat za 1930 r. i udzielenie Zarządowi powitowania z czynności;
- 3) Wybór 3 członków Zarządu w miejsce ustępujących;
- 4) Wnioski.

Właściciele akcji na okaziciela korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na dni 7 przed terminem Zgromadzenia złożyli swoje akcje lub kwity depozytowe w Biurze Zarządu Spółki.

Zarząd Spółki Akcyjnej Elektrownia w Piotrkowie, Piotrków Tryb.

ma zaszczyt podać do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 25 kwietnia 1931 r. o godz. 10 min. 30 przed południem**, w lokalu przy ul. Czackiego 8 m. 6 w Warszawie, odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki w 1930 r.;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1930 r.;

- 4) Wybór nowych władz Spółki stosownie do § 12 nowego statutu;
- 5) Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej;
- 6) Ustalenie dzienników, w których winny być umieszczane ogłoszenia Spółki;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, powinni w myśl statutu na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w biurze Zarządu Spółki w Piotrkowie lub dowody złożenia akcji u notariusza, w krajowej instytucji kredytowej lub też w Banku de Bruxelles w Brukseli.

III OGŁOSZENIE

Po zapisaniu dn. 17 lutego 1931 r. do rejestru sądowego likwidacji Towarzystwa, uchwalonej na Nadzwyczajnym Zebraniu Akcjonariuszów

Vistula Allgemeine Versicherungs-Gesellschaft,

SP. AKC. W TCZEWIE

dn. 28 stycznia 1931 r., wzywają niżej wymienieni wybrani likwidatorzy wierzycieli Towarzystwa do zgłoszenia swych pretensyj do dn. 1 kwietnia 1932 r.

Komitet Likwidacyjny:
Schienenmann Linck

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

Schneider i Zimmer, Młyn Parowy, S. A. w Lesznie

odbędzie się dn. 15 kwietnia 1931 r. o godz. 17 w lokalu Spółki w Lesznie, ul. Dworcowa 35.

Porządek obrad:

- 1) Sprawozdanie władz Spółki z czynności oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1930 r.;
- 2) Powzięcie uchwały co do podziału czystego zysku;
- 3) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

Leszno, dn. 10 marca 1930 r.

Schneider i Zimmer, Młyn Parowy, S. A.

RADA ZAWIADOWCZA

Lesienickiej Fabryki Drożdży Prasowanych i Spirytusu, S. A. we Lwowie

zwołuje niniejszem

VIII Zwyczajne Walne Zgromadzenie

które odbędzie się w dn. 18 kwietnia 1931 r., o godz. 11 min. 30 przed poł. w sali konferencyjnej Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddział we Lwowie, ul. 3 Maja 14, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przedłożenie sprawozdania z czynności i zamknięcia rachunków za rok administracyjny 1930;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i powzięcie uchwał nad zatwierdzeniem bilansu i nad udzieleniem absolutorjum Radzie Zawiadowczej;
- 3) Powzięcie uchwał co do rozdziału czystego zysku;
- 4) Wybór Rady Nadzorczej.
- 5) Wolne wnioski.

Celem wykonania prawa głosowania na Walnym Zgromadzeniu należy najpóźniej na 8 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć akcje (do których nie muszą być dołączone arkusze kuponowe) uzasadniające prawo głosu, w kasie Spółki w Lesienicach pod Lwowem lub też w Banku Dyskontowym Warszawskim, Oddział we Lwowie.

Posiadanie jednej akcji nadaje prawo do jednego głosu. Prawo głosowania może być wykonane osobiście lub przez pełnomocnika bez względu na to, czy tenże jest akcjonariuszem lub nie. Pełnomocnictwo winno być pisemne.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

ZAKŁADY KAUCZUKOWE „PIASTÓW“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 kwietnia 1931 r., o godz. 4 po południu w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Złota Nr. 35, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1930 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku Zysków i Strat za tenże czas oraz podział zysków;
- 4) Udzielenie absolutorjum Władzom Spółki;
- 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla Członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok 1930 i 1931;
- 6) Wybór Władz Spółki;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia na porządek obrad spraw dodatkowych w terminie do dn. 31 marca 1931 r.

Walne Zgromadzenie będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

Zakłady Akumulatorowe systemu „TUDOR“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 kwietnia 1931 r., o godz. 6 wieczorem w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Złota Nr. 35, odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1930 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku Zysków i Strat za tenże czas oraz podział zysków;
- 4) Udzielenie absolutorjum Władzom Spółki;
- 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla Członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok 1930 i 1931;
- 6) Wybór Władz Spółki;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia na porządek obrad spraw dodatkowych w terminie do dn. 31 marca 1931 r.

Walne Zgromadzenie będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ
ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE „MERCURY“, S. A.
we LWOWIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w lokalu biurowym Spółki we Lwowie przy trakcie Grodeckim, w sobotę, dn. 11 kwietnia 1931 r. o godz. 17^{1/2}, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za lata 1929 i 1930;
- 3) Udzielenie Władzom Spółki absolutorjum;
- 4) Wybór Członków Rady Nadzorczej i Przewodniczącego na okres 3-letni;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 6) Zatwierdzenie bilansów oraz rachunków zysków i strat;
- 7) Uchwalenie nowego statutu w myśl wydanego z mocą ustawy rozporządzenia Pana Prezydenta Rzplitej z dn. 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39);
- 8) Przewaloryzowanie akcji 40.000 sztuk 10-złotowych w myśl tego rozporządzenia na 4.000 sztuk po 100;
- 9) Podwyższenie kapitału akcyjnego przez wydanie 8.000 sztuk akcji II emisji po 100;
- 10) Wnioski i interpelacje.

Każde 25 akcji daje prawo do jednego głosu. Posiadacze mniejszej ilości akcji mogą ze swego grona wybrać pełnomocnika, któremu przysługuje prawo głosu o ile reprezentuje najmniej 25 akcji. Akcjonariusze mogą wykonać prawo głosowania osobiście lub przez pełnomocników. Pełnomocnictwa szczegółowe powinny być na 5 dni przed Walnym Zgromadzeniem przedłożone Zarządowi Spółki celem wydania imiennych kart legitymacyjnych z podaniem nazwiska ich mocodawców. Substytucja pełnomocnictw niedopuszczalna. Właściciele akcji na okaziciela korzystają z prawa głosu, o ile na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą akcje lub kwity depozytowe w biurze Spółki.

RADA NADZORCZA
Wileńskich Składow Towarowych, S. A. „PACIFIC“
W WILNIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 kwietnia 1931 r. o godz. 6 po poł. odbędzie się w lokalu Spółki w Wilnie, ul. Jagiellońska Nr. 10

**Zwyczajne Walne Zgromadzenie
Akcjonariuszów Spółki**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 3) Sprawozdanie Zarządu; 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku Strat i Zysków za rok operacyjny 1930; 5) Podział zysku; 6) Określenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej oraz Zarządu; 7) Wybory do Rady Nadzorczej i Zarządu; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni w myśl § 14 statutu złożyć na 7 dni przed terminem swoje akcje, względnie świadectwa depozytowe lub zastawowe w Banku Handlowym w Warszawie, Oddział w Wilnie.

Tow. Akc. FR. KARPIŃSKI

W WARSZAWIE

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 2 kwietnia 1931 r. o godz. 6 wieczorem, w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Wolność 9, odbędzie się

XXII Zwyczajne Walne Zebranie

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu za 1930 r. oraz budżetu na 1931 r.;
- 2) Ustalenie liczby Członków Zarządu;
- 3) Wybór Członków Zarządu, Dyrektora Zarządzającego oraz Komisji Rewizyjnej;
- 4) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek, nie wyłączając hipotecznych;
- 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia Członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski,

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zebraniu, zechcą złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub odpowiednie dowody depozytowe najpóźniej w dn. 26 marca 1931 r., do godz. 4 po południu.

O ileby Zebranie nie doszło do skutku z powodu niedostatecznej ilości reprezentowanego kapitału akcyjnego, następne Zebranie, prawomocne bez względu na tę ilość, odbędzie się w dn. 8 kwietnia 1931 r. o godz. 6 wieczorem, w tymże lokalu.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Warszawska Fabryka Biskoptów Stanisław Fuchs“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 kwietnia r. b. o godz. 5^{1/2} po poł. odbędzie się w lokalu fabrycznym, Nowolipie 80.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu, oraz rach. strat i zysków za 1930 r.; 4) Zatwierdzenie budżetu na 1931 r.; 5) Wybór 2 Członków Zarządu i 5 Członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wybór gazet do ogłoszeń; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć Zarządowi akcje lub zastępujące dowody nie później, niż na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia.

Zarząd firmy

Wilhelm i Hugo Bracia Müller, Merceryzownia, Bielarnia, Farbiarnia, Wykończalnia i Tkalnia w Kaliszu, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że dn. 20 kwietnia 1931 r., o godz. 17 odbędzie się w biurze Zarządu w Kaliszu, ul. Majkowska 23,

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Zarządu z działalności za rok operacyjny 1930; 3) Rozpatrzenie i aprobata bilansu i rachunku Strat i Zysków zakończzonego na dz. 31 grudnia 1930 r.; 4) Rozpatrzenie i aprobata budżetu i planu działalności na 1931 r.; 5) Wybór członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski Zarządu i akcjonariuszy.

Akcjonariusze, życzący brać udział w Zgromadzeniu powyższym, winni nie później jak na dni siedem przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu.

Górnośląski Bank Związkowy, S. A. w Królewskiej Hucie

Bilans roczny (netto) na dz. 31 grudnia 1930 r.

AKTYWA	zł	zł	PASYWA	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gosp. Krajow.		62.580'83	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		6.011'65	a) zakładowy	1.000.000'00	
Papiery wartościowe własne:			b) zapasowy	100.000'00	
a) papiery państwowe	50.153'00		c) inne rezerwy	79.331'34	
b) akcje	50.000'00	100.153'00	d) fundusz amortyzacyjny	22.000'00	1.201.331'34
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		20.000'00	Wkłady a) terminowe	322.357'93	
Banki krajowe	3.781.982'04		b) a vista	174.754'50	497.112'43
Banki zagraniczne	13.778'13		Rachunek bieżący (saldo kredytowe)		16.356'79
Weksle zdyskontowane	729.867'63		Redyskonto weksli		81.711'86
Rachunki bieżące (saldo debet.):			Banki krajowe		659'00
a) zabezpieczone	266.904'22		Banki zagraniczne (wkłady terminowe)		4.643.545'81
b) niezabezpieczone	960.095'04	1.226.999'26	Różne rachunki		115.310'72
Pożyczki terminowe		710.482'59	Zysk: a) z lat ubiegłych	1.347'21	
Nieruchomości		120.000'00	b) za 1930 r.	67.535'19	68.882'40
Różne rachunki		5.055'22			
		<u>6.776.910'35</u>			<u>6.776.910'35</u>

Rachunek Strat i Zysków za 1930 r.

Procenty i prowizje	282.534'67	Pozostałość zysków z lat ubiegłych	1.347'21
Koszta handlowe	128.198'78	Procenty i prowizje	502.868'66
Podatki	28.134'01	Różnice kursowe	16.327'23
Amortyzacja	5.400'00	Dochody z nieruchomości	6.854'90
Odpisy na dłużnikach	19.830'14	Zwrot sum dawniej odpisanych	5.582'00
Czysty zysk	68.882'40		
	<u>532.980'00</u>		<u>532.980'00</u>

Królewska Huta, dn. 31 grudnia 1930 r.

Rada Nadzorcza: Dr. Nasse Zarząd: Michalke, Zimmermann

ZARZĄD SPÓŁKI

„CHODORÓW” SPÓŁKA AKCYJNA DLA PRZEMYSŁU CUKROWNICZEGO W CHODOROWIE

zawiadamia, że dn. 9 kwietnia 1931 r. o godz. 11 przed południem odbędzie się we Lwowie, w biurze Generalnej Dyrekcji Spółki we Lwowie, ul. Zimorowicza 19,

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARZUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

I. — Zmiana statutu Spółki, a mianowicie:

- 1) Par. 9 ust. 3 i 4 o kursie emisyjnym nowych akcji (skreślenie postanowień o uwzględnieniu przy powiększeniu kapitału akcyjnego — w kursie nowych akcji — kapitałów rezerwowych);
- 2) Par. 18 zdanie pierwsze w kierunku przedłużenia do 5 miesięcy po upływie roku obrotowego terminu zwyczajnych walnych zgromadzeń Spółki;
- 3) Par. 19 ustęp ostatni — zmiana postanowień o sposobie głosowania na walnych zgromadzeniach;
- 4) Par. 22 ustęp pierwszy zdanie pierwsze, w kierunku uczestnictwa notariusza przy spisywaniu protokołów walnych zgromadzeń, i ustęp pierwszy zdanie ostatnie — co do sposobu podpisywania listy obecności na walnych zgromadzeniach;
- 5) Par. 34 ustęp drugi — w kierunku przedłużenia do 3 miesięcy terminu do złożenia Radzie bilansu, rachunku strat i zysków i sprawozdania;

6) Par. 36 ustęp drugi al. b) o rozdziale zysku — zmiana postanowień o wysokości uprzywilejowanej dywidendy;

II. — Oznaczenie w myśl par. 27 stat. wysokości stałego wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej, sprawujących specjalne funkcje przy bezpośrednim nadzorze działalności Zarządu;

III. — Oznaczenie w myśl par. 27 statutu wysokości marki obecności dla członków Rady Nadzorczej;

IV. — Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą swoje akcje wraz z bieżącymi kuponami złożyć najpóźniej do dn. 2 kwietnia 1931 r. w kasie Polskiego Banku Przemysłowego we Lwowie, lub w kasie Warszawskiego Banku Dyskontowego, Oddział we Lwowie, za pisemnym poświadczeniem, które będzie służyć jako legitymacja do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu.

Powyższe poświadczenie opiewać będzie na nazwisko i będzie podawać ilość akcji i głosów, przysługujących upoważnionemu akcjonariuszowi. Legitymacja ta służyć może tylko osobie w niej wymienionej lub należycie wykazanemu pełnomocnikowi.

Zdeponowane akcje mogą być po Walnym Zgromadzeniu podjęte w instytucji, w której zostały złożone, za zwrotem otrzymanego poświadczenia lub też za potwierdzeniem odbioru i oddaniem potwierdzenia Spółki, że wydane na złożone akcje poświadczenie u niej złożone zostało.

ZARZĄD.

Bank Amerykański w Polsce, S. A.

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1930 r.

AKTYWA	zł	zł	PASYWA	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Bankach Państwowych		6,964.588'20	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		329.093'91	a) zakładowy	10,000.000'00	
Papiery wartościowe własne: pożyczki państwowe		1,432.886'40	b) zapasowy	2,572.812'21	12,572.812'21
Udziały i akcje w przedś. konsor.		25.500'00	Wkłady:		
Banki krajowe		5,813.169'97	a) terminowe	21,771.781'96	
Banki zagraniczne		13,550.523'14	b) à vista	12,661.306'21	34,433.088'17
Weksle zdyskontowane		24,075.053'34	Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		2,817.152'00
Rachunki bieżące (saldo debet.):			Zobowiązania inkasowe		392'75
a) zabezpieczone	4,969.996'19		Redyskonto weksli		2,129.083'88
b) niezabezpieczone	174.327'50	5,144.323'69	Banki krajowe		1,805.800'92
Pożyczki terminowe		688.975'00	Banki zagraniczne		745.714'34
Ruchomości		440.912'51	Różne rachunki		1,251.363'72
Koszty organizacji		257.150'01	Zysk:		
Różne rachunki		280.513'74	a) z lat ubiegłych (1926—1929)	1,846.126'71	
		59,002.689'91	b) za 1930 r.	1,401.065'21	3,247.191'92
Dłużnicy z tytułu gwarancji		510.566'00	Gwarancje		59,002.689'91
Inkaso		3,678.997'14	Różni za inkaso		510.566'00
		63,192.253'05			3,678.997'14
					63,192.253'05

Rachunek Zysków i Strat na dz. 31 grudnia 1930 r.

WINIEN	zł	MA	zł
Prowizje i procenty wypłacone	2,767.190'58	Pozostałość zysków z lat ubiegłych	1,846.126'71
Koszty handlowe	1,463.566'07	Procenty i prowizje pobrane	6,172.268'11
Podatki	515.874'73	Różnice kursowe	2.984'04
Odpisy na dłużnikach	27.555'56		
Czysty zysk	3,247.191'92		
	8,021.378'86		8,021.378'86

ZARZĄD

Towarzystwa Przemysłu Włókienniczego w Zgierzu „LANA“, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że dn. 26 Kwietnia 1931 r., godz. 16 w lokalu własnym przy ul. Berka Joselewicza Nr. 12, odbędzie się

ZWYCZAJNE ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Prezydium;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1930 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorium Zarządowi;
- 4) Zmiana Statutu i uzgodnienie go z przepisami prawa o Spółkach Akcyjnych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39 z 1928 r., poz. 383);
- 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu na 1931 r.;
- 6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek w instytucjach finansowych;
- 8) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Zgromadzeniu, winni stosownie do § 23 Statutu Spółki najpóźniej do dn. 19 kwietnia r. b. złożyć swoje akcje, świadectwa tymczasowe lub odpowiednie kwity depozytowe albo zastawowe w biurze Spółki Akcyjnej w Zgierzu, ul. Berka Joselewicza Nr. 12, gdzie będą przechowane aż do zakończenia Walnego Zgromadzenia.

„SITRÓWKA”, KAMIENIOŁOMY I PIECE WAPIENNE

Spółka Akcyjna w Warszawie, Kopernika Nr. 30

Bilans zamknięcia za 1929 r.

STAN CZYNNY: Grunty zł 7.609'61; Budynek zł 28.671'99; Maszyny i Urządzenia zł 256.284'27; Narzędzia i przyrządy zł 39.009'78; Ruchomości zł 16.807'93; Inwestycje nowe zł 523.135'03; Papiery wartościowe zł 49'50; Kaucje własne zł 10 264'21; Kasa Zarządu zł 478'34; Kasa Kopalni zł 6.567'13; Weksle zł 13.974'30; Dłużnicy zł 162.421'17; Materjały zł 35.838'16; Produkty zł 89.044'88; Gospodarstwo Rolne zł 48'00; Sumy Przejściowe zł 3.866'51; Gwarancje wydane zł 261.510'00; Niepokryta pozostałość strat lat ubiegłych zł 10.076'55; Straty 1928 r. zł 2.199'50; Razem zł 1.467.856'86.

STAN BIERNY: Kapitał akcyjny zł 100.000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 29.132'69; Niewypłacone dywidendy z lat ubiegłych zł 63'48; Akcepty zł 890.000'00; Wierzyciele zł 142.363'06; Sumy przejściowe zł 20.376'46; Akcepty kaucyjne zł 2.000'00; Gwarancje otrzymane zł 261.510'00; Zysk 1929 r. zł 22.411'17; Razem zł 1.467.856'86.

Rachunek Strat i Zysków za 1929 r.

WINIEN: Koszty ekspedycji i akwizycji zł 44.138'38; Koszty handlowe zł 31.346'21; Koszty Generalne zł 12.412'98; Dyskonto i procenty zł 58.299'48; Podatki zł 17.830'38; Świadczenia Społeczne zł 25.522'25; Zysk zł 22.411'17; Razem zł 211.960'85.

MA: Dochód brutto z produkcji zł 211.960'85; Razem zł 211.960'85.

Walne Zgromadzenie zatwierdziło w dn. 17 marca 1931 r. powyższy bilans i r-k Strat i Zysków, jak również następujący podział zysku zł 22.411'17 zgodnie § 55 stat tu: 50% na kapitał zapasowy zł 1.120'54, na umorzenia zł 18.129'02, na pokrycie strat 1928 r. zł 2.199'50, i do przeniesienia na 1930 r. zł 962'11, udzielając Władzom Spółki absolutorium za 1929 r.

Warszawa, dn. 18 marca 1931 r.

KOMISJA LIKWIDACYJNA ZAKŁADÓW CHEMICZNYCH „PRUSZKÓW”

S. A. W LIKWIDACJI

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 14 kwietnia r. b. o godz. 5 po południu odbędzie się w lokalu własnym w Warszawie, ul. Złota 61.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej za 1930 rok, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1930 rok, oraz pokwitowanie Komisji Likwidacyjnej z czynności roku sprawozdawczego;
- 3) Wolne wnioski.

Gdyby rzeczony Walne Zgromadzenie ze względu na pkt. 28 statutu nie doszło do skutku, to powtórne Zebranie odbędzie się w dn. 29 kwietnia r. b. w tymże lokalu o godz. 5 po poł. i będzie prawomocne bez względu na liczbę uczestników.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed Zebraniem złożyć Komisji Likwidacyjnej swe akcje lub kwity depozytowe.

PORZĄDEK DZIENNY

XXXIII Zwyczajnego Ogólnego Zebrania Akcjonariuszów

TOW. ZAKŁADÓW CERAMICZNYCH BZIEWOLSKI i LANGE, S. A.

w dn. 28 kwietnia 1931 r. o godz. 5 po południu w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Rysia Nr. 1:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1930 rok;
- 2) Zatwierdzenie bilansu zamknięcia i rachunku zysków i strat za 1930 rok i udzielenie pokwitowania Zarządowi;
- 3) Zatwierdzenie budżetu na 1931 rok;
- 4) Uzupełnienie statutu co do terminu zwoływania zwyczajnych walnych Zgromadzeń Akcjonariuszów oraz co do terminu przedkładania przez Zarząd władzom nadzorczym bilansu;
- 5) Wybór Członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wyznaczenie czynności i wynagrodzenia dla Członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wyznaczenie pisma dla ogłoszeń Spółki;
- 8) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną przyjąć udział w powyższym Zebraniu, raczą zgodnie z art. 50 Prawa z dn. 22 marca 1928 r. złożyć w biurze Zarządu (Rysia Nr. 1) akcje swoje lub kwity na zdeponowane akcje w instytucjach bankowych najpóźniej do dn. 21 kwietnia r. b.

PP. Akcjonariusze, pragnący zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, winni zawiadomić o tem Zarząd piśmiennie przed dn. 12 kwietnia r. b.

ZARZĄD

TOWARZYSTWA ZAKŁADÓW ŻYRARDOWSKICH

S. A.

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że zgodnie z uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 4 grudnia 1929 r., zatwierdzoną przez Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu, przystępuje z dn. 27 marca 1931 r. do zamiany dotychczasowych akcji T-wa, rublowych i markowych, na akcje 100-złotowe, w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39, poz. 383). Wartość nominalna obecnych akcji T-wa Zakładów Żyrardowskich, rublowych i markowych, została uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 6 grudnia 1928 r. określona na zł. 20. Nowe akcje będą przeto wydawane w stosunku jednej akcji 100-złotowej na pięć dawnych akcji, bez żadnej dopłaty.

Akcje, ułożone kolejnymi numerami, należy składać do wymiany w biurach Zarządu Towarzystwa Zakładów Żyrardowskich w Warszawie, ul. Traugutta 8, od godz. 10 do godz. 12 codziennie. Nowe akcje będą wydane w ciągu 7 dni od daty złożenia. Potrzebne deklaracje są do otrzymania przez PP. Akcjonariuszów na miejscu, od dn. 27 marca r. b.

Zarząd
Towarzystwa Zakładów Żyrardowskich
Spółka Akcyjna

RADA ZARZĄDZAJĄCA SP. AKC.

„Tramwaje Elektryczne w Zagłębiu Dąbrowskiem, S. A.” W SOSNOWCU

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 kwietnia 1931 r. o godz. 12 w południe, w lokalu Sp. Akc. „Siła i Światło” w Warszawie, ul. Marszałkowska 94, odbędzie się

VII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930;
- 4) Zatwierdzenie preliminarzy: eksploatacyjnego i inwestycyjnego na 1931 r.;
- 5) Wybór pisma, w którym winny być drukowane obowiązkowe ogłoszenia;
- 6) Wybór członków Rady Zarządzającej na miejsce ustępujących oraz członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Ustalenie wysokości wynagrodzenia członków Rady Zarządzającej, Komitetu Wykonawczego i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wnioski Akcjonariuszów.

Prawo głosu na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu mają ci Akcjonariusze, którzy złożą swoje akcje, względnie kwity depozytowe instytucji kredytowych w Polsce, lub Towarzystwa „Trust Metallurgique Belge — Français” w Brukseli na ręce Rady Zarządzającej w biurze Spółki w Sosnowcu, ul. Jasna Nr. 2, III p., lub w biurze Sp. Akc. „Siła i Światło” w Warszawie, ul. Marszałkowska Nr. 94, najpóźniej na 7 dni przed Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniem.

Na kwitach depozytowych winny być podane numery akcji, imię, nazwisko i adres właściciela. Dowody te pozostają w przechowaniu Rady Spółki aż do ukończenia Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 32 statutu Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne, o ile przybędą nań Akcjonariusze lub lub ich pełnomocnicy, reprezentujący co najmniej 1/5 kapitału zakładowego.

W „*Monitorze Polskim*” z dn. 23 marca 1931 r. umieszczone zostało ogłoszenie treści następującej:

Z A R Z Ä D

ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA ELEKTRYCZNEGO

S P Ó Ł K I A K C Y J N E J

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki, które odbyło się w Łodzi w dn. 23 października 1930 r., uchwaliło powiększyć kapitał akcyjny Spółki z zł 42,000.000 na zł 60,000.000, drogą emisji 36.000 akcji na okaziciela, o wartości nominalnej zł 500 każda, i że w Nr. 52 „*Monitora Polskiego*” z dn. 5 marca 1931 r. ogłoszone zostało następujące postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w sprawie powiększenia kapitału zakładowego Spółki Akcyjnej pod firmą:

„**Łódzkie Towarzystwo Elektryczne, Spółka Akcyjna**”, drogą IV emisji akcji:

„Zezwala się Spółce Akcyjnej pod firmą: „**Łódzkie Towarzystwo Elektryczne, Spółka Akcyjna**”, z siedzibą w Łodzi, na powiększenie kapitału zakładowego Spółki o zł 18,000.000, czyli do zł 60,000.000, drogą IV emisji 36.000 sztuk nowych akcji na okaziciela, nominalnej wartości zł 500 każda, na następujących warunkach:

a) pierwszeństwo do nabycia akcji nowej emisji służy właścicielom akcji emisji poprzednich, w stosunku 3 nowych akcji na każde siedem akcji dotychczasowych:

b) dla wykonania prawa poboru dla dawnych akcjonariuszów (p. „a”) winien być określony termin sześciotygodniowy od dnia ogłoszenia subskrypcji na akcje nowej emisji w „*Monitorze Polskim*”, przyczem trzykrotne ogłoszenia o prawie poboru dokonane będą w odstępach przynajmniej tygodniowych;

c) w razie gdyby po upływie powyższych 6 tygodni nie wszystkie akcje zostały rozebrane przez dawnych akcjonariuszów, ogłoszona zostanie dodatkowa subskrypcja na te akcje, z ofiarowaniem jej wszystkim dawnym akcjonariuszom, w ciągu 15 dni od dnia ogłoszenia tej dodatkowej subskrypcji;

a) repartycji tych akcji, na które dotychczasowi akcjonariusze z tytułu posiadania prawa pierwszeństwa się nie zapiszą, dokona Zarząd według swego uznania i określi ich kurs emisyjny, który nie może być niższy od ceny emisyjnej;

e) cena emisyjna akcji nowej emisji dla dawnych akcjonariuszów, którzy wykorzystają prawo poboru, określa się na zł 540, z których zł 500 przeznacza się na kapitał zakładowy, reszta zaś, po pokryciu kosztów z emisją nowych akcji związanych, na kapitał zapasowy;

f) pod względem praw, przysługujących akcjonariuszom, akcje nowej emisji będą zrównane z akcjami poprzednich, z chwilą wpisania podwyższenia kapitału zakładowego do rejestru handlowego, które winno być uskutecznione w ciągu miesiąca od dnia zamknięcia subskrypcji i uczestniczyć będą w dywidendzie od dn. 1 lipca 1931 r.;

g) całkowita wpłata kapitału zakładowego oraz zapasowego winna być uskutecziona w ciągu 4 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego postanowienia w „*Monitorze Polskim*”;

h) w terminie miesięcznym od dnia zamknięcia subskrypcji szczegółowe sprawozdanie wraz z planem podziału i wykazem sprzedanych akcji, z zaznaczeniem otrzymanej za nie ceny emisyjnej, winno być złożone do Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Dopiero po złożeniu takiego sprawozdania Spółka będzie mogła zarejestrować dokonane powiększenie kapitału zakładowego;

i) w ogłoszeniach o subskrypcji winno być w całości publikowane postanowienie, zezwalające na przeprowadzenie nowej emisji akcji, oraz warunki, uchwałą Zarządu z dn. 23 października 1930 r. przewidziane;

k) w ciągu dwóch miesięcy od dnia zamknięcia subskrypcji akcje nowej emisji winne być wydane akcjonariuszom”.

Powołując się na powyższe postanowienie, Zarząd Spółki otwiera subskrypcję na akcje IV emisji i wzywa niniejszem drugim ogłoszeniem PP. Akcjonariuszów do wykonania przysługującego im prawa poboru nowych akcji, w stosunku trzech akcji nowej emisji na siedem akcji emisji poprzednich, najpóźniej do dn. 27 kwietnia 1931 r.

Zapisy na akcje nowej emisji, przy jednoczesnym złożeniu akcji poprzednich emisji do ostemplowania, przyjmuje

Zarząd Spółki, Łódź, ul. Przejazd 58

Cena emisyjna akcji IV emisji ustalona została dla dawniejszych Akcjonariuszów, którzy wykorzystają swe prawo poboru, na zł 540 (pięćset czterdzieści złotych). Cenę tę należy wpłacić najpóźniej do dn. 30 czerwca 1931 r. W razie wpłaty wcześniejszej Spółka uiszcza 8% w stosunku rocznym od dnia wpłaty do dn. 30 czerwca 1931 r.

ZARZĄD

Towarzystwa Akcyjnego Pierwszej Warszawskiej Fabryki Palenia Kawy, Cykorji i Surogatów Kawy „PLUTON T. i M. TARASIEWICZÓW” w WARSZAWIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 19 kwietnia 1931 r. o godz. 11 i pół przed południem w lokalu przy ul. Żytniej Nr. 10 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego Zebrania;
- 2) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia;
- 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1930 r.;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie Sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1930 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 5) Podział zysków za 1930 r.;
- 6) Zatwierdzenie budżetu na 1931 r.;
- 7) Zmiana w nowym Statucie spółki, polegająca na zmianie ustępu pierwszego § 9 Statutu, który otrzymuje następujące brzmienie: „Walne Zgromadzenia są Zwyczajne albo Nadzwyczajne. Zwyczajne Walne Zgromadzenia Akcjonariuszów zwołuje Zarząd corocznie najpóźniej w miesiącu maju”, następnie na uzupełnieniu końcowej treści § 24 Statutu słowami: „i z dnia 3 grudnia 1930 r. („Dz. Ust. R. P.”, Nr. 86/1930 r.)” oraz wprowadzeniu na zasadzie art. 1 punktu 4 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3 grudnia 1930 r. („Dz. Ust. R. P.”, Nr. 86 z dn. 6/XII 1930 r.) nowego § Nr. 25 następującej treści: „Zarząd Spółki obowiązany jest w ciągu trzech miesięcy od upływu roku obrotowego sporządzić i złożyć władzom nadzorczym do zbadania bilans na ostatni dzień roku obrotowego oraz rachunek zysków i strat i sprawozdanie z działalności Spółki”. Wobec czego treść zamieszczona w dotychczasowym § 25 oznaczono zostaje w Statucie § 26;
- 8) Wybory Członków Zarządu i Członków Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wnioski Zarządu;
- 10) Wolne wnioski Akcjonariuszów, które winny być zgłoszone najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy życzą sobie uczestniczyć w Walnym Zebraniu, winni najpóźniej na 7 dni przed zebraniem złożyć swoje akcje lub kwity na zdeponowane akcje w instytucjach bankowych lub u notariuszów w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Żytnia Nr. 10, w godz. od 10 rano do 2 po południu.

ZARZĄD

POLSKIEJ AKCYJNEJ SPÓŁKI TELEFONICZNEJ

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 2 maja 1931 r. o godz. 13 w sali posiedzeń Spółki w Warszawie, ul. Zielna Nr. 37, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1930 r. i udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 3) Podział zysku;
- 4) Budżet eksploatacyjny na 1931 r.;
- 5) Budżet inwestycyjny na 1931 r.;
- 6) Powiększenie kapitału akcyjnego P. A. S. T.;
- 7) Zmiana Statutu P. A. S. T. oraz przystosowanie Statutu do Rozporządzenia P. Prez. R. P. z dn. 22/III 1928 r. o prawie o spółkach akcyjnych;
- 8) Zatwierdzenie uzupełnienia Aktu Koncesyjnego P. A. S. T. z dn. 1 lipca 1922 r.;
- 9) Upoważnienie Zarządu do nabycia nieruchomości w Warszawie;
- 10) Upoważnienie Zarządu do przedsięwzięcia operacji kredytowych, niezbędnych dla prowadzenia przedsiębiorstwa;
- 11) Wybór Członków Zarządu grupy B na kadencję do czasu rozpoczęcia czynności Rady Nadzorczej;
- 12) Wybór Członków Komisji Rewizyjnej grupy B;
- 13) Wynagrodzenie Członków Zarządu;
- 14) Wybór Członków Rady Nadzorczej grupy B;
- 15) Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej;
- 16) Wnioski.

W myśl brzmienia § 26 Statutu Spółki PP. Akcjonariusze, którzy na Walnym Zgromadzeniu działać będą przez pełnomocników, powinni zakomunikować pisemnie Zarządowi Spółki imiona i nazwiska swych pełnomocników na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Zarząd Spółki Akcyjnej „Elektryczne Koleje Dojazdowe”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 kwietnia r. b. o godz. 10 rano odbędzie się w lokalu Spółki Akcyjnej „Siła i Światło” w Warszawie, Marszałkowska 94.

VIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1930 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza eksploatacyjnego na 1931 r.;
- 4) Wybór Członków Rady wzajemian ustępujących;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia Członków Rady i Komisji Rewizyjnej;

- 7) Wybór gazety dla umieszczania ogłoszeń Spółki;
- 8) Wnioski członków.

W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy do powyższego porządku dziennego które wymienione zostaną wówczas w ogłoszeniu następnym.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 10 kwietnia r. b. złożyć akcje Spółki lub świadectwa tymczasowe, względnie kwity depozytowe w Wydziale Akcyj Spółki Akcyjnej „Siła i Światło”, Marszałkowska 94, lub w „Trust Metallurgique Belgo-Français”, 168, rue Royale, Bruxelles, w godz. 10 — 1.

Stosownie do § 11 Statutu Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

SINGER SEWING MACHINE COMPANY

Bilans Zamknięcia za 1930 rok

1930		zł	zł	1930		zł	zł
Grudzień 31	Kasa	103.118 33		Grudzień 31	Kapitał	300.000 00	
"	31 Maszyny i części .	14.017.121 24		"	31 The Singer Mfg. Co.		
"	31 Towary nabyte . . .	686 704 24		"	N. Y. Current A/c.	44.990.038 06	
"	31 Należności	26.116.949 04		"	31 Pasywa dla reali-		
"	31 Utensylja	420.427 96		"	zacji należności . . .	1.216.079 99	46.506.118 05
"	31 Samochody	74.365 23		<hr/>			
"	31 Personel	21.073 80					
"	31 „Kosmos”	84.554 35					
"	31 Sumy przechodnie . .	537.852 80					
"	31 Singer Sew. Mach.						
"	Co. N. Y. Manag A/c . .	4.443.951 06	46.506.118 05				
			<hr/>				<hr/>
			46.506.118 05				46.506.118 05

Rachunek Zysków i Strat za 1930 rok

1930		zł	zł	1930		zł	zł
Grudzień 31	Wydatki za 1930 r.	11.867.231 12		Grudzień 31	Maszyny i części . . .	7.675.765 68	
"	31 Pasywa dla reali-			"	31 Towary nabyte . . .	8.683 87	
"	zacji należności	261.169 49	12.128.400 61	"	31 Straty za 1930 rok .	4.443.951 06	
			<hr/>				
			12.128.400 61				<hr/>
							12.128.400 61

Warszawa, dnia 25 lutego 1931.

Dyrektor Biura Nadzorczego: (—) O. Myślik
Dyrektor Oddziału Centralnego: (—) F. Nechwilla

Komisja Rewizyjna: (—) W. Winteler
Buchalter: (—) St. Mielczarek

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Towarzystwa Akcyjnego Ząbkowickiej Fabryki Szkła, S. A. w Ząbkowicach

odbędzie się w dn. 18 kwietnia 1931 r., o godz. 10
przed południem w biurze fabryki w Ząbkowicach,
z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie i bilans za 1930 r.;
- 2) Budżet i plan działań na 1931 r.;
- 3) Wybór Członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski.

Miejsca depozytu dla akcji:

- a) Tow. Akc. Ząbkowickiej Fabryki Szkła, Ząbkowice.
- b) Bank Dyskontowy Warszawski, Warszawa.
- c) Böhmische Union — Bank, Praha, Č. S. R.

ZARZĄD

Banku Spółek Niemieckich w Polsce

S. A. W ŁODZI

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Spółki tej,
że w piątek, dn. 24 kwietnia 1931 r., o godz. 10 rano
w naszym banku w Łodzi, Aleje Kościuszki 47 (róg An-
drzeja), odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przedłożenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za 1930 r.;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Powzięcie uchwały dotyczącej podziału zysku;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie składki członkowskiej dla Związku Rewizyjnego;
- 7) Sprawozdanie o naszej nowobudowie;
- 8) Różne.

Do wykonania prawa głosu na zasadzie § 5 naszego statutu uprawnieni są bez wszystkiego akcjonariusze akcji imiennych; posiadacze akcji na okaziciela muszą akcje swe złożyć najpóźniej do dn. 17 kwietnia r. b. u nas względnie w Banku Spółdzielczym, Poznań, lub u polskiego notariusza.

Spółka Akcyjna Przemysłu Korkowego **WICANDER i S-ka**

w Warszawie, ul. Marszałka Focha Nr. 9, zawiadamia, że

Walne Zwyczajne Zgromadzenie Akcjonariuszów

odbędzie się **dn. 28 kwietnia r. b. o godz. 12 rano** w siedzibie Spółki, Warszawa, ul. Marsz. Focha Nr. 9, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za rok ubiegły;
- 3) Podział zysków;
- 4) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakładów Przemysłowych i Fabryki Wag „Weber, Dähne i S-ka”

Spółka Akcyjna w Warszawie, ul. Żytnia 23

zawiadamia, że

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

odbędzie się **dn. 22 kwietnia 1931 r., o godz. 20**, w lokalu Zarządu przy ul. Żytniej Nr. 23, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za 1929/30 rok;
- 3) Bilans i rachunek zysków i strat za 1929/30 rok;
- 4) Budżet za 1930/31 rok;
- 5) Wybór władz Spółki;
- 6) Wolne wnioski.

W myśl § 20 statutu, z prawa głosu na Walnem Zgromadzeniu korzystają właściciele akcji, o ile złożą je w Zarządzie Spółki na 7 dni przed Walnem Zgromadzeniem.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

S. A. „POLSKA NAFTA”

W WARSZAWIE

odbędzie się **dn. 16 kwietnia r. b., o godz. 6 po południu**, w lokalu Spółki, Chmielna 10, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zebrania;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i wnioski Komisji Rewizyjnej w przedmiocie zatwierdzenia bilansu i rachunku zysków i strat za 1930 r.;
- 3) Wybór 3 członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących członków Rady, oraz zatwierdzenie wyboru dwóch członków Zarządu;
- 4) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Zmiany §§ 36, 44, 54 i 63 statutu, dotyczące zmniejszenia ilości członków Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz zmniejszenie kapitału zakładowego;
- 6) Wolne wnioski.

Prawo uczestniczenia w Walnem Zgromadzeniu przysługuje tym akcjonariuszom, którzy złożą swoje akcje lub kwity depozytowe z instytucji bankowych w biurze Towarzystwa, ul. Chmielna 10, między godz. 10 — 12 przed południem, najpóźniej na 7 dni przed wymienionym terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Zakłady Przemysłowe Jaeger i Ziegler, S. A.

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszy że w **dn. 18 kwietnia 1931 r. o godz. 5 po poł.**, w biurze Zarządu ul. Rymarska Nr. 10, odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1930 r. i udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie planu działalności i budżetu na 1931 r.;
- 4) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i obciążenia hipotecznego należących do Spółki Akcyjnej nieruchomości w instytucjach finansowych państwowych i prywatnych w granicach i na warunkach podług uznania Zarządu, oraz do sprzedaży nieruchomości Spółki i nabywania nowych;
- 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

W razie niedojścia do skutku w tym terminie, następne prawomocne bez względu na ilość zgłoszonych i reprezentowanych akcji zebranie odbędzie się dn. 25 kwietnia 1931 r. z tym samym porządkiem dziennym w tym samym lokalu i o tej samej godzinie.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział w powyższym zebraniu, winni złożyć swe akcje do Zarządu na 7 dni przed terminem Zebrania.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

Akcjonariuszów „Młynotwórni”, T. A. Wytwórni Maszyn Młyńskich w Rogoźnie Wlkp.

odbędzie się **dn. 8 kwietnia 1931 r. o godz. 12 w południe** w sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, Plac Wolności Nr. 15, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu oraz przedstawienie Bilansu i rachunku Zysków i Strat za 1930 rok;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Przyjęcie Bilansu i rachunku Zysków i Strat za 1930 rok oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Powzięcie uchwały w związku ze stratami za 1930 rok, przekraczającymi połowę zakładowego kapitału (§ 240 Kod. Hand. obowiązujący na ziemiach Zachodnich Rzeczypospolitej);
- 5) Wolne wnioski.

Poznań, dn. 23 marca 1931 r.

PIERWSZE POLSKIE ZAKŁADY LINOLEUM, S. A.

w Warszawie, ul. Marszałka Focha Nr. 9

zawiadamia, że

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

odbędzie się w lokalu Spółki, Warszawa, ul. Marszałka Focha 9, o **godz. 1 po południu dn. 28 kwietnia 1931 r.**, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za rok ubiegły;
- 3) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

LIKWIDATOR

„Towarzystwa Przemysłowo-Handlowego Kazimierz Dąbrowski, Spółka Akcyjna w likwidacji“

W WARSZAWIE

Edward Dąbrowski, zamieszkały w Warszawie, ul. Nowowiejska 25, wzywa wierzycieli wyżej wymienionej firmy, ażeby zgłosili swe wierzytelności w terminie do dn. 1 czerwca 1932 r.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

K. Bnszczyński i Synowie, Hodowla Nasion

W WARSZAWIE

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 kwietnia 1931 r., odbędzie się w Warszawie, w lokalu Spółki (ul. Mazowiecka 1), o godz. 17

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Uzgodnienie Statutu z prawem o Spółkach Akcyjnych i zatwierdzenie nowego brzmienia Statutu;
- 3) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

„ELEKTROWNIA W KIELCACH“

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszy, że dn. 25 kwietnia r. b., o godz. 10 rano w Warszawie w lokalu przy ul. Czackiego 8, m. 6, odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1930;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat na dz. 31 grudnia 1930 r.;
- 4) Zatwierdzenie propozycji dotyczącej podziału zysków;
- 5) Udzielenie absolutorjum ustępującemu Zarządowi i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wybory Członków Rady Nadzorczej i wyznaczenie ich wynagrodzenia;
- 7) Wolne wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze mogą wziąć udział w tem Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, o ile najpóźniej do dn. 17 kwietnia 1931 r. złożą w Zarządzie Spółki w Kielcach, ul. Leonarda 14, swoje akcje lub dowody złożenia akcji u notariusza, w instytucji kredytowej krajowej lub też w „Banque de Bruxelles” w Brukseli.

Świadectwa depozytowe winny zawierać zapewnienie, że złożone akcje pozostaną w depozycie aż do końca tego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

ZARZĄD

TOWARZYSTWA AKCYJNEGO FABRYKI SZKŁA

dawn. S. REICH i S-ka w Zawierciu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że doroczne

Zwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszów

odbędzie się dn. 30 kwietnia 1931 r. o godz. 11 w biurze Zarządu firmy w Zawierciu, ul. Towarowa 16, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie;
- 2) Wybór przewodniczącego zebrania;
- 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1930 r. oraz budżetu na 1931 rok;
- 5) Absolutorjum dla ustępujących członków Zarządu i ich zastępców, oraz wybór nowych członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących;
- 6) Absolutorjum dla byłych członków Zarządu z poprzedniej kadencji;
- 7) Wolne wnioski.

Uprawnieni do głosowania na powyższym zebraniu będą ci Akcjonariusze, którzy najpóźniej 15 dni przed terminem ogólnego zebrania przedstawiają Zarządowi firmy swoje akcje lub odnośne kwity depozytowe dowolnych krajowych instytucji kredytowych.

Akcjonariusze, pragnący wystąpić na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu z wnioskami, nie objętymi powyższym porządkiem dziennym, winni je podać Zarządowi nie później jak 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

ZARZĄD

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

ERA — Polskie Zakłady Elektrotechniczne we Włochach

POD WARSZAWĄ

zawiadamia niniejszem, że

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

odbędzie się dn. 20 kwietnia 1931 r., o godz. 3 po południu w kancelarii Notariusza Stanisława Jurkiewicza, w Gmachu Hypoteki w Warszawie, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1930 r.;
- 3) Podział zysków;
- 4) Podwyższenie Kapitału Akcyjnego;
- 5) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Uprawnieni do głosowania są akcjonariusze, którzy, w myśl § 59 prawa o Spółkach Akcyjnych, złożą swoje akcje przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w biurze Zarządu Spółki we Włochach.

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

FABRYKA LODOWNI I WYROBÓW BLASZANYCH W. BRAUNSTEIN S. A.

zawiadamia niniejszem po raz wtóry PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 kwietnia 1931 r. we wtorek o godz. 17 w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Karolkowa Nr. 26, odbędzie się

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór członków Zarządu;
- 2) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu i do zabezpieczenia tego kredytu w formie kaucji i czystych wpisów na nieruchomości majątku Spółki;
- 3) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży nieruchomości Nr. 6175 w Warszawie;
- 4) Wolne wnioski.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

Spółki Akcyjnej Eksploatacji Soli Potasowych

odbędzie się według postanowień §§ 16 i 17 statutu dn. 17 kwietnia 1931 r. o godz. 13 w lokalu Banku Gospodarstwa Krajowego, Warszawa, Krakowskie-Przedmieście 32, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Władz Spółki z czynności;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1930 r., oraz udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej i Zarządowi Spółki;
- 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysku;
- 5) Zmiany statutu Spółki w następujących §§: Projektowane brzmienie § 3: Podpis firmy: Firmę Spółki podpisywać się będzie w ten sposób, iż pod wydrukowanym, wyciśniętem lub wypisanym polskiem, niemieckim, francuskim lub angielskim brzmieniem firmy położą swoje podpisy dwaj członkowie Zarządu, lub jeden członek Zarządu i jeden prokurent, lub wreszcie dwaj prokurenci. Prokurenci powinni zawsze dołączać do swego nazwiska dodatek, wskazujący prokurę, — § 18 ustęp 1: Walne Zgromadzenia: Zwyczajne Walne Zgromadzenia zwoływane być powinny corocznie, najpóźniej w ciągu pięciu miesięcy po upływie roku obrotowego dla: i. t. d. § 24 ustęp 1: Rada Nadzorcza składa się z ośmiu członków,

z których jeden jest Prezesem Rady Nadzorczej. Przewodniczący Rady Nadzorczej wyznacza Rząd Rzeczypospolitej Polskiej z pomiędzy akcjonariuszów, lub z poza ich grona — § 31 ustęp 7 i 8, ustęp 7: Do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu Spółki potrzebne jest współdziałanie dwóch członków Zarządu, lub jednego członka Zarządu i jednego prokurenta, lub wreszcie dwóch prokurentów (§ 3), ustęp 8: Doręczanie pism i oświadczenia zwrócone do Spółki mogą być dokonywane do jednego członka Zarządu lub prokurenta. — § 34 ustęp 3: Zarząd Spółki obowiązany jest w ciągu 3 miesięcy po upływie roku administracyjnego sporządzić i złożyć Radzie Nadzorczej do zbadania bilans na ostatni dzień roku administracyjnego, rachunek strat i zysków, oraz dokładne pisemne sprawozdanie za rok ubiegły z działalności Spółki;

- 6) Wybór nowego członka Rady Nadzorczej na miejsce ustępującego;
- 7) Wybór pisma, w którym obok „*Monitora Pańskiego*” zamieszczane być mają ogłoszenia Spółki;
- 8) Wybór dalszego członka Rady Nadzorczej w myśl § 24 wedle nowego brzmienia statutu;
- 9) Oznaczenie wynagrodzenia dla członków] Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.

UWAGA: Akcjonariusze, reprezentujący $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłaszania dodatkowych spraw na porządek dzienny. Żądanie pomieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym powinno być zgłoszone nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Posiadanie akcji wartości nominalnej zł 100 upoważnia do oddania jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Aby móc wykonać prawo głosowania musi każdy akcjonariusz złożyć najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem akcje z bieżącym kuponem w Kasach Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie lub Oddziale we Lwowie. Akcjonariusze otrzymują na złożone akcje pisemne poświadczenie, służące jednocześnie jako legitymacja do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu. Poświadczenia te opiewają na nazwisko i mają podać ilość głosów, przysługujących danemu akcjonariuszowi. Legitymacja służyć może osobie w niej wymienionej lub też należycie wykazanemu pełnomocnikowi. W ciągu trzech dni powszednich przed dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w biurach Spółki Akcyjnej Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie, pl. Smolki 5, II p., mogą akcjonariusze przeglądać w godzinach urzędowych wszelkie przedłożenia i dokumenty przygotowane na Walne Zgromadzenie.

RADA NADZORCZA

Spółki Akcyjnej Eksploatacji Soli Potasowych

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„TOWARZYSTWO PRZEMYSŁOWO-HANDLOWE A. L. SOJKA”,

S. A.

zawiadamia niniejszem, że w dn. 20 kwietnia r. b. o godz. 17 odbędzie się

ZWYCZAJNE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Królewska 6, z porządkiem dziennym następującym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;
- 2) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Pokwitowanie Zarządu z wykonania obowiązków;
- 4) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariuszom służy prawo zgłoszenia na porządek dzienny dodatkowych spraw trybem i w terminie przewidzianym w art. 54 prawa o spółkach akcyjnych z 1928 r.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni dokonać formalności przepisanych art. 59 tegoż prawa.

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

FABRYKA FILCÓW LANDAU i WEILE,

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że dn. 25 kwietnia 1931 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu w Łodzi, ul. Staro-Wólczańska 5, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1930 r.; 3) Podział zysków względnie pokrycie strat; 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybory do Zarządu i Rady Nadzorczej; 6) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej na 1931 r., stosownie do §§ 36 i 41 Statutu; 7) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i ich zabezpieczania na nieruchomościach Spółki; 8) Wybór gazety, w której winny być umieszczane ogłoszenia Spółki; 9) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

CENTRALA W WARSZAWIE
UL. KRÓLEWSKA 5

ZŁATWIA OPERACJE BANKOWE, W SZCZEGÓLNOŚCI:

- 1) SKUP I SPRZEDAŻ WEKSLI
- 2) NABYWANIE I SPRZEDAWANIE NA RACHUNEK WŁASNY WALUT OBCYCH ORAZ PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH I INNYCH
- 3) INKASOWANIE WSZELKIEGO RODZAJU NALEŻNOŚCI
- 4) WYDAWANIE PRZEKAZÓW NA MIEJSCOWOŚCI W POLSCE ORAZ ZAGRANICĄ POŁOŻONE
- 5) PRZYJMOWANIE DO DEPOZYTU WSZELKICH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, DOKUMENTÓW ORAZ KOSZTOWNOŚCI
- 6) UDZIELANIE KREDYTU DŁUGOTERMINOWEGO PRZEZ EMISJĘ 7% LISTÓW ZASTAWNYCH, 7% OBLIGACYJ KOMUNALNYCH, A DLA POTRZEB PRZEMYSŁU 7½% OBLIGACYJ BANKOWYCH. PAPIERY TE WYSTAWIONE W PEŁNOWARTOŚCIOWEJ WALUCIE ZAOPATRZONE SĄ WGWARANCJĘ SKARBU PAŃSTWA ORAZ ZABEZPIECZONE HIPOTECZNIE.

KAPITAŁY WŁASNE WYNOSZĄ zł 208,000.000

19 ODDZIAŁÓW PROWINCJONALNYCH

KORESPONDENCI WE WSZYSTKICH
WIĘKSZYCH MIASTACH ŚWIATA

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE i TRANSFORMATORO-
WE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE. SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYCH I OLEJE
OSIOWE. — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZE-
LINĘ TECHNICZNA. — BENZYNY: EKSTRAKCYJ-
NA, LOTNICZA, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTĘ: RAFINOWANĄ I SILNOPLOMIENNA. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34
KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82
LUBLIN, ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74
LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23
ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75
POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36
SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-08
TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99
WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHELM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNYSTAW, LIDA, LUBLIN, LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPOCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WOLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY